

گزارش تفسیری مدیریت، گزارشی توصیفی و مکمل و متمم صورتهای مالی و شرحی روایت گونه از دیدگاه مدیران است که زمینه را برای تفسیر وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریانهای نقدی واحد تجاری فراهم می کند. گزارشی است که در آن مدیریت به تشریح اهداف خود و راهبردهای دستیابی به آن اهداف می پردازد و باید حاوی اطلاعات آینده نگر و دارای ویژگیهای کیفی توصیف شده در مفاهیم نظری گزارشگری مالی باشد. به علاوه این گزارش باید شامل اطلاعاتی باشد که به استفاده کنندگان برای درک ماهیت فعالیت واحد تجاری، مهمترین منابع، ریسکها و روابط، نتایج عملیات و چشم اندازها و مهمترین معیارها و شاخصهای عملکرد، که مدیریت از آنها برای ارزیابی عملکرد واحد تجاری در مقایسه با اهداف اعلام شده استفاده می کند، کمک کند.

بیانیه حرفه ای ۱ (PS 1) منتشر شده به وسیله هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری (IASB) با عنوان «گزارش تفسیری مدیریت»، یکی از چارچوبهای جامع و مناسب تهیه گزارش تفسیری مدیریت است که سازمان بورس و اوراق بهادار نیز در سال ۱۳۹۶ بر اساس آن «ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت» را تهیه و ارائه کرد. بیانیه مزبور با هدف «ارتباط بهتر در زمینه گزارشگری مالی» در حال به روز رسانی است و هیئت مزبور انتظار دارد در فوریه ۲۰۲۱ پیش نویس بازنگری شده آن را منتشر کند. از نگاه استانداردهای حسابرسی، اطلاعات مالی و غیر مالی موجود در «گزارش سالانه»، به جز صورتهای مالی حسابرسی شده و گزارش حسابرسی، سایر اطلاعات نامیده می شود. یکی از گزارشهایی که شامل اطلاعات مالی و غیر مالی است و طبق الزام سازمان بورس و اوراق بهادار به همراه صورتهای مالی حسابرسی شده و گزارش حسابرسی منتشر می شود «گزارش تفسیری مدیریت» است که می توان از آن به عنوان نمونه ای از «سایر اطلاعات» نام برد. مسئولیت نهایی سایر اطلاعات به عهده مدیران است و مسئولیت و نحوه برخورد حسابرسی مستقل با آن در استاندارد حسابرسی ۷۲۰ و «رهنمود نحوه اظهار نظر حسابرسی مستقل در گزارش حسابرسی نسبت به گزارش تفسیری مدیریت طبق استاندارد بین المللی حسابرسی ۷۲۰» مشخص شده است.

بسیاری از استفاده کنندگان گزارش سالانه، تفاوت مسئولیت حسابرسی درباره سایر اطلاعات در مقایسه با مسئولیت وی درباره صورتهای مالی را به درستی درک نمی کنند. بسیاری به اشتباه می پندارند که گزارش سالانه به عنوان یک مجموعه واحد، به وسیله حسابرسی، حسابرسی شده است. این، در حالی است که در گزارش حسابرسی مسئولیتهای حسابرسی در قبال سایر اطلاعات، از جمله الزامات گزارشگری آن، به روشنی توصیف شده است. با این حال، برای استفاده کنندگان موضوع پیچیده است و همواره به سادگی قابل درک نیست. نکته مهم و چالشی در این زمینه، این است که استانداردهای حسابرسی، سایر اطلاعات را در دامنه مسئولیتهای اطمینان بخشی حسابرسی قرار نداده است.

حسابرسی به عنوان بخشی از حسابرسی، ملزم به گزارش درباره سایر اطلاعات شده است. به منظور ممکن ساختن این مسئولیت، حسابرسی سایر اطلاعات را مطالعه و مورد توجه قرار می دهد، زیرا تحریف با اهمیت آن اطلاعات ممکن است اعتبار صورتهای مالی حسابرسی شده را تضعیف کند، یا امکان دارد بر تصمیمهای استفاده کنندگان گزارش سالانه تاثیر نامطلوبی بگذارد. مسئولیتهای حسابرسی درباره سایر اطلاعات، طبق استاندارد بین المللی حسابرسی ۷۲۰، عبارت است از:

- مطالعه سایر اطلاعات و توجه به این که آیا مغایرت با اهمیتی بین سایر اطلاعات و صورتهای مالی و اطلاعات کسب شده در فرایند حسابرسی وجود دارد یا خیر؛
- هشیار بودن نسبت به علایمی که نشان می دهد سایر اطلاعات به شکل با اهمیتی تحریف شده است؛
- برخورد مناسب هنگامی که حسابرسی یک تحریف یا مغایرت با اهمیت آشکار را در سایر اطلاعات شناسایی می کند. برای مثال، حسابرسی ممکن است از مدیریت بخواهد که صورتهای مالی یا سایر اطلاعات را اصلاح کند؛ و
- گزارش درباره سایر اطلاعات در گزارش حسابرسی.

برای ارتقای گزارشگری مالی در ایران ضروری است کمیته تدوین استانداردهای حسابداری بیانیه یا رهنمودی مشابه با بیانیه رویه حرفه ای ۱ هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری و با در نظر گرفتن محیط و شرایط بازار سرمایه ایران، تدوین و کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی نیز در بازنگری استانداردهای گزارشگری سری ۷۰۰، از جمله استاندارد ۷۲۰، اقدام کند.

بازنگری استاندارد ۷۲۰، لازم است بر پایه انجام پژوهش نسبت به بازخوردهای دریافتی از تجربه دوساله به کارگیری گزارش تفسیری مدیریت و نحوه برخورد حسابرسان با آن انجام شود و لزوم افزایش مسئولیت حسابرسی و الزامات به کارگیری روشهای حسابرسی نسبت به سایر اطلاعات مورد توجه قرار گیرد؛ با این گرایش که در سنوات اخیر اثربخشی گزارش حسابرسی بیشتر از اطمینان بخشی آن مورد درخواست استفاده کنندگان است.

تهیه و ارائه گزارش تفسیری مدیریت و گزارش حسابرسی در باره آن باید متکی به بیانیه حرفه ای و استاندارد حسابرسی به روز باشد که امید است هر چه زودتر محقق شود.

موفقاً

سرپرست امور اجرایی محمود مجدی صفحه آرایی زهرآ نجفی تایپ و حروف چینی مهناز زریو طراح جلد آذین رستمی	ویراستار فنی: دکتر رافیک باغومیان دبیر بخش اخبار: معصومه امیری مقدم	شورای مدیریت: دکتر موسی بزرگ اصل اکبر سهیلی پور محمود پور بهرامی محمد جواد صفار هوشنگ نادریان دکتر رضا نظری لطفعلی لطفعلیان صارمی دکتر یدالله مکرمی	صاحب امتیاز: سازمان حسابرسی مدیر مسئول: اکبر سهیلی پور سردبیر: دکتر یدالله مکرمی	مسابراس دوماهانه تحلیلی، اطلاع رسانی، پژوهشی سال بیست و دوم شماره ۱۰۸ مرداد - شهریور ۱۳۹۹ شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
نمبر: ۸۸۹۵۱۲۰۹	تلفن: ۸۸۹۵۳۱۱۹	کد پستی: ۱۴۳۱۶-۶۴۱۴۱	پلاک ۴۶	آدرس: تهران، میدان فاطمی، خیابان چهل ستون، نبش کوچه دوم، پلاک ۴۶
www.hesabras.org	www.hesabras.org	E-mail: editor@hesabras.org		چاپ و صحافی نوید نواندیش: تهران - خیابان دماوند - بین وحیدیه و سبلان - بعد از خیابان بخت آزاد - پلاک ۸۷۵ - تلفن: ۷۷۰۳۴۱۴۰

در این شماره می‌خوانیم:

موضوع محوری:

گزارش تفسیری مدیریت؛ گسترش دامنه گزارشگری مالی

مصاحبه‌ها

- ۱۰ گزارش تفسیری مدیریت؛ مستلزم دقت در تهیه گفتگو با: آقای اکبر سهیلی‌پور
- ۱۶ گزارش تفسیری مدیریت؛ در ابتدای راه گفتگو با: آقای فرج لطف‌الهی
- ۲۴ گزارش تفسیری مدیریت؛ بدون کیفیت گفتگو با: دکتر حمید اسدزاده
- ۳۰ گزارش تفسیری مدیریت؛ کلیشه‌ای و تکراری گفتگو با: دکتر حمید دیانت‌پی
- ۳۴ گزارش تفسیری مدیریت؛ رفع تکلیف گفتگو با: آقای کوروش امانی
- ۳۸ گزارش تفسیری مدیریت؛ جایگزین اطلاعات مالی آتی گفتگو با: آقای ولی‌اله جعفری

رویدادها

- ۴ فراتر از اخبار: رویدادهای ایران و جهان

چاپ مقاله‌ها الزاماً به معنای همسویی مجله با نظرهای نویسندگان نیست.

حسابرسی در ویرایش ادبی مقاله‌ها و یکدست کردن رسم الخط آنها آزاد است، اما در مورد ویرایش اساسی

با نویسندگان مشورت خواهد کرد.

سازش

شماره ۱۰۸ مرداد و شهریور سال ۱۳۹۹

همکاران محقق و پژوهشگر

در این شماره به ترتیب حروف الفبا:

معصومه امیری مقدم

فروزان جانمردی

زهرانوری

آدرس: تهران، میدان فاطمی، خیابان

چهلستون، نبش کوچه دوم، پلاک ۴۶

کدپستی: ۱۴۳۱۶-۶۴۱۴۱

صندوق پستی: ۱۴۳۳۵ / ۴۷۹

تلفن: ۸۸۹۵۳۱۱۹

نمابر: ۸۸۹۵۱۲۰۹

E-mail: editor@hesabras.org

www.hesabras.org

مقاله‌های محوری

۴۲ گزارش تفسیری مدیریت؟ استاندارد و آموزش! منصور شمس احمدی

۴۴ پروژه گزارش تفسیری مدیریت

۴۶ گزارش تفسیری مدیریت؛ راهبرد واحد تجاری

۵۰ گزارش تفسیری مدیریت؛ محیط بیرونی واحد تجاری

۵۴ گزارش تفسیری مدیریت؛ ریسکهای اصلی

۶۰ گزارشگری غیرمالی؛ کمیسیون اروپا

۶۸ گزارشگری پایداری و ارتباط آن با بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

۷۲ آن چه گزارشگری پایداری ممکن است به آن دست یابد

گزارشگری مالی

۶۴ بررسی کفایت سرمایه بانکه‌ها - گزارش کوتاه مرتضی اسدی، عباس محمدی

مقاله‌های منتشر شده در مرکز اطلاع‌رسانی الکترونیکی مجله حسابرس

• اهمیت پایداری مالی در بخش عمومی و راه کارهای بهبود آن دکتر غلامرضا کردستانی، آذر خداپنده

• کفایت سرمایه بانکه‌ها مرتضی اسدی، عباس محمدی

• ارزش آفرینی و گزارش تفسیری مدیریت زهرانوری

• تغییر آب و هوا؛ رهنمود مرتبط معصومه امیری

• ریسکهای تغییرات زیست‌محیطی در گزارش تفسیری مدیریت ... علی علی‌پور فلاح پسند

فرا تر از اخبار

IFRS

جهان

و

ایران

● **ابلاغ رسته‌های جدید شغلی آسیب‌دیده ناشی از شیوع ویروس کرونا**
بانک مرکزی در بخشنامه‌ای رسته‌های جدید شغلی آسیب‌دیده ناشی از شیوع ویروس کرونا را به منظور بهره‌مندی از تمهیدات مرتبط در این زمینه، به شبکه بانکی ابلاغ کرد. موضوع اعلام فهرست رسته‌های کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از بیماری کرونا، باتوجه به تصمیمات اخذشده در کارگروه بررسی و مقابله با پیامدهای اقتصادی ناشی از شیوع ویروس کرونا انجام شده که طی نامه‌هایی از سوی معاون اقتصادی رئیس جمهوری ابلاغ شد. برای اطلاع از فهرست این مشاغل به مرکز اطلاع‌رسانی بانک مرکزی مراجعه کنید: www.cbi.ir

● **سمینار اینترنتی فدراسیون بین‌المللی حسابداران و بانک جهانی**
یان کاروترز (Ian Carruthers)، رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی (IPSASB) در سمینار اینترنتی جهانی که به وسیله بانک جهانی (WB) و فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC) برگزار می‌شود، شرکت می‌کند. این سمینار اینترنتی با عنوان «پایداری امور مالی عمومی - حمایت از پاسخگویی انعطاف‌پذیر و بازیابی در بخش عمومی» به اهمیت گزارشگری مالی باکیفیت در بخش عمومی، به‌ویژه در دوره همه‌گیری فعلی، تمرکز خواهد کرد و ابزاری که هم‌اکنون در دسترس است را نمایش می‌دهد، که از انتقال به حسابداری تعهدی و پذیرش استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی (IPSAS) پشتیبانی می‌کند.

رویدادهای

ایران و جهان

روزانه در مرکز اطلاع‌رسانی

اینترنتی حسابرس

منتشر می‌شود.

با مراجعه به مرکز اطلاع‌رسانی

اینترنتی حسابداری به آدرس

www.hesabras.org

از مشروح خبرهای حرفه در این

بخش آگاه شوید.

● پذیرش نتیجه بازنگری گروه نظارت و تجدید تعهد به استانداردهای جهانی

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی (IAASB) و هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران (IESBA) از سند جدید منتشر شده توسط گروه نظارت (MG) با عنوان «تقویت سامانه بین‌المللی استانداردگذاری حسابرسی و اخلاق حرفه‌ای» که در نظر دارد تشکیلات راهبری دو هیئت استانداردگذار را ارتقا دهد، استقبال کردند. بهبودهای بازتاب یافته در سند گروه نظارت، مأموریت اصلی دو هیئت برای گسترش حسابرسی، اطمینان بخشی و خدمات مرتبط بین‌المللی با کیفیت، و استانداردهای اخلاق برای حرفه حسابداری، برای کاربرد جهانی و توسعه منافع عمومی را تقویت خواهد کرد. رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی تام سیدنشتاین (TOM SEIDENSTEIN) گفت: «نتیجه‌گیریهای گروه نظارت، اهمیت استانداردهای بین‌المللی با کیفیت تدوین شده توسط نهادهای متخصص فنی و مستقل با نظارت اثربخش را آشکار می‌کند. ما از تغییری پشتیبانی می‌کنیم که بتواند توانایی هیئت در انتقال استانداردهای ارتقا یافته برای منافع عمومی را افزایش دهد.»

رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاقی برای حسابداران دکتر استاوروس توماداکیس (STAVROS THOMADAKIS) گفت: «وظیفه ما در حال حاضر این است که بیشترین بهره را از این تغییرات ببریم. ما متعهد به همکاری با گروه نظارت و دیگران برای دستیابی به انتقال روان و استقرار اثربخش تشکیلات جدید هستیم.» برای مطالعه سند جدید گروه نظارت به صفحه اول مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی نشریه حسابر، پیوند «منابع جدید» سر بزنید.

● تامین کسری بودجه دولت بدون خلق نقدینگی جدید

بانک مرکزی در چارچوب اجرای عملیات بازار باز که در آن اعطای تسهیلات به بانکها منوط به اخذ وثیقه است، به دولت کمک کرده تا کسری بودجه خود را از طریق انتشار اوراق بدهی و فروش آنها به بانکها و نهادهای مالی غیربانکی تامین کند. در این روش که «حراج اوراق بدهی دولت» نام دارد، دولت از منابع موجود در بازار پول، تامین مالی و از مراجعه به بانک مرکزی و دریافت پول پر قدرت خودداری می‌کند.

برنامه تامین مالی کسری بودجه دولت از طرق حراج هر هفته توسط بانک مرکزی برگزار می‌شود و اوراق دولت به بانکها و نهادهای مالی غیربانکی فروخته می‌شود. در این سازوکار بانک مرکزی حراج را برگزار کرده، دولت برنده حراج را مشخص، معامله در بازار سرمایه انجام و در نهایت وجه حراج به حساب خزانه واریز می‌شود.

● رونمایی از سامانه مجوزات سازمان خصوصی‌سازی

با هدف ایجاد شفافیت و نظارت مطلوب بر روند صدور مجوز سازمان خصوصی‌سازی به شرکتها و خریداران و کنترل انطباق کیفیت اقدام صورت گرفته با مشخصات مجوز صادر شده، سامانه هوشمند صدور و پیگیری مجوزات الکترونیک طراحی شده و به زودی رونمایی می‌شود.

این سامانه به گونه‌ای طراحی شده که علاوه بر پیگیری کامل فرایند درخواست تا صدور یک مجوز، اقدام صورت گرفته پس از صدور مجوز را نیز تا انتها رصد می‌کند.

علاقه‌مندان برای اطلاع از جزئیات این سامانه به مرکز اطلاع‌رسانی زیر مراجعه کنند: mefa.ir

● دیدگاه جدید برای حفظ اعتماد و اطمینان در دوران بحران کووید ۱۹

حفظ اعتماد و اطمینان به شرکتها، بازارها و اقتصادها در دوران بحران، سریعترین مسیر برای بهبود پس از بحران است. از آن جاکه همه‌گیری کووید ۱۹ به طرح چالشهای غیرمنتظره در سطح جهان ادامه می‌دهد، حفظ این اعتماد باید در اولویت باشد.

دیدگاه جدید **فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC)** با عنوان «حفظ اعتماد و اطمینان در دوران بحران»، بررسی می‌کند که مشارکت‌کنندگان مختلف در اقتصاد برای نوابری چالش‌ها و جلب اعتماد در دوران همه‌گیری فعلی و همچنین دوران بی‌اطمینانی آینده چگونه با یکدیگر می‌توانند کار کنند.

در این دیدگاه، فدراسیون بین‌المللی حسابداران نقش سه گروه از ذینفعان اصلی در حفظ اعتماد را بررسی می‌کند:

- ۱- مدیریت ارشد و افراد دارای مسئولیت راهبری، که باید اطمینان پیدا کنند که سازمان‌هایشان اطلاعات با کیفیتی را گزارش می‌دهند؛
 - ۲- مراجع انتظام‌بخشی، که برای محافظت از سرمایه‌گذاران و ذینفعان که به اطلاعات شرکتها متکی هستند خدمت می‌کنند؛
 - ۳- حسابداران حرفه‌ای، که باید به‌تکای آموزش، تخصص، و مسئولیت اخلاقی، وظیفه خود در تعهد به منافع همگانی را انجام دهند و عرضه اطلاعات با کیفیت را تسهیل کنند.
- برای مطالعه این دیدگاه به صفحه اول مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی نشریه حسابرس، پیوند «منابع جدید» سر بزنید.

حسابرسی ویژه جهت رسیدگی و نظارت بر بازگشت ارزشهای صادراتی

رئیس کل دیوان محاسبات کشور در حاشیه نشست مشترک با اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس از تشکیل هیئت ویژه حسابرسی به ارزشهای صادراتی خبر داد.

دکتر عادل آذر در خصوص تشکیل هیئت حسابرسی ویژه رسیدگی و نظارت بر شرکتها جهت بازگشت ارزش صادراتی گفت: «اکثر شرکتهایی که برگشت ارزش حاصل از صادرات آنها دچار مشکل شده است خصوصی هستند و این مهم حتی شامل شرکتهای پتروشیمی نیز می‌شود».

ایشان با بیان این که این شرکتها به‌طور مستقیم در حوزه رسیدگی و نظارت دیوان محاسبات نیستند، افزود: «مقرر شده است که این هیئت از طرف دستگاههای مالی دولتی رسیدگیها را انجام دهد و عملکرد دستگاهها را در ابعاد مختلف و حتی ضمانتهایی که چه به لحاظ مادی و یا حقوقی از صادرکنندگان اخذ شده است را احصا نماید و در نهایت طی گزارشی عملکردهای خوب و قصورات این دستگاهها به اطلاع عموم برساند».

لایحه مقابله با فساد و ارتقای سلامت نظام اداری و مالی

رئیس جمهوری اسلامی ایران لایحه مقابله با فساد و ارتقای سلامت نظام اداری و مالی را برای طی تشریفات قانونی به مجلس ارجاع داد.

دکتر حسن روحانی در نامه خود آورده است: «با عنایت به انقضای مدت اجرای آزمایشی قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰ و با توجه به نتایج حاصل از ارزیابی تأثیرات قانون مذکور در هشت سال گذشته و ضرورت اتخاذ تدابیر و اقدام روزآمد برای تقویت شاخصهای شفافیت، پایش و پاسخگویی و انضباط اداری و مالی لایحه برای طی تشریفات قانونی به مجلس ارجاع می‌شود».

در تبصره یک ماده ۳۱ این لایحه از بازرسی کل کشور، وزارت اطلاعات و سازمان حسابرسی خواسته شده است که آئین‌نامه اجرایی نحوه شناسایی و گزارش موارد مشکوک به مفاسد اقتصادی را ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به پیشنهاد وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران برسانند.

علاقه‌مندان برای اطلاع از سایر جزئیات این لایحه به مرکز اطلاع‌رسانی مراجعه کنند: <http://media.dotic.ir>

پاسخ موسسه‌ها به اصول تفکیک عملیاتی کار حسابرسی

شورای گزارشگری مالی بریتانیا (UK FRC) اصول خود برای تفکیک عملیاتی کار حسابرسی چهار موسسه بزرگ حسابرسی (Big Four) را مشخص کرد.

هدف از تفکیک عملیاتی این است که اطمینان به دست آید کار حسابرسی بر انجام حسابرسیهای باکیفیت در جهت منافع همگانی متمرکز است و "به یارانه متقابل دائمی سایر بخشهای موسسه متکی نیست".

شورای گزارشگری مالی بریتانیا نتایج موردنظر خود را مشخص کرده است:

- نظام راهبری کار حسابرسی، کیفیت حسابرسی را در اولویت قرار می‌دهد و حساب‌رسان را از نفوذ سایر بخشهای موسسه محافظت می‌کند، که ممکن است تمرکز آنها را از کیفیت حسابرسی منحرف کند؛
- کل سود توزیع شده به شرکا در کار حسابرسی به طور مداوم از سهم سود کار حسابرسی تجاوز نمی‌کند؛
- فرهنگ کار حسابرسی با تشویق رفتار اخلاقی، صراحت، کار گروهی، چالش و تردید/قضاوت حرفه‌ای، حسابرسی باکیفیت را در اولویت قرار می‌دهد؛
- حساب‌رسان در جهت منافع همگانی عمل می‌کنند و به سود سهامداران واحدهای حسابرسی شده و جامعه گسترده‌تر کار می‌کنند.

شورای گزارشگری مالی بریتانیا از چهار موسسه بزرگ خواسته است که با تفکیک عملیاتی کار حسابرسی بر مبنای مشخص شده موافقت کنند و یک برنامه زمانبندی انتقال برای کامل کردن استقرار اصول یادشده تا ۳۰ ژوئن ۲۰۲۴ ارائه دهند. طرح استقرار باید تا ۲۳ اکتبر سال ۲۰۲۰ به شورای گزارشگری مالی بریتانیا ارسال شود.

● تمدید مهلت برگزاری مجامع عمومی شرکت‌های سهامی عام

سازمان بورس و اوراق بهادار مصوبه افزایش مهلت برگزاری مجامع عمومی شرکت‌های سهامی عام را ابلاغ کرد. براساس این ابلاغیه، مهلت تعیین شده در قوانین و مقررات ناظر بر تشکیل مجمع عمومی شرکت‌های سهامی عام که تا پایان تیرماه ۱۳۹۹ باید مجامع خود را برگزار نمایند به مدت ۲ ماه تمدید شد.

علاقه‌مندان برای اطلاع از جزئیات این مصوبه به مرکز اطلاع‌رسانی سازمان بورس و اوراق بهادار مراجعه کنند: www.seo.ir

● افزایش چالش‌های سازمانها ناشی از کووید ۱۹

پیمایش جهانی انجمن حسابداران خبره و رسمی (ACCA) درباره کووید ۱۹ با عنوان «راه بهبود»، نشان می‌دهد که صرف نظر از اندازه، بخش یا کشور، تاثیر اقتصادی و اجتماعی این همه‌گیری گسترش یافته، و چالش‌ها برای کسب‌وکار و حرفه حسابداری رو به افزایش است.

پس از گزارش اصلی که در مارس ۲۰۲۰ منتشر شد، این سه ماه که مورد بررسی قرار گرفت، بسیاری از مسائل اصلی را آشکار می‌کند که باید از سوی سیاستگذاران و دولتها مورد بررسی قرار گیرند. انجمن حسابداران خبره و رسمی از دولتهای سراسر جهان می‌خواهد که بسته‌های نجات اقتصادی را مورد بازبینی قرار دهند و شرایط بازگشت به رشد پایدار را فراهم کنند.

برای بریتانیا (UK)، طبق گفته پاسخ‌دهندگان از یک گروه خبره متشکل از ۱۰۶۶ نفر متخصص امور مالی، که از آنها چندین سوال در ارتباط خاص با نقش آنها یا بخش سازمانی شان پرسیده شده بود، تصویر کلی، بازگشت کند به وضعیت عادی را نشان می‌دهد. نتایج این پیمایش نشان می‌دهد که:

- ۹۸ درصد شرایط شغلی انعطاف‌پذیر به کارمندان اعطا می‌کنند، و ۸۰ درصد با نگاه به آینده معتقدند که یکی از آثار این همه‌گیری، تغییر شیوه‌های کار با اتکای کمتر به استفاده از فضاهای فیزیکی اداری خواهد بود؛
- ۵۸ درصد از رهبران کسب‌وکار که مورد پرسش قرار گرفته‌اند، هم‌اکنون انجام دوباره پیش‌بینی مالی را برنامه‌ریزی کرده‌اند، و ۱۵ درصد باقیمانده معتقدند که رشد منفی ۵۰ درصد یا بیشتر در مقایسه با سال مالی قبل محتمل است؛
- ۴۵ درصد از پاسخ‌دهندگان در حال اجرای راهبرد کاهش هزینه عملیاتی هستند، که ۴۸ درصد آنها در حال مرور فرایندهای سازمانی برای شناسایی کارایی هستند.

برای دریافت این گزارش به صفحه اول مرکز اطلاع‌رسانی نشریه حسابرس پیوند «منابع جدید» سر بزنید.

انتشار گزارش سالانه بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRSF) گزارش سالانه و صورتهای مالی حسابرسی شده خود برای سال منتهی به ۳۱ دسامبر ۲۰۱۹ را منتشر کرد.

این گزارش بر این موضوع تمرکز دارد که در شرایطی که جهان در حال تغییر است چگونه بنیاد مربوط بودن فعالیت خود را ارتقا می‌دهد. همچنین، نقشی را نشان می‌دهد که اعضای هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، کارشناسان بنیاد و اعضای هیئت امناء در همکاری با ذینفعان ایفا می‌کنند تا مأموریت خود برای فراهم کردن شفافیت، اثربخشی و پاسخگویی به بازارهای سرمایه جهان را به انجام برسانند.

افزون بر نسخه چاپی این گزارش، نسخه ایکس‌بی‌آر‌ال متنی (inline XBRL) گزارش و پرونده‌های ایکس‌بی‌آر‌ال که با استفاده از دانشنامه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه شده، برای افرادی که تمایل دارند داده‌های مالی را با پیکربندی برچسب‌شده الکترونیکی دریافت کنند، در دسترس است.

برای دریافت گزارش سالانه بنیاد به صفحه اول مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی نشریه حسابرس، پیوند «منابع جدید» سر بزنید.

انتشار رهنمود مرتبط با کووید ۱۹ درباره حسابرسی برآوردهای حسابداری و موارد افشای مربوط

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی (IAASB) رهنمودی مرتبط با همه‌گیری کووید ۱۹ درباره حسابرسی برآوردهای حسابداری و موارد افشای مربوط منتشر کرد. این رهنمود می‌تواند به حساب‌رسان در محیط نامطمئن و در حال تحول کنونی کمک کند.

این سند بر مبنای الزامات و رهنمود استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۵۴۰ (بازنگری شده) (ISA 540 Revised) تهیه شده است که اجرای آن برای حسابرسی صورتهای مالی که دوره آنها از ۱۵ دسامبر ۲۰۱۹ یا بعد از آن شروع می‌شود، الزامی است. احتمال دارد این رهنمود برای حساب‌رسانی که در حال انجام حسابرسی مطابق با استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۵۴۰ موجود (برای مثال برای واحد گزارشگر با سال مالی منتهی به ژوئن ۲۰۲۰) هستند، در شرایط کنونی مفید باشد، زیرا استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۵۴۰ (بازنگری شده) استاندارد موجود را بسط می‌دهد.

برای دریافت رهنمود به صفحه اول مرکز اطلاع‌رسانی نشریه حسابرس پیوند «منابع جدید» سر بزنید.

انتشار رهنمود خدمات بررسی اجمالی اطلاعات مالی میان‌دوره‌ای در ارتباط با کووید ۱۹

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی (IAASB) رهنمود مربوط به همه‌گیری کووید ۱۹ در مورد خدمات بررسی اجمالی اطلاعات مالی میان‌دوره‌ای را منتشر کرد.

این رهنمود ممکن است به حساب‌رسان در محیط نامطمئن و در حال تحول کنونی کمک کند.

برای بسیاری از واحدهای گزارشگر، اثرات مالی همه‌گیری کووید ۱۹ ممکن است برای اولین بار در اطلاعات مالی میان‌دوره‌ای ۲۰۲۰ واحد تجاری منعکس شود. در نتیجه، گستره و پیچیدگی آخرین تغییرات در اطلاعات مالی میان‌دوره‌ای تهیه‌شده به وسیله واحد تجاری نسبت به آخرین مجموعه کامل صورتهای مالی سالانه، ممکن است برای دوره‌های میان‌دوره‌ای در سال ۲۰۲۰ بیشتر از حد معمول باشد.

هشدار رویه حسابرسی کارشناسان (SAPA) ملاحظات اصلی برای حساب‌رسان در مورد بررسی اجمالی اطلاعات مالی میان‌دوره‌ای مطابق با استاندارد بین‌المللی خدمات بررسی اجمالی ۲۴۱۰ (ISRE 2410) را با توجه به چالشهای یگانه‌ای که ممکن است در محیط فعلی به وجود بیاید، آشکار می‌سازد.

برای دریافت این رهنمود به صفحه اول مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی نشریه حسابرس، پیوند «منابع جدید» سر بزنید.

● برگزاری سومین سمینار اینترنتی درباره پیش‌نویس پیشنهادی ارائه و افشای عمومی

کارشناسان هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) سومین سمینار اینترنتی از مجموعه سمینارهای برخط درباره پیش‌نویس پیشنهادی ارائه و افشای عمومی را برگزار کردند.

در اولین سمینار اینترنتی، مروری کلی بر پیشنهادهای هیئت صورت گرفت. دومین سمینار اینترنتی، جزئیات پیشنهادهای هیئت درباره جمعهای فرعی و طبقه‌بندی در صورت سودیازبان را توضیح داد.

کارشناسان هیئت در سومین سمینار اینترنتی، جزئیات پیشنهادهای هیئت درباره تفکیک ارقام، از جمله رهنمود عمومی، تحلیل هزینه‌های عملیاتی، و درآمدها و هزینه‌های غیرعادی را توضیح می‌دهند. سمینار بعدی جزئیات بیشتری از پیشنهادها درباره سنجه‌های عملکرد مدیریت را مورد بررسی قرار خواهد داد.

شرکت‌کنندگان در سمینارها می‌توانند پرسشهای خود را در زمان برگزاری سمینار مطرح کنند.

● پرسش و پاسخ کمیته فنی سازمان حسابرسی

کمیته فنی سازمان حسابرسی پاسخ به پرسش فنی شماره ۱۱۲ را منتشر ساخت.

بر اساس پاسخ کمیته فنی، تغییر طبقه‌بندی سرمایه‌گذاریهای بلندمدت به جاری باید صرفاً با رعایت شرایط مندرج در استاندارد حسابداری شماره ۳۱ با عنوان «داراییهای غیرجاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف‌شده» انجام شود.

علاقه‌مندان برای اطلاع از جزئیات پرسش و پاسخ به مرکز اطلاع‌رسانی سازمان حسابرسی مراجعه کنند: audit.org.ir

● انتشار سند جدید پرسش و پاسخ برای تغییرات آب‌وهوایی

تغییرات آب‌وهوایی، تهدیدی حیاتی برای افراد، جوامع و اقتصادها به حساب می‌آید. دولتها و دیگر موسسه‌های بخش عمومی به اطلاعات و گزارشگری مالی که دیدگاهی شفاف، بلندمدت و آینده‌نگر از منابع مالی و پایداری ارائه می‌دهد، نیاز دارند که با زیانهای اقتصادی که همه‌گیری کووید ۱۹ به بار می‌آورد، این نیاز بیشتر شده است.

دولتها و موسسه‌های بخش عمومی می‌توانند از منابع موجود استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی (IPSAS) به عنوان یک مجموعه استاندارد مبتنی بر اصول، استفاده کنند تا درباره موضوعات پایداری از جمله، مخاطرات تغییرات آب‌وهوایی گزارش دهند و برای پیشرفت در جهت دستیابی به اهدافی همانند اهداف توسعه پایدار (SDG) اطلاع‌رسانی کنند.

کارشناسان هیئت، برای کمک به ذی‌نفعان برای درک چگونگی به‌کارگیری رهنمود اخیر هیئت در تهیه اطلاعات شفاف، مقایسه‌پذیر و مربوط درباره تغییرات آب‌وهوایی، سند پرسش و پاسخ (Q&A) منتشر کرده‌اند که استانداردها و رهنمود مربوط به بخش عمومی را در مرکز توجه قرار می‌دهد.

سند پرسش و پاسخ کارشناسان هیئت به پرسشهای مهمی می‌پردازد همانند:

• آیا در هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی مطالب مرتبطی وجود دارد تا برای گزارشگری تغییرات آب‌وهوایی در نظر گرفته شود؟

• هنگامی که دولتها یا موسسه‌های بخش عمومی برنامه‌ها و راهبردهای مناسبی برای مدیریت مخاطرات تغییرات آب‌وهوایی دارند، چگونه باید با آنها برخورد شود؟

• هنگامی که دولتها یا موسسه‌های بخش عمومی اهداف توسعه پایدار سازمان ملل را می‌پذیرند، چه رهنمود گزارشگری مالی باید برای استانداردها در نظر گرفته شود؟

سند پرسش و پاسخ کارشناسان در زمینه تغییرات آب‌وهوایی در نظر دارد به ایجاد شفافیت و پایداری در گزارشگری مالی بخش عمومی کمک کند.

همچنین از سوی هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بخش عمومی رهنمودهای بیشتری درباره شناسایی، اندازه‌گیری، ارائه

و افشای منابع طبیعی به عنوان بخشی از پروژه هیئت در زمینه منابع طبیعی در نظر گرفته شده است.

گزارش تفسیری مدیریت؛ مستلزم دقت در تهیه

گفتگو با: اکبر سهیلی پور

عضو هیئت مدیره و مدیر امور مالی شرکت ملی نفت ایران

سازش

از این که دعوت ما را پذیرفتید تا درباره موضوع گزارش تفسیری مدیریت در حوزه صنعت نفت با ما گفتگو کنید بسیار سپاسگزاریم. امیدواریم تجربه و دانش وسیع شما در زمینه گزارشگری مالی، نکات سودمند زیادی را برای خوانندگان ما فراهم سازد. ابتدا تصویری ارائه کنید که صنعت نفت چه مجموعه‌ای از شرکتها را دربر می‌گیرد؟ آیا شرکت‌های این مجموعه همراه با صورتهای مالی مجزا یا تلفیقی، گزارش تفسیری مدیریت مطابق با ضوابط سازمان بورس تهیه می‌کنند؟

سهیلی پور

حسب قانون اصلاح قانون نفت، شرکت‌های اصلی و تابعه وزارت نفت شامل شرکت‌های ملی نفت و گاز، پتروشیمی و پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران است. وظایف و اختیارات هریک از شرکت‌های مذکور در اساسنامه آنها آمده است که در جهت تحقق سیاست بخش‌های نفت و گاز، و پتروشیمی در چارچوب وظایف و اختیارات وزارت نفت فعالیت‌های خود را انجام می‌دهند. هریک از شرکت‌های

است و به نظر می‌رسد به همین دلیل برای پیشگیری از نبود اطلاعات مورد لزوم، در دستورالعمل اجرای افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان بورس، ارائه آن همراه صورتهای مالی الزامی شده است. در شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت و شرکتهای فرعی تابعه وزارت نفت هرچند سود و نتایج عملیات از اطلاعات مهم تلقی می‌شود اما مصادیق عملیاتی و اطلاعاتی با اهمیت متعددی در فرازهای عملیاتی شرکتهای مورد بحث وجود دارد که ارائه آنها به استفاده کنندگان در حال حاضر نسبت به گزارش پیش بینی سود از اولویت بالاتری برخوردار است.

سازمان

نظر شما درباره مصوبه بورس برای تهیه گزارش تفسیری مدیریت چیست؟ با چه بخشهایی موافقت و با چه جنبه‌هایی مخالف؟

سهیلی پور

هدف ارائه صورتهای مالی فراهم کردن اطلاعات درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریانهای نقدی است. به عبارت دیگر صورتهای مالی عمدتاً میانگین آثار مالی رویدادهای گذشته است و شامل شاخصها و معیارهای غیرمالی مربوط به عملکرد و اطلاعاتی در مورد افق فعالیت آینده واحد تجاری و برنامه آتی آن نیست. گزارش تفسیری

یادشده بخشی از فعالیتهای خود را از طریق شرکتهای فرعی و مدیریتهای مستقل انجام می‌دهند. این شرکتهای برای ارائه اطلاعات مالی درباره فعالیتهای اقتصادی خود در چارچوب استانداردهای حسابداری، صورتهای مالی تلفیقی و صورتهای مالی جداگانه خود را ارائه می‌کنند. صورتهای مالی تلفیقی هریک از شرکتهای اصلی تابعه وزارت نفت (شامل واحد تجاری اصلی و تمام واحدهای تجاری فرعی آنها) می‌باشد.

از آنجا که الزام ارائه گزارش تفسیری مدیریت حسب اطلاعیه مورخ ۵ دی ۱۳۹۶ سازمان بورس و اوراق بهادار محدود به شرکتهای پذیرفته شده در بورس و فرابورس و برای گزارش دهی در مقاطع ۳، ۶ و ۹ ماهه و سالانه است و شرکتهای اصلی و تابعه وزارت نفت و شرکتهای فرعی شرکت ملی نفت ایران دارای شرایط مذکور نیستند، تاکنون رعایت الزام مذکور موضوعیت نداشته است.

سازمان

آیا ضوابط گزارش تفسیری مدیریت در مجموعه شرکتهای وابسته به صنعت نفت به کار گرفته می‌شود؟ آیا اصلاً تهیه آن برای شرکتهای این صنعت امکانپذیر است؟ چه منافعی بر آن مترتب است؟

سهیلی پور

تهیه و ارائه گزارش تفسیری مدیریت و اظهارنظر حسابرس نسبت به آن، به شرط آن که در تهیه و ارائه آنها دقت لازم اعمال شود. اطلاعات مفیدی در اختیار استفاده کنندگان قرار می‌دهد. تهیه گزارش تفسیری مدیریت به عنوان حایگزینی برای گزارش پیش بینی سود بوده و در اکثر کشورها همراه صورتهای مالی ارائه می‌شود و مدیریت از طریق این گزارش کوشش می‌کند اطلاعاتی درباره وضعیت گذشته، حال و آینده شرکت در اختیار استفاده کنندگان قرار دهد. در کشورهای اروپایی از آن به عنوان **تفسیر مدیریت** (Management Commentary) و در انگلستان از آن به عنوان **گزارش بررسی وضعیت مالی و عملیاتی** (OFR) (Operating and Financial Review) یاد می‌شود و گزارش مشابهی با عناوین مشابه در سایر کشورها تهیه می‌شود.

بیشترین کاربرد این گزارش به عنوان گزارش پیش بینی سود

در ضوابط

گزارش تفسیری مدیریت

در مورد صنایع خاص

پیش بینی لازم

به عمل نیامده است

نشان‌دهنده پیش‌بینیهای جاری از رویدادهای آتی و عملکرد مورد انتظار است و بدیهی است این امر قطعی نبودن و نیز در معرض ریسک بودن و همچنین تفاوت نتایج واقعی از انتظارات را به ذهن متبادر می‌کند.

این موضوع در شرکتهای اصلی و تابعه وزارت نفت و نیز شرکتهای فرعی آنها نیز مشابه سایر واحدهای تجاری بدون شک وجود دارد، اما تفاوت اصلی که می‌توان اشاره کرد این است که در این صنعت جایگاه ارزشی فعالیتها، نحوه تامین آن، نحوه مشارکت در بازارهای بین‌المللی، چگونگی حفظ بازار، و نیز نوع ارتباط با سایر دستگاههایی که در این زمینه در کشور فعال هستند از ویژگیهای خاص و در مواردی تفکیک‌کننده است. هرچند در سالهای اخیر به محدودتر شدن ارزشی فعالیتها توجه بیشتری شده، اما برای تحقق کامل آن باید سالهای بیشتری را صبر کرد.

همانطور که در بالا نیز اشاره شد مفاهیم حاکم بر گزارش تفسیری و ارتباط آنها با صنعت ایجاب می‌کند قضاوتهای صحیح در مورد شرایط حاکم بر فعالیتهای شرکت فعال در صنعت نفت و گاز و پتروشیمی به عمل آید و در صورت تهیه صحیح گزارش تفسیری مدیریت (با فرض قابلیت تعمیم الزام تهیه این گزارش به شرکتهای مورد بحث) به درک استفاده‌کنندگان کمک می‌کند؛ هرچند که در حال حاضر اطلاع‌رسانی این رویکرد به روشهای گوناگون انجام می‌شود، اما دامنه تغییرات و نوسانات در مواردی آن چنان گسترده و غیرقابل پیش‌بینی بوده است که تحقق کامل این رویکرد را در شرایطی نشدنی ساخته است.

سازش

شناسایی و گزارشگری مسایل محیطی، اجتماعی و راهبری (ESG) موضوع مورد توجه در کاهش شکاف گزارشگری در جهان است. این نوع گزارشگری در صنعت نفت ایران تا چه اندازه مطرح است؟

سهیلی‌پور

صنعت نفت به لحاظ ماهیت فعالیت خود و گستردگی حوزه‌های جغرافیایی و نیز محیطهای متنوع فعالیت، از نمونه‌های منحصربه‌فرد صنایع در کشور است. از سوی دیگر، به لحاظ موضوع فعالیت، این صنعت در کشور از جایگاه

مدیریت این امکان را فراهم می‌آورد تا به‌عنوان مکمل اطلاعات صورتهای مالی، اطلاعات ارائه‌شده را بهبود بخشد و تصمیم‌سازان با در اختیار داشتن اطلاعات مالی گذشته و نیز چشم‌انداز آینده و برنامه آتی واحد تجاری به تصمیم‌گیری مناسب‌تر دست یابند.

گزارش تفسیری مدیریت محصول مطالعات انجام‌شده وسیع در سطح بین‌المللی است و هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) نیز بیانیه و معیارهای تهیه آن را منتشر ساخته است. بر این پایه گزارش تفسیری مدیریت حاصل هم‌پوشانی گزارشگری مالی و اهداف استفاده‌کنندگان و حوزه‌های نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان و دربرگیرنده اطلاعات مالی و غیرمالی است که در اختیار استفاده‌کنندگان قرار داده می‌شود.

ضوابط تهیه شده توسط سازمان بورس که از پشتوانه بیانیه منتشرشده به‌وسیله هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری نیز برخوردار است به ارائه اطلاعات مربوط به شرایطی متمرکز است که به فعالیتهای واحد تجاری مربوط است اما در این ضوابط در مورد صنایع خاص پیش‌بینی لازم به عمل نیامده است. ارزیابی جریانهای نقدی آتی و اصلاحات اضافی مربوط به دوره‌های بلندمدت که سرمایه‌گذاران بیشتر به آنها اتکا می‌کنند می‌تواند این ضوابط گزارشگری را تقویت کند و استفاده‌کنندگان را از تحلیلهای مدیریت مطلع کند و به‌درک بیشتر از وضعیت مالی فعلی و ترسیم تغییرات در وضعیت مالی و نتایج عملیات کمک کند.

بدیهی است این آینده‌نگری در معرض ریسک عدم قطعیت و مفروضات غیرقطعی قرار دارد.

سازش

مهمترین ریسکهای شرکتهای فعال در صنعت نفت و گاز در حال حاضر کدامست که ارائه اطلاعات در گزارش تفسیری مدیریت برای درک آنها لازم است؟

سهیلی‌پور

گزارش تفسیری مدیریت دربرگیرنده و ارائه‌کننده اطلاعات آتی است و با مفاهیمی نظیر «پیش‌بینی»، «برآورد»، «خواسته»، «احتمالاً» و مشابه آنها برای ارائه تصویر فعالیتهای آتی واحد تجاری سروکار دارد. به بیان دیگر، این گزارش

گاز در اختیار شرکت‌های فعال در صنعت نفت در جهان از موضوعات بحث‌برانگیز این صنعت بوده و تغییرات در این مخازن بر ارزش شرکت‌ها در بازار جهانی اثرگذار بوده و هست و حتی الزامات ارائه اطلاعات مخازن و نیز مطالعات در جریان برای گسترش این مخازن از مطالب رایج در صنعت می‌باشد. در ایران به لحاظ قوانین و مقررات بالادستی در خصوص مالکیت مخازن و تعامل‌های خاص قانونی و نیز نبود الزامات ارائه اطلاعات مربوط به نفت خام و محصولات فراوری نشده و همچنین شرایط خاص کشور، فرضیه‌ای که مبنای شناسایی و ارزشیابی این موارد و توجیه‌کننده تهیه اطلاعات باشد تاکنون موضوعیت نداشته است و طراحی آنها نیاز به توجه به تبعات گوناگون آن دارد.

با توجه به ویژگی‌های

صنعت نفت

تهیه این گزارش

بدون فراهم شدن

زیرساخت‌های لازم

امری نیست که به سهولت

شدنی باشد

سازش

بیانیه حرفه‌ای ۱ (PS 1) با عنوان «گزارش تفسیری مدیریت»، به وسیله هیئت استانداردهای بین‌المللی

بی‌بدیلی برخوردار است. شاید تصور شود گزارشگری مسائل محیطی، اجتماعی و راهبری محدود به ضوابط محیط‌زیست و شرایط مشابه آن است در حالی که این موضوع یکی از عوامل این گزارشگری است (شاید هم از فرازهای عمده آن باشد). اما در حقیقت گزارشگری مسایل محیطی، اجتماعی و راهبری دامنه گسترده‌ای از مطالب حتی زمینه‌های مدیریت، سیاست‌های مربوط به کارکنان، مناسبات تولید و نظایر آن را در بر می‌گیرد.

در سال‌های اخیر توجه سرمایه‌گذاران به این نوع گزارشگری افزایش یافته و روش‌های قاعده‌مند در این خصوص در جهان ایجاد شده که مورد توجه قرار گرفته است. در ایران تاکنون الزامات گزارشگری در این زمینه تدوین نشده است. معه‌ذا در صنعت نفت به لحاظ ضرورت رعایت معیارهای متعدد در عمل، بخشی از ضوابط گزارشگری مسائل محیطی، اجتماعی و راهبری رعایت و مراجع مربوط نیز از نحوه رعایت آنها مطلع می‌شوند و اما تدوین ضوابط گزارشگری در این زمینه توسط مراجع مربوط قطعاً سودمند خواهد بود.

سازش

در صورتهای مالی شرکت‌هایی که در صنعت نفت و گاز در جهان فعالیت دارند دو موضوع با ابهام و ریسک بالا روبه‌روست که می‌تواند بر نقدینگی، منابع سرمایه‌ای، درآمدها و نتایج عملیات تاثیرگذار باشد، و توضیح درباره آنها و فرضیات و توجیه مربوط به آنها در گزارش تفسیری مدیریت ارائه می‌شود: یکی ارزشگذاری ذخایر نفت و گاز و دیگری قیمت‌گذاری موجودیهای نفت و گاز و فراورده‌هاست. برخورد حسابداری شرکت‌های مجموعه صنعت نفت ایران با این دو موضوع چگونه است. این پرسش ازین بابت مطرح می‌شود که یکی از چالش‌های گزارش تفسیری مدیریت، تاکید مدیران و ذینفعان بر فاش نکردن برنامه‌های راهبردی آینده و قراردادن آنها در اسناد در دسترس همگان است. چنین موضوعی تا چه اندازه در صنعت نفت مطرح است؟

سهیلی‌پور

از ارزش مخازن نفت خام و ذخایر انواع فراورده‌های نفتی و

سازمان بورس با توجه به قانون بازار و نیز مقررات پیش‌بینی‌شده، انتشار گزارش تفسیری مدیریت را برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس در مقاطع ۳، ۶ و ۹ ماهه و سالانه الزامی ساخته و در این امر به جایگاه استانداردگذار کشور وارد شده تا ضوابط تهیه یک نوع گزارش را فراهم آورد. بدیهی است در جایگاه تدوین استاندارد حسابداری طی مراحل قانونی لازم و ضروری است.

حسابداری

درباره رهنمود سازمان بورس اوراق بهادار با عنوان «نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل در گزارش حسابرسی نسبت به گزارش تفسیری مدیریت» چه نظری دارید؟

سهیلی پور

رهنمود نحوه اظهارنظر حسابرسان مستقل نسبت به گزارش تفسیری مدیریت که بر پایه استانداردهای بین‌المللی حسابرسی ارائه شده پس از تایید سازمان حسابرسی در جامعه حرفه‌ای مورد استفاده واقع شده است.

حسابداری

اگر بخواهید این ضوابط را در شرکت‌های زیرمجموعه به‌کار بگیرید با چه چالش‌هایی روبرو خواهید بود؟

سهیلی پور

الزامات تهیه گزارش تفسیری مدیریت در حال حاضر محدود به شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس است و در شرکت‌های اصلی و تابعه وزارت نفت و شرکت‌های فرعی تابعه وزارت نفت الزام قانونی برای تهیه گزارش مذکور وجود نداشت؛ اما همانطور که قبلاً اشاره شد با توجه به ویژگی‌های صنعت تهیه این گزارش بدون فراهم‌شدن زیرساخت‌های لازم امری نیست که به‌سهولت شدنی باشد.

حسابداری

تشکر می‌کنیم و امیدواریم با حضور شما در صنعت نفت، گزارشگری مالی در این صنعت توسعه و ارتقای بیشتری پیدا کند.

تدوین استاندارد حسابداری مربوط

به لحاظ قانونی باید توسط

مرجع استانداردگذار کشور

تدوین و

پس از طی مراحل قانونی مربوط

لازم‌الاجرا شود.

تدوین ضوابط گزارشگری

محیطی، اجتماعی و راهبری

توسط مراجع مربوط

قطعاً سودمند خواهد بود

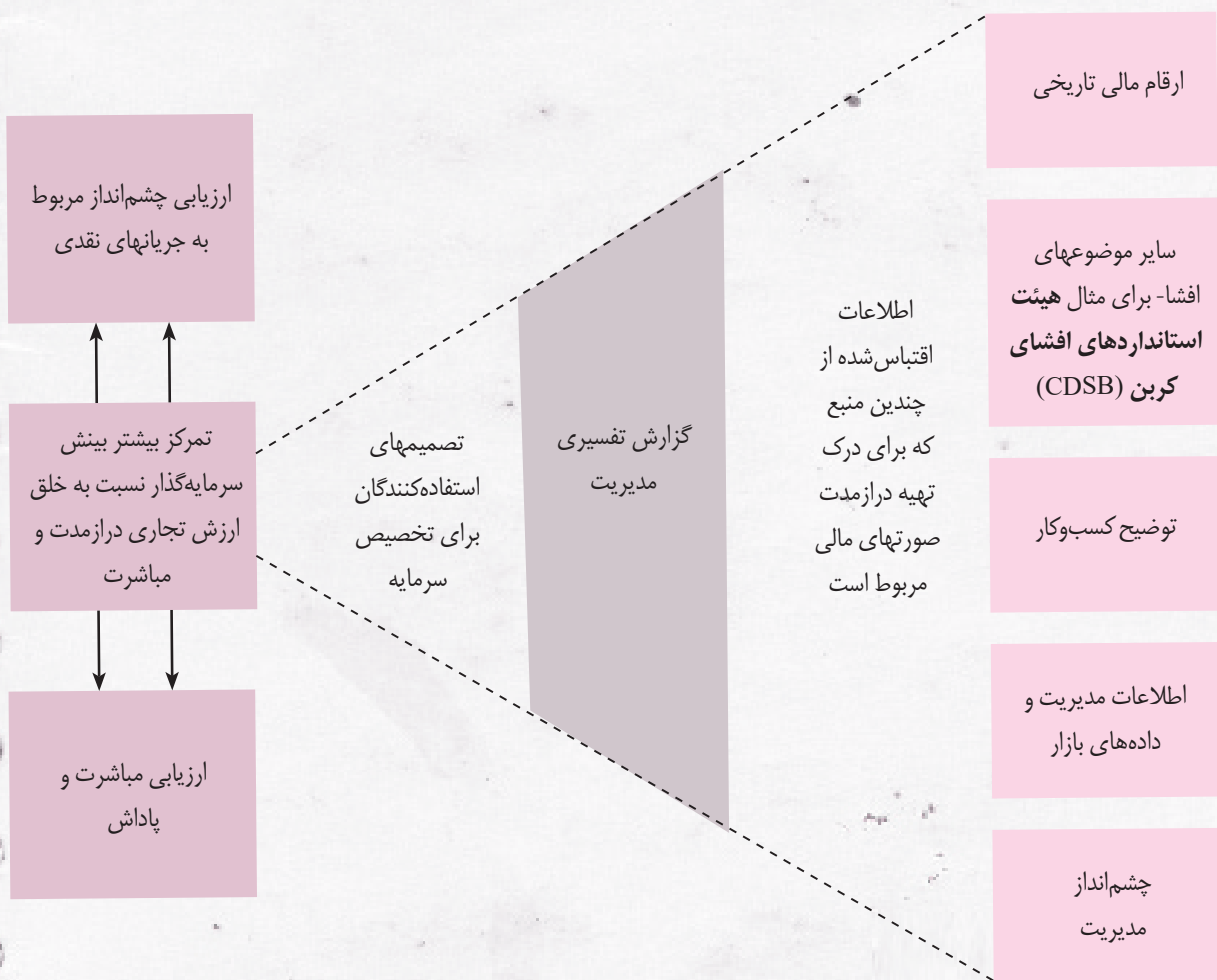
حسابداری که یک مرجع استانداردگذار است منتشر شده است. در ایران تمام بیانیه‌های حسابداری و حسابرسی به‌وسیله سازمان حسابرسی منتشر می‌شود. انتشار ضوابط گزارش تفسیری مدیریت به‌وسیله مرجعی غیر از مرجع استانداردگذار چه پیامدهای احتمالی ممکن است داشته باشد؟

سهیلی پور

هیئت تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابداری در نقش استانداردگذار، نحوه تهیه گزارش تفسیری مدیریت و مبانی حاکم بر آن را تنظیم و منتشر ساخته است و بیانیه سازمان بورس هم بر این پایه منتشر شده است. تدوین استاندارد حسابداری مربوط به لحاظ قانونی باید توسط مرجع استانداردگذار کشور تدوین و پس از طی مراحل قانونی مربوط لازم‌الاجرا شود.

در پاکرد ساز گزارش تفسیری مدیریت ۱

گزارش تفسیری مدیریت چیست؟

بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت (MC PS) چارچوبی گسترده و غیرالزام‌آور برای ارائه تفسیر مدیریت فراهم می‌سازد که به صورتهای مالی تهیه‌شده بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) مربوط است. بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت بر آن چیزی تاکید می‌کند که با شرایط منحصر به فرد کسب و کار مربوط است. این گزارش، افشای جزئیات صنعت یا جزئیات مختص موضوع را تجویز نمی‌کند.

منبع:

- Introduction to Management Commentary, IFRS Foundation, March , 2018

گزارش تفسیری مدیریت؛

در ابتدای راه!

گفتگو با: فرج لطف‌الهی

معاون فنی سازمان حسابرسی

سپار

به میز گفتگوی حسابرس خوش آمدید. در مقدمه ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت گفته شده است که ارائه آن همراه با صورتهای مالی منجر به تصمیم‌گیری بهتر استفاده‌کنندگان در باره تامین منابع برای واحد تجاری می‌شود و اطلاعاتی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌دهد که در صورتهای مالی ارائه نشده است و می‌تواند بر تصمیم‌گیری ایشان اثر بگذرد. آیا مطالعه یا مطالعاتی در مورد نتایج پس از اجرای این ضوابط انجام شده است؟ آیا تجربه بیش از دو سال گذشته ادعای مطرح شده در مقدمه یادشده را تایید می‌کند؟ به نظر شما این گزارش بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی در ایران، تاثیر درخور داشته است؟

لطف‌الهی

مطالعه پیشینه گزارش تفسیری مدیریت به عنوان ابزار اطلاع‌رسانی به فعالان بازار نشان می‌دهد که این گزارش در نتیجه خواسته فعالان بازار سرمایه برای کاهش توقف نمادهای بورسی و افزایش نقدشوندگی بازار و با مطالعه وضعیت تعدادی از کشورها،

گزارش تفسیری متمم و مکمل صورتهای مالی است و اطلاعاتی در خصوص کیفیت منابع اعم از مالی و غیرمالی، تجزیه و تحلیل کفایت سرمایه و مدیریت منابع بازار و ... در اختیار فعالان بازار سرمایه قرار می دهد لذا می تواند عاملی در کمک به سرمایه گذاران در اتخاذ تصمیمات اقتصادی درست باشد. با توجه به مراتب فوق سازمان بورس به این نتیجه رسید که گزارش تفسیری مدیریت جایگزین مناسبی برای پیش بینی سود است.

انتظار می رفت بعد از گذشت بیش از دو سال از اجرایی شدن تهیه گزارش تفسیری مدیریت، به دلیل گستردگی بازار سرمایه و ورود اقشار مختلف جامعه برای سرمایه گذاری در این حوزه از یک طرف، و اطلاعات مالی کم و شاید در حد صفر اکثر سرمایه گذاران به ویژه سرمایه گذاران جدید (که با اندک سرمایه خود و به امید کسب بازدهی مناسب وارد بازار سرمایه می شوند) از طرف دیگر، گزارش تفسیری مدیریت که به مراتب اطلاعات قابل فهم تری نسبت به صورتهای مالی به سرمایه گذاران ارائه می دهد، جایگاه خود را در میان فعالان بازار بیشتر باز کند و با اقبال بیشتری مواجه شود لیکن این موضوع در عمل اثبات نشده است.

باید اذعان کرد که تاکنون پژوهش میدانی متقن و قابل اتکایی که بتوان بر اساس یافته های آن در تایید یا رد به کارگیری گزارش تفسیری مدیریت از سوی استفاده کنندگان اطلاعات

جایگزین صورت سود و زیان پیش بینی شده (پیش بینی سود) شده است.

تجربه صورت سود و زیان پیش بینی شده و تعدیلات بعدی آن که توسط حسابرسان مستقل نیز بر مبنای استاندارد حسابرسی ۳۴۰۰ با عنوان «رسیدگی به اطلاعات مالی آتی» رسیدگی و گزارش می شد نشان می دهد که این گزارش ابزاری در اختیار مدیران برای دستکاری بازار بود. از طرف دیگر مغایرتهای عمده بین سود پیش بینی شده و سود واقعی (تحقق یافته) علیرغم رسیدگیهای حسابرسان مستقل، گواهی بر این موضوع بود که سودمندی این گزارش برای استفاده کنندگان صورتهای مالی و فعالان بازار سرمایه کمتر از حد انتظار است.

صورت سود و زیان پیش بینی شده بر مبنای مفروضات مدیریت و با پیش بینی آینده همراه بود. با توجه به وضعیت اقتصاد کشورمان و مولفه هایی همچون نرخ ارز، قیمت مواد اولیه (که تابعی است از قیمت ارز) و سایر بازارهای تاثیرگذار از جمله بورس انرژی و فلزات، پیش بینیهای صورت گرفته بسیار ذهنی و تا حدودی دور از دسترس بود.

تغییرات و تعدیلات مداوم سود توسط شرکتها باعث می گردید که بورس اوراق بهادار با توجه به دستورالعملهای خود نماد شرکتها را متوقف کند که عاملی برای کاهش نقدشوندگی بازار می گردید.

لذا در چنین شرایطی تهیه گزارش تفسیری مدیریت مطرح شد. طبق بند ۱۱ ماده ۱ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتها ثبت شده نزد سازمان مصوب سال ۱۳۸۴ و اصلاحیه های بعدی تا ۱۳۹۸/۵/۱۴:

«گزارش تفسیری مدیریت گزارشی از صورتهای مالی و دیگر داده های آماری ناشر است که به باور مدیریت شرکت به فهم و درک بیشتر سهامداران شرکت از وضعیت مالی فعلی و آینده، تغییرات در وضعیت مالی و نتایج عملیات شرکت کمک خواهد کرد.»

به باور سازمان بورس، ارائه گزارش تفسیری همراه با صورتهای مالی، به مدیریت شرکتها امکان می دهد تا سهامداران فعلی و سرمایه گذاران بالقوه را نسبت به وضعیت گذشته، جاری و آینده شرکت آگاه کنند. به علاوه، چون

به نظر می رسد

ضوابط تهیه گزارش

تفسیری مدیریت

چندان جدی گرفته نشده است

مالی در کشور اظهار نظر کرد، انجام نشده و در صورت انجام نیز انتشار عمومی نیافته است. لذا سخن از کارایی و اثربخشی گزارش تفسیری مدیریت در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان صورتهای مالی دشوار است. امید است مراجع حرفه‌ای و دانشگاهی در خصوص نتایج حاصل از اجرای استانداردها و دستورالعملهای حرفه‌ای پژوهشهای کافی انجام دهند تا بتوان از نتایج این تحقیقات در جهت بهبود مستمر استانداردها و دستورالعملهای حرفه‌ای استفاده کرد.

سازش

گزارش تفسیری مدیریت، آن طور که در راهنمای به‌کارگیری آن آمده، شرحی روایت‌گونه است همراه با تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی، که بتواند برای سهامداران و سرمایه‌گذاران بینش ایجاد کند، برنامه مدیر شرکت را برای تغییر وضعیت موجود تبیین کند، و اطلاعات مالی و غیرمالی بااهمیت، که در صورتهای مالی به آنها اشاره نشده است را در بر گیرد. آیا برای شرکتهای ایرانی تهیه چنین گزارشی امکانپذیر است؟ تجربه بیش از دوسال گذشته در انتشار گزارش تفسیری مدیریت، چه شواهدی را نشان می‌دهد؟

لطف الهی

استقبال اخیر از بازار سرمایه و بورس اوراق بهادار و ورود تقریباً روزانه شرکتهای جدید و به عبارتی شرکتهای عرضه اولیه و محدودیت منابع با توجه به نبود حضور پررنگ سرمایه‌گذاران خارجی، شرکتهای ایرانی را برای تهیه گزارش تفسیری مناسب به منظور برآورده ساختن اهدافی که برای آن پیش‌بینی شده، تشویق می‌کند.

اما آنچه امروز در حال اجراست ارائه مجدد ادعاهای مدیریت است که پیشتر در قالب صورتهای مالی یا گزارش فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع عمومی تهیه شده است. به نظر می‌رسد ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت چندان جدی گرفته نشده است. به عنوان نمونه می‌توان از اطلاعات آینده‌نگر و اطلاعات مربوط به شاخص‌های غیرمالی عملکرد (که از سوی سازمان بورس همواره مورد تاکید قرار گرفته است) نام برد که کمتر در گزارشهای تفسیری انعکاس دارد. بخشی از این موضوع به ابهام

کلی در خصوص موضوعات یادشده و ناآشنایی کافی تهیه‌کنندگان و استفاده‌کنندگان و بخشی نیز به شرایط اقتصادی خاص کشور بازمی‌گردد. به نظر می‌رسد شرایط حاکم بر فعالیتهای اقتصادی در ایران فاصله درخور توجهی با شرایط در جوامع دیگر دارد. همین موضوع به انضمام ناآشنایی با استفاده از این قبیل اطلاعات در جامعه ما سبب بی‌میلی به این گزارش و به طور کلی سایر اطلاعات گزارش سالانه شده است.

مسئله شرکتهای در این زمینه در ابتدای راهند و به تدریج با گسترش بیشتر بازار سرمایه در ایران نیاز به چنین گزارشهای تحلیلی بیشتر خواهد شد. رقابت برای جذب سرمایه در یک اقتصاد شفاف و به دور از هرگونه رانت، مستلزم استفاده از تخصصهای مختلف مالی، اقتصادی و مدیریتی در تهیه گزارش تفسیری است و با تخصص صرف مالی امکان تهیه گزارش سودمند و مناسب وجود ندارد.

سازش

مبنای تهیه ضوابط گزارش تفسیری مدیریت مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، رهنمود ارائه شده توسط هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) بوده است. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری در سال ۲۰۱۰ بیانیه حرفه‌ای ۱ (PS1) با عنوان «گزارش تفسیری مدیریت» را به عنوان بیانیه غیرالزام‌آور منتشر ساخت که در دست تجدیدنظر است. آیا مبنای یادشده، با شرایط و وضعیت ناشران و استفاده‌کنندگان ایرانی مطابقت دارد و به همه نیازها و شرایط ایران پاسخ می‌دهد؟

لطف الهی

در بیانیه حرفه‌ای ۱ در خصوص نحوه ارائه گزارش تفسیری و نیز نیازهای استفاده‌کنندگان (شامل سرمایه‌گذاران فعلی و بالقوه، اعتباردهندگان و سایر بستانکاران) بندهای زیادی ارائه شده است از جمله:

- بندهای ۹ الی ۱۱، هدف گزارش تفسیری مدیریت را فراهم ساختن اطلاعات یکپارچه در رابطه با صورتهای مالی برای استفاده‌کنندگان صورتهای مالی عنوان کرده است. طبق همین بندها این اطلاعات نه تنها دیدگاه مدیریت در

سپاس

بیانیه حرفه‌ای ۱ (PS 1)، به‌وسیله هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری که یک مرجع استانداردگذار است منتشر شده است. در ایران تمام بیانیه‌های حسابداری و حسابرسی به‌وسیله سازمان حسابرسی منتشر می‌شود. انتشار ضوابط گزارش تفسیری مدیریت به‌وسیله مرجعی غیر از مرجع استانداردگذار چه پیامدهای احتمالی ممکن است داشته باشد؟

لطف‌الهی

همانند جوامع حرفه‌ای بین‌المللی شایسته است ضوابط تهیه این مجموعه نیز توسط نهاد استانداردگذار و با استفاده از نظرات کارشناسان بازار سرمایه، بازار پول و حرفه حسابداری تهیه و پس از نظرخواهی عمومی و سیر مراحل تصویب مشابه با دیگر استانداردها و اصول و ضوابط حرفه‌ای، برای اجرا ابلاغ شود.

سپاس

سازمان بورس و اوراق بهادار، کلیه ناشران را مکلف

مورد رویدادهای رخ داده، شامل شرایط مثبت و منفی، بلکه دلایل و چرایی این رویدادها و پیامدهای آن را برای آینده واحد تجاری تشریح می‌کند. از طرف دیگر، گزارش یادشده، با توجه به اطلاع‌رسانی اطلاعات یکپارچه درباره منابع واحد تجاری و ادعاها نسبت به واحد تجاری و منابع آن و معاملات و سایر رویدادهایی که آنها را دستخوش تغییر می‌کند، متمم و مکمل صورتهای مالی محسوب می‌شود. در ضمن در گزارش تفسیری مدیریت باید عوامل و روندهای اصلی که احتمال دارد عملکرد، وضعیت و پیشرفت واحد تجاری را تحت تاثیر قرار دهند، تشریح شود. در نتیجه گزارش تفسیری مدیریت نه تنها زمان حال را در برمی‌گیرد، بلکه نگاهی به گذشته و آینده نیز دارد.

• در بندهای ۱۲ الی ۱۴، اصول ارائه گزارش تفسیری مدیریت مشخص شده که به‌طور خلاصه به این شرح است:

دیدگاه مدیریت در مورد عملکرد، وضعیت و پیشرفت واحد تجاری به‌عنوان مکمل و متمم اطلاعات ارائه شده در صورتهای مالی، اطلاعات آینده‌نگر و اطلاعاتی که دارای ویژگیهای توصیف شده در «مفاهیم نظری گزارشگری مالی» هستند را شامل می‌شود. همچنین، باید اطلاعات مورد نیاز استفاده‌کنندگان برای ارزیابی عملکرد واحد تجاری و اقدام مدیران در ارتباط با راهبردها و برنامه‌های اعلام شده برای پیشرفت را فراهم سازد، ازجمله شامل ریسکهای واحد تجاری و مهمتر از همه مدیریت این ریسکها، نقش منابعی که در صورتهای مالی افشا نشده‌اند بر عملیات واحد تجاری و تاثیر عوامل غیرمالی بر اطلاعات ارائه شده در صورتهای مالی.

• همچنین در بندهای ۲۲ و ۲۴ نحوه ارائه گزارش تفسیری به صورت مبسوط بیان شده است.

ناشران ایرانی با توجه به مفاد بیانیه یادشده و وضعیت اقتصادی خاص ایران و دستورالعملهای سازمان بورس باید اطلاعات مفیدی که برای تامین نیازهای فعالان بازار سرمایه لازم است منتشر کنند. درعین حال، ناشران با محدودیتهایی ازجمله انتشار اطلاعاتی که می‌تواند توسط رقبای شرکت سوءاستفاده گردد مواجه هستند که در این زمینه باید تعادل لازم برقرار شود.

ناآشنایی با استفاده از

این قبیل اطلاعات

در جامعه ما سبب بی‌میلی

به این گزارش و به‌طور کلی

سایر اطلاعات گزارش سالانه

شده است

معین نشده، اما به صورت تلویحی، استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۷۲۰ به‌عنوان مبنای کار حسابرس در اظهارنظر نسبت به گزارش تفسیری مدیریت مطرح شده است. آیا حسابرس ایرانی، در حسابرسی صورتهای مالی، می‌تواند براساس استاندارد حسابرسی بین‌المللی وظایف خود را انجام دهد؟

استاندارد بین‌المللی ۷۲۰

نمی‌تواند مبنای کار حسابرس

در اظهارنظر نسبت به

گزارش تفسیری مدیریت

باشد

لطف‌الهی

حسابرسی واحد تجاری ایرانی بر مبنای استانداردهای حسابرسی ملی انجام می‌شود و وقتی حسابرس ایرانی در بخش مسئولیت حسابرس و بازرس قانونی عنوان می‌کند که «مسئولیت این سازمان / موسسه اظهارنظر نسبت به صورتهای مالی یادشده بر اساس حسابرسی انجام‌شده طبق استانداردهای حسابرسی است» منظور همان استاندارد ملی است. بنابراین استاندارد بین‌المللی ۷۲۰ نمی‌تواند مبنای کار حسابرس در اظهارنظر نسبت به گزارش تفسیری مدیریت باشد. به‌همین دلیل لازم است استاندارد تجدیدنظر شده ۷۲۰ در اسرع وقت تدوین و پس از تصویب مراجع ذیربط مورد استفاده حسابرسان قرار گیرد.

ساخته است که گزارش تفسیری مدیریت را طبق ضوابط ابلاغ‌شده تهیه و همراه با اظهارنظر حسابرس نسبت به آن ارائه کنند. سازمان بورس و اوراق بهادار همچنین، رهنمودی با عنوان «نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل در گزارش حسابرسی نسبت به گزارش تفسیری مدیریت» منتشر ساخته است. در این رهنمود، استاندارد حسابرسی ۷۲۰ با عنوان «سایر اطلاعات مندرج در گزارشهای حاوی صورتهای مالی حسابرسی شده»، به‌عنوان راهنمای مناسب برای ارزیابی اطلاعات گزارش تفسیری مدیریت معرفی و «گزارش تفسیری مدیریت» معادل «سایر اطلاعات» قلمداد شده است. حسابرسان در ارتباط با رهنمود و انتظار سازمان بورس و اوراق بهادار، چه واکنشی داشته‌اند؟

لطف‌الهی

چالش اصلی حسابرسان در مواجهه با گزارش تفسیری مدیریت نوع برخورد آنها با گزارش یادشده در گزارش حسابرس است. طبق رهنمود سازمان بورس حسابرس مستقل باید نسبت به گزارش تفسیری مدیریت که همراه صورتهای مالی میان‌دوره‌ای ۶ ماهه و سالانه ارائه می‌شود اظهارنظر کند. در حالی‌که در استاندارد ۷۲۰ حسابرسی، اظهارنظر، نتیجه‌گیری و اطمینان‌بخشی مدنظر نبوده و صرفاً خواندن سایر اطلاعات و نبود ناسازگاری و ناهمخوانی با صورتهای مالی حسابرسی شده مدنظر است.

از طرف دیگر، موضوع عنوان این بند در گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی طبق رهنمود سازمان بورس، «گزارش در مورد سایر اطلاعات»، باید بلافاصله پس از «سایر بندهای توضیحی» ارائه شود که این شبیه را به‌وجود می‌آورد که این تیتراژ گزارش حسابرس نسبت به صورتهای مالی است.

حسابرس

در رهنمود یادشده، برخی مفاد استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۷۲۰ (Revised ISA 720)، با عنوان «مسئولیت حسابرس در ارتباط با سایر اطلاعات» که در اواخر سال ۲۰۱۶ منتشر شده نیز ارائه شده است. گرچه در این رهنمود تکلیفی برای گزارشگری حسابرس

ب- پیشرفتهای حاصل شده در مدیریت ریسک از جمله شاخصهای کمی که برای نظارت و مدیریت ریسک استفاده شده است.

ج- اقدامی که مدیریت قصد دارد در صورت مواجهه با ریسک برای کاهش آن انجام دهد، و

د- ارائه اطلاعاتی به استفاده کنندگان برای ارزیابی تاثیر احتمالی ریسک در خصوص چشم انداز ورود جریانهای نقدی.

سازمان

ارائه اطلاعات در پاسخ به الزامات بورس یا سایر نهادهای نظارتی در گزارش تفسیری مدیریت با چه محدودیتهایی ممکن است روبه رو باشد؟

لطف الهی

ارائه اطلاعات توسط ناشران در گزارش تفسیری مدیریت تا حدی امکانپذیر است که به منافع ناشران در حال و آینده لطمه ای وارد نسازد.

گروه مشاوره ای تفسیر مدیریت در آخرین جلسه خود در آوریل ۲۰۱۹ به این نتیجه رسیده است که "اطلاعات ارائه شده در گزارش تفسیری مدیریت به استفاده کنندگان کمک می کند تا چشم اندازهای ورود جریانهای نقدی به واحد تجاری و نقش مباشرتی مدیریت را در خصوص منابع اقتصادی ارزیابی کنند. البته در مواردی ممکن است واحد تجاری به این نتیجه برسد که اطلاعات ارائه شده در گزارش مزبور به ویژه در خصوص تحولات قریب الوقوع و مذاکرات در جریان، برخلاف منافع واحد تجاری باشد که در این زمینه نسبت به ارائه خلاصه تر اطلاعات اقدام می کند."

سازمان

پاسخهای صریح و روشن و اطلاعات جامع شما، کمک موثری است برای بهبود کوششهای انجام شده و توسعه گزارشگری. از مشارکت شما در این گفتگو بسیار سپاسگزاریم.

سازمان

آیا سازمان حسابرسی برنامه ای برای انتشار بیانیه حرفه ای در زمینه گزارش تفسیری مدیریت و یا برنامه ای برای تجدیدنظر در استاندارد حسابرسی ۷۲۰ دارد؟

لطف الهی

سازمان حسابرسی کار کارشناسی استانداردهای سری ۷۰۰ تجدیدنظر شده و جدید، از جمله ۷۲۰ را شروع و اقدام مقدماتی آن را انجام داده است لیکن تاکنون استاندارد ۷۲۰ به مرحله طرح در کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی نرسیده است.

سازمان

یکی از بخشهای مهم گزارش تفسیری، افشای اطلاعات مالی و غیرمالی در مورد ریسکها می باشد. ریسکهای اصلی در شرایط فعلی کدامند که شرکتها باید در گزارش تفسیری مدیریت افشا کنند؟

لطف الهی

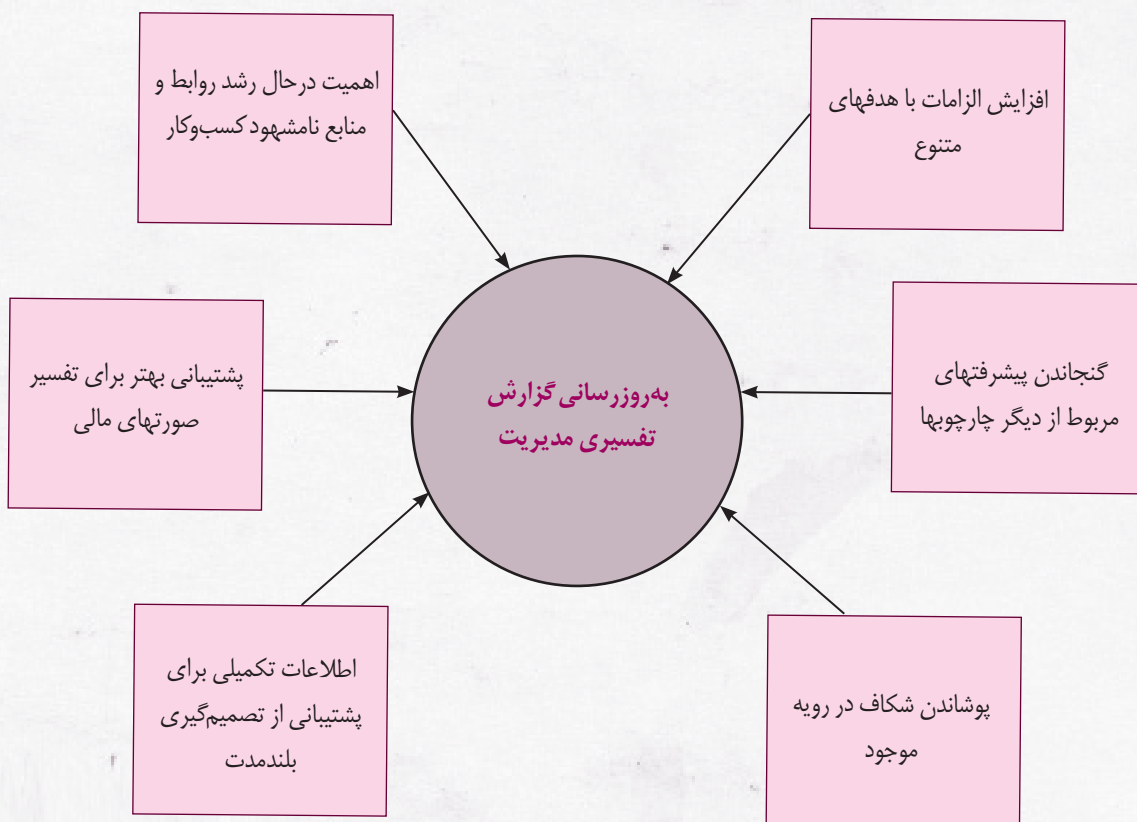
در گزارش تفسیری باید ریسکهای مربوط به فعالیت شرکت به نحو دقیق و مناسب تعیین و مهمتر از آن اقدام مدیریت شرکت برای کاهش این ریسکها بیان شود. متأسفانه تجربه دوسال گذشته نشان می دهد که عمده ناشران بورسی در بخش مربوط به ریسکها صرفاً به تعریف ریسکها پرداخته و در خصوص نوع مواجهه با این ریسکها و اقدام مدیریت، توضیحات کمتری بیان می کنند. ریسکهای اصلی که در شرایط فعلی اقتصادی کشور شرکتها باید در گزارش تفسیری مدیریت افشا کنند به شرح زیر است:

۱- ریسک نقدینگی، ۲- ریسک اعتباری، ۳- ریسک نرخ ارز، ۴- ریسک نرخ سود، ۵- ریسک عملیاتی، ۶- ریسک تحریمها (عوامل بین المللی)، ۷- ریسک تغییر مقررات و قوانین، و ۸- ریسک تغییر تکنولوژی.

گروه مشاوره ای تفسیر مدیریت در آخرین جلسه خود در آوریل ۲۰۱۹ (بند ۵۱) نقطه نظرات خود را به شرح زیر اعلام کرده است:

"برای هر ریسکی که در گزارش تفسیری مدیریت مشخص شده توضیحات ذیل باید ارائه شود:
الف- نحوه مدیریت ریسک.

دلایل به روزرسانی گزارش تفسیری مدیریت چیست؟

در نوامبر ۲۰۱۷ هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری پروژه به روزآوری بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت را به دستورکار خود افزود

منبع :

گزارش تفسیری مدیریت ۳ در پاکرد سازش

رویکرد هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری در بهروزآوری بیانیه حرفه‌ای بازننگری شده

بیانیه حرفه‌ای کنونی گزارش تفسیری مدیریت:

چارچوب غیرالزام آور مبتنی بر اصول برای ارائه محتوای توصیفی مرتبط با سرمایه‌گذار، بر مبنای شرایط خاص واحد تجاری.

قرار بر این نیست که بیانیه یادشده تغییر کند، اما بهروزآوری بیانیه می‌تواند از رویکردی منسجم‌تر پشتیبانی کند برای تعیین این که به کدام موضوعها پرداخته شود و کدام اطلاعات در گزارش تفسیری مدیریت ارائه شود.

+

پیشرفتهای اخیر:

- نوآوری‌های چارچوب بین المللی گزارشگری یکپارچه و چارچوبهای ملی در گزارشگری توصیفی ایجاد شده بر مبنای بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت
- شکافهای تایید شده در رویه‌ها، شامل:
- گزارشگری نایک‌نواخت مدل کسب‌وکار
- تمرکز بر راهبردهای کوتاه مدت
- چالشهای پیوسته در گزارشگری نشانگرهای پیش از مالی
- ناامیدی فزاینده از سرمایه‌گذاری و مدیریت کوتاه مدت‌گرا

مفاهیم اصلی که انتظار می‌رود بهروزآوری را به پیش براند:

اهمیت- چه موقع یک موضوع گزارش شود و چه اطلاعاتی ارائه شود

منابع و اقلام نامشهود اصلی، نگاه درازمدت را بیشتر پشتیبانی می‌کنند

یکپارچگی و پیوند، اطمینان فراهم می‌سازد که مسایل اصلی در سراسر گزارش دنبال می‌شود

مدل و راهبرد کسب‌وکار، محوری برای ساختن گزارش فراهم می‌آورد

خلق ارزش، تاکید بیشتری بر چشم‌انداز درازمدت قرار می‌دهد

انتظار نمی‌رود که بیانیه بهروزآوری شده، سنجه‌های تفصیلی صنعت یا سنجه‌های خاص موضوع را تجوین کند.

منبع:

• Introduction to the Management Commentary, IFRS Foundation, March 2018

گزارش تفسیری مدیریت؛ بدون کیفیت

گفتگو با: دکتر حمید اسدزاده

مدیر حسابرسی داخلی شرکت ملی صنایع مس ایران

صنایع

با تجربه‌ای که شما به عنوان یکی از مدیران یکی از واحدهای بزرگ و بااهمیت صنعتی کشور دارید، ابتدا به این پرسش بپردازیم که آیا آن طور که انتظار می‌رفت گزارش تفسیری مدیریت بر تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی تاثیرگذار بوده است؟

اسدزاده

اول از همه، در رابطه با مفیدبودن و مربوطبودن گزارش تفسیری مدیریت و اثرگذاری بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان باید چهار موضوع را در نظر بگیریم: ۱- روح گزارش تفسیری مدیریت، ۲- شرایط و پیامدهای اقتصادی دوسال گذشته در کشور، ۳- کیفیت گزارشهای تهیه‌شده توسط شرکتها، و ۴- نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار.

در این گزارش، مدیریت بایستی اطلاعات بااهمیت در رابطه با صورتهای مالی، سیستمها و کنترلها، رعایت قوانین و مقررات، اقدامی که تاکنون انجام‌شده و اقدامی که قرار است در آینده انجام شود و چالشها و

بنابراین پس از گذشت دو سال هنوز ناشران (شرکتها) توجه چندانی به گزارش تفسیری مدیریت ندارند و اغلب گزارشها از کیفیت لازم برخوردار نیست. سیاست‌گذاران نیز نتوانستند به‌خوبی اهمیت گزارش تفسیری مدیریت را نشان دهند و هیچ‌گونه نظارتی بر انتشار گزارشهای تفسیری مدیریت توسط نهاد مقررات‌گذار صورت نگرفته است. به‌همین دلیل نیز سرمایه‌گذاران علاقه‌ای به استفاده از گزارشهای تفسیری مدیریت جهت تصمیم‌گیری ندارند.

سازمان

تهیه گزارش تفسیری مدیریت در ایران تا چه اندازه امکانپذیر است؟ تجربه دو سال گذشته چه بازخوردی داشته است؟

اسدزاده

بازار سرمایه ایران نیز مشابه سایر بازارهای جهان، بر اساس اصل تقابل ریسک و بازده به‌عنوان محور اصلی عمل می‌کند و شواهد نیز نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران در هر جای دنیا به دنبال حداکثرسازی ثروت و کسب منفعت و بازده از سرمایه‌گذاری خود می‌باشند. بنابراین تهیه چنین گزارشهایی نه تنها جهت تصمیم‌گیری مفید، بلکه لازمه و اساس تصمیم‌گیری برای استفاده‌کنندگان است.

مشکلات پیش‌روی شرکت را ارائه کند. همچنین مدیریت باید اهداف و رویکردهای خود را در سال آینده در رابطه با عملکرد خود و پروژه‌های شرکت مشخص کند.

تاکنون یکسری مطالعات در رابطه با بررسی و اثربخشی گزارشهای تفسیری مدیریت در ایران صورت گرفته است. هرکدام از مطالعات در رابطه با بخشی از گزارش تفسیری بوده و با توجه به جدیدبودن موضوع هنوز یک مطالعه جامع که تمام جوانب را بررسی کند، در ایران انجام نگردیده است.

با توجه به شرایط بازار در دو سال گذشته و ورود سرمایه‌گذاران جدید به بورس اوراق بهادار ایران، نباید انتظار داشت تا گزارش تفسیری مدیریت کارکرد خود را نشان دهد؛ زیرا کسانی که باید از این اطلاعات استفاده کنند به‌طور عمده فاقد دانش و سواد مالی کافی می‌باشند و بیشتر آنها نوسانات بازار را دنبال و به‌صورت هیجانی سرمایه‌گذاری می‌کنند.

همچنین رشد ارزش سهام شرکت‌های ایرانی در چند سال گذشته ناشی از **متغیرهای اسمی** (Nominal Variables) نظیر نرخ تورم، نرخ ارز، قیمت طلا، قیمت نفت و قیمت‌های جهانی بوده است، در حالی که در بازار توسعه‌یافته، ارزش سهام به‌طور عمده متأثر از **متغیرهای واقعی** (Real Variables) یعنی افزایش مقداری فروش و البته افزایش قیمت ناشی از مزیت رقابتی شرکتها است.

رشد متأثر از متغیرهای اسمی اغلب متلاطم و بی‌کیفیت است که شواهد آن در بازار سرمایه ایران بسیار مشاهده می‌شود. در بازار توسعه‌یافته، هنگامی که انتظار شکوفایی اقتصادی می‌رود، ارزش بازار سهام نیز رشد می‌کند اما در بازار سهام ایران دست‌کم در یک دهه اخیر نرخ تورم و تضعیف پول ملی جریان غالب بر رشد ارزش سهام شرکتها بوده و به‌نظر می‌رسد در آینده هم این وضعیت ادامه یابد.

به‌بیان دیگر، رشد یا افول ارزش بازار سهام در بازار توسعه‌یافته، ناشی از افزایش یا کاهش قدرت خرید عموم و افزایش رفاه در جامعه است. در حالی که رشد ارزش بازار سهام در ایران به‌طور عمده هم‌زمان با کاهش قدرت خرید مردم بوده است.

سرمایه‌گذاران

علاقه‌ای به استفاده از

گزارشهای تفسیری مدیریت

جهت تصمیم‌گیری

ندارند

بیانیه حرفه‌ای ۱ (PS 1) منتشرشده به‌وسیله هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری است. در رابطه با این بیانیه و انطباق آن با نیازها و شرایط ایران چه نظری دارید؟

اسدزاده

بیانیه حرفه‌ای ۱ در رابطه با اطلاعات تطبیقی از منابع مختلف می‌باشد که منجر به توسعه بلندمدت اطلاعات مالی می‌شود. تجدیدنظر در بیانیه مزبور در سال ۲۰۱۷ در دستور کار هیئت قرار گرفت و شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- اهمیت رشد روابط و منابع تجاری نامشهود؛

۲- اطلاعات تفسیری برای حمایت از تصمیم‌سازی بلندمدت؛

۳- حمایت بهتر برای تفسیر صورتهای مالی؛

۴- جلوگیری از شکافها در رویه موجود؛

۵- هماهنگی با سایر چارچوبهای گزارشگری؛ و

۶- افزایش الزامات با اهداف مختلف.

همچنین طبق بیانیه مزبور بایستی موضوعات محیط عملیاتی، استراتژی، ریسک و مدل تجاری جهت تهیه گزارشهای تفسیری مدیریت در نظر گرفته شود که اطلاعات کاربردی بیشتری در اختیار استفاده‌کنندگان و سرمایه‌گذاران قرار می‌دهد و به فهم و درک بیشتر سهامداران از وضعیت مالی فعلی و آینده، تغییرات در وضعیت مالی و نتایج عملیات شرکت کمک خواهد کرد.

به نظر من، بیانیه مزبور به همه نیازها و شرایط ناشران و استفاده‌کنندگان ایرانی پاسخ می‌دهد.

سازش

در بیانیه حرفه‌ای ۱ بر مسایل محیطی، اجتماعی و راهبری و طرح آنها در گزارش تفسیری مدیریت تاکید شده است. گزارشگری مسایل محیطی، اجتماعی و راهبری تا چه اندازه در تصمیمگیری سرمایه‌گذاران سودمند است؟

اسدزاده

توجه به مسائل محیطی، اجتماعی و راهبری در دنیای امروز بسیار با اهمیت می‌باشد زیرا این مسائل تاثیر مهمی بر وضعیت و عملکرد مالی شرکتها دارند و ذینفعان از این نوع اطلاعات و گزارشهای شرکت در تصمیمگیری استفاده می‌کنند.

گرچه مدیران شرکتها در تهیه و انتشار گزارش تفسیری مدیریت از اقدام رافع مسئولیت (safe harbor) بهره‌مند هستند، ولی بیشتر اصرار بر انتشار گزارش به صورت شفاهی، مصاحبه، کلی‌گویی و غیرکارشناسی دارند و به‌طور عمده از بیان جملات مبهم نظیر این که «سهامداران به ما اعتماد کنند» و یا این که «مطمئن باشید ضرر نمی‌کنید»، استفاده می‌کنند. به همین دلیل و موارد اشاره‌شده و شرایط اقتصادی کشور، گزارشهای تفسیری تهیه‌شده ظرف دو سال گذشته فاصله زیادی با وضعیت مطلوب دارند و تاکنون شاهد گزارشهای باکیفیت و استفاده مناسب از این گزارشها نبوده‌ایم.

با توجه به شرایط بازار

در دو سال گذشته و

ورود سرمایه‌گذاران جدید به

بورس اوراق بهادار ایران

نباید انتظار داشت تا

گزارش تفسیری مدیریت

کارکرد خود را نشان دهد

سازش

مبنای تهیه ضوابط ارائه گزارش تفسیری مدیریت،

حسابرسی صورتهای مالی به دست می‌آورد، اطمینان حاصل کند.

اطلاعات مندرج در گزارش تفسیری مدیریت شامل اطلاعات آینده‌نگر از جمله اهداف، عملیات و ارزیابی عملکرد مدیریت می‌باشد و در چارچوب حسابرسی صورتهای مالی قرار نمی‌گیرد. از این رو حساب‌رسان بایستی با انجام خدمات اضافی به کنترل و بررسی گزارش مزبور بپردازند و از نبود هماهنگی اطمینان حاصل کنند. بنابراین چک‌لیست افشای لازم در گزارش تفسیری مدیریت و رهنمودهای رسیدگی به گزارش مزبور باید توسط جامعه حسابداران رسمی تهیه و ابلاغ گردد.

سازمان

اطلاعات گزارش تفسیری مدیریت چه تفاوتی با اطلاعات صورتهای مالی یا گزارش هیئت‌مدیره دارد؟

اسدزاده

صورتهای مالی و گزارش فعالیت هیئت‌مدیره شامل اطلاعات گذشته‌نگر و رویدادهای مالی گذشته می‌باشد و اطلاعاتی راجع به فعالیت، عملکرد، برنامه‌ها و چشم‌انداز آتی شرکت در اختیار سهامداران نمی‌گذارد. گزارش تفسیری مدیریت یک ابزار قدرتمند برای شرکتها می‌باشد تا بتوانند نشان دهند که شرکت چگونه خلق ارزش می‌کند و آن را ادامه می‌دهد. گزارش باید به گونه‌ای تهیه شود که به خوانندگان امکان دهد تا از چشمان مدیریت به آن نگاه کنند.

از جمله، گزارش تفسیری مدیریت، باید دربرگیرنده عوامل ذیل باشد:

- ۱- ماهیت کسب‌وکار؛
- ۲- اهداف مدیریت و راهبردهای مدیریت برای دستیابی به آن اهداف؛
- ۳- مهمترین منابع، ریسکها و روابط؛
- ۴- نتایج عملیات و چشم‌اندازها؛ و
- ۵- ارزیابی عملکرد مدیریت بر مبنای شاخصهای اصلی عملکرد (KPI).

سازمان

چه ریسکهایی در گزارش تفسیری مدیریت باید افشا

امروزه تعداد روبه‌رشدی از شرکتها و سازمانها هستند که می‌خواهند عملیات خود را پایدار سازند و در فرایند توسعه پایدار جهانی مشارکت داشته باشند. گزارشگری پایداری به شرکتها کمک می‌کند تا عملکرد خود را در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، محیط‌زیستی و حاکمیتی اندازه بگیرند.

در ایران به طور عمده هزینه‌های محیطی، اجتماعی، و راهبری نسبت به هزینه‌های کل شرکت رقم بالاهمیتی نمی‌باشد و شرکتها اهمیت چندانی برای هزینه مزبور قایل نیستند. به هر حال، در پاسخ به نیازهای یک طبقه از ذینفعان و استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی می‌تواند در تصمیم‌گیریهای زیر مفید واقع شود:

- ۱- افزایش درک ریسکها و فرصتها؛
- ۲- تاکید بر ارتباط بین عملکرد مالی و غیرمالی؛
- ۳- اعمال مدیریت بلندمدت استراتژی و سیاست و طرح‌های کسب‌وکار؛
- ۴- تسهیل فرایندها، کاهش هزینه‌ها و بهبود کارایی؛
- ۵- بهینه‌کاو و ارزیابی عملکرد پایداری با توجه به قوانین؛
- ۶- مقایسه عملکرد به طور داخلی، بین سازمانی و بین بخشهای مختلف صنعت؛
- ۷- بهبود شهرت و وفاداری نام تجاری (Brand)؛
- ۸- توانایی استفاده‌کنندگان برای درک ارزش حقیقی سازمان و داراییهای مشهود و نامشهود آن؛
- ۹- نشان دادن چگونگی تاثیرگذاری سازمان و تاثیرپذیری آن بر اساس انتظارات در مورد توسعه پایدار.

سازمان

حساب‌رسان در اجرای ضوابط سازمان بورس و در رسیدگی به گزارش تفسیری مدیریت با چه چالشهایی روبه‌رو بوده‌اند؟

اسدزاده

طبق بند ۱۴ استاندارد بین‌المللی ۷۲۰ مسئولیت حسابرس در رابطه با اطلاعات همراه صورتهای مالی محدود به مطالعه اطلاعات گزارش تفسیری مدیریت می‌شود و حسابرس باید از هماهنگی بین اطلاعات صورتهای مالی با اطلاعات همراه صورتهای مالی و اطلاعاتی که در حین

گزارشهای تفسیری تهیه شده

ظرف دوسال گذشته

فاصله زیادی با وضعیت مطلوب دارند و

تاکنون شاهد گزارشهای باکیفیت و

استفاده مناسب از این گزارشها

نبوده ایم

۸- ریسکهای مدیریتی و مدیریت سنتی، و
۹- ریسک منابع انسانی و نظامهای جبران خدمات غیرانگیزشی.
ریسکهایی که باید توسط شرکتها افشا شوند، با توجه به
ظرفیت و عملکرد شرکتها متفاوت می باشند ولی به طور کلی
شرکتها باید ریسکهای اساسی و ابهامهایی که شرکت با آنها
روبه رو است را افشا کنند. به طور خلاصه، ریسکها باید آنهایی
باشند که به طور معناداری بر مسائل استراتژیک و ارزش
شرکت تاثیرگذار هستند.

سپاس

ارائه دیدگاه مدیریت در باره چشم انداز آینده واحد
تجاری نیز از اطلاعاتی است که باید در گزارش
تفسیری مدیریت آورده شود. آیا این اطلاعات سودمند
است؟

اسدزاده

برای تصمیم گیری نیاز به اطلاعات می باشد و اطلاعات
باید به موقع و مربوط باشد. با در نظر گرفتن موضوع اقتصاد
اطلاعات، مدیران شرکتها باید نقطه نظرات و دیدگاه خود را در
رابطه با چشم انداز شرکت جهت تصمیم گیری استفاده کنندگان
ارائه کنند.

گزارش تفسیری مدیریت باید حاوی جملات آینده نگر
(Forward Looking Statement) باشد و مدیران باید
باورها و انتظارات خود را از عوامل اثرگذار بر عملکرد شرکت،
همراه با مفروضات و پیش فرضهای مبنا، به سهامداران و
سرمایه گذاران ارائه کنند. مدیریت قطعا در جایگاه مناسب تری
از اشخاص بیرونی می باشد تا اطلاعات مهم و قابل اتکا برای
سهامداران فراهم کند.

سپاس

از این گفتگو بسیار سپاسگزاریم.

شوند و نمونه این ریسکها در شرایط کنونی ایران کدام
است؟

اسدزاده

حوزه ریسک بسیار پیچیده و پیچیدگی آن ناشی از رشد سریع
بازارهای مالی و تکنولوژی است.

در حال حاضر به دلیل وضعیت روابط اقتصادی و سیاسی
ایران با دیگر کشورها، شرکتهای ایرانی با ریسکهای متفاوتی
روبه رو هستند که بایستی به نحو مناسب در گزارش تفسیری
افشا شود. عمده ریسکهایی که شرکتها با آنها روبه رو هستند
شامل موارد زیر می باشد:

- ۱- ریسکهای سیاسی و اجتماعی،
- ۲- ریسکهای اقتصادی شامل تحریمها و تنگ تر شدن حلقه
مشتریها و کاهش میزان صادرات،
- ۳- ریسکهای مالی و کانالهای بانکی بسیار محدود،
- ۴- ریسکهای تولید و افزایش موجودی در انبارها،
- ۵- محدود شدن منابع ارزی جدید خارجی و ریسکهای سرمایه گذاری
در صنعت،
- ۶- ریسکهای سیستماتیک در مدیریت پروژهها،
- ۷- ریسکهای دعاوی حقوقی،

گزارش تفسیری مدیریت ۴ در پاگرد حسابداری

بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت بازنگری شده چه چیزهایی را می‌تواند پوشش دهد؟

گزارش تفسیری مدیریت

اطلاعات مربوط برای درک پیشرفت آینده صورتهای مالی

تحلیل مالی سال جاری

- توضیح عملکرد و وضعیت مالی سال جاری
- تحلیل مالی اضافی/غیراصول پذیرفته شده حسابداری

اطلاعات غیرمالی

- اطلاعات پیش مالی و توضیحاتی که بینش در باره مسایل زیر فراهم می‌آورد:
- پیشرفت کسب و کار
- آثار مترتب بر عملکرد مالی آینده
- پوشش دهنده منابع و روابطی که برای خلق ارزش اهمیت اصلی دارند.

صورتهای آینده‌نگر

توضیح صورتهای پیش‌بینی و انتظارات مالی و غیرمالی هدف (اگر انجام شده باشد)

زیربنایی برای بحث درباره عملکرد، متمرکز بر موفقیت درآمدت کسب و کار

- مدل، ریسک، راهبرد و محیط عملیاتی کسب و کار
- اطلاعات کیفی و کمی درباره:
- وضعیت عملیاتی کسب و کار
- عوامل موثر بر پیشرفت آینده آن

+ پیوند به موارد افشای راهبری و مزایا

بیش در مورد راهبرد شرکت برای خلق ارزش برای سهامداران در طول زمان، پیشرفت شرکت در به‌کارگیری آن، و آثار بالقوه بر عملکرد مالی آینده که در صورتهای مالی هنوز خود را نشان نداده است.

منبع:

• Introduction to The Management Commentary, IFRS Foundation, March 2018

گزارش تفسیری مدیریت؛ کلیشه‌ای و تکراری

گفتگو با: دکتر حمید دیانت‌پی

عضو هیئت مدیره شرکت ایران ارقام

سازش

از این که دعوت ما را پذیرفتید و در این گفتگو شرکت کردید تا خوانندگان با تجربه و دیدگاه شما درباره گزارش تفسیری مدیریت آشنا شوند، سپاسگزاریم. با این موضوع گفتگو را شروع کنیم که تجربه دوسال گذشته در انتشار گزارش تفسیری مدیریت به وسیله شرکت‌های بورسی چه چیزی را نشان می‌دهد؟

دیانت‌پی

با ابلاغ گزارش تفسیری مدیریت به ناشران بورسی، ابتدا تصور بر این بود که در صورت اجرای صحیح دستورالعملها و تهیه گزارش تفسیری مدیریت بر اساس اصول و ضوابط تعیین شده، نه تنها این گزارش جایگزین مناسبی برای گزارش پیش‌بینی سود خواهد بود، بلکه اطلاعات کاربردی بیشتری را در اختیار سهامداران و سرمایه‌گذاران قرار خواهد داد، اما متأسفانه با گذشت بیش از دوسال از ابلاغیه جدید، هنوز برخی گزارشها از کیفیت قابل قبولی برخوردار نیستند.

سازش

انتظار می‌رود که گزارش تفسیری مدیریت، گزارشی مختص واحد تجاری، و نه گزارشی عمومی و کلی، باشد. آیا این انتظار برآورده شده است؟

دیانت‌پی

متأسفانه باید گفت که این گزارش به صورت کاملاً کلیشه‌ای درآمده و دربرگیرنده اطلاعات تکراری و در پاره‌ای از مواقع تکثیر گزارشهای قبل و تنها به روزرسانی اطلاعات برای ایجاد تفاوت در شکل گزارشهای دوره‌های قبل می‌باشد. این در حالی است که سازمانهای ذینفع نیز به گزارشهای بی کیفیت واکنشی نشان نمی‌دهند.

با گذشت بیش از دو سال

از ابلاغ سازمان بورس

هنوز برخی گزارشها

از کیفیت قابل قبولی

برخوردار نیستند

مهمترین ریسکها در ایران، ریسک کشوری است. این ریسک شامل ریسک سیاسی و اقتصادی یک کشور، در ارتباط با تمایل یا امکان انجام به موقع تعهدات می باشد. توجه به درجه بندی یا رتبه بندی اعتباری یک کشور، نقش مهمی در کاهش این نوع ریسک دارد. یعنی هرچه رتبه اعتبار کشوری بالاتر باشد، ریسک کشوری کمتر خواهد بود و از طرفی اطمینان بیشتری به سرمایه گذاری، در کشورهای رتبه بندی شده، نسبت به کشورهای رتبه بندی نشده، وجود دارد. ریسک کشور می تواند نرخ بازده مورد انتظار در سرمایه گذاری را کاهش دهد و در هنگام سرمایه گذاری در نظر گرفته می شود. با توجه به مراتب عنوان شده، مسائلی از قبیل مسائل محیطی و اجتماعی و تاثیر آنها بر وضعیت و عملکرد مالی شرکتها در ایران نیز بسیار حائز اهمیت می باشد.

سازمان

چه مطالبی در ارتباط با ریسکهای تجاری و مدیریت ریسکها در گزارش تفسیری مدیریت باید ارائه شود؟

دیانت پی

مدیریت اثربخش ریسک، از رویکردهای مهمی است که برای بهبود عملکرد سازمانها در شرایط نبود اطمینان محیطی استفاده می شود. مدیریت اثربخش ریسک به معنی کاربرد نظام مند سیاستهای مدیریتی، رویه ها و فرایندهای مربوط به فعالیتهای تحلیل، ارزیابی و کنترل ریسک است. تشکیل

سازمان

بیانیه حرفه ای ۱ (PS 1) با عنوان «گزارش تفسیری مدیریت» به وسیله هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری منتشر شده بود. ولی ضوابط گزارش تفسیری مدیریت در ایران به وسیله سازمان بورس منتشر شده است و نه مرجع استانداردگذار، آیا این رویکرد پیامدی دارد؟

دیانت پی

هر چند که به نظر می رسد که در خصوص انتشار ضوابط گزارش تفسیری مدیریت از کارگروه های تخصصی از سازمانهای ذیربط مانند سازمان حسابرسی به عنوان مرجع استانداردگذار استفاده شده است، اما از آنجا که سازمان بورس یک سازمان تخصصی استانداردگذار در زمینه مباحث حسابداری نیست و تسلط کافی در این زمینه ندارد، پدید آمدن کاستی و نارسایی دور از انتظار نیست.

سازمان

در طرح گزارش تفسیری مدیریت بر اساس بیانیه حرفه ای ۱، و گامهایی که برای بازنگری در آن در دست انجام است، مسایل محیطی، اجتماعی، و راهبری جایگاه مهمی دارد. مسایل محیطی، اجتماعی و راهبری تا چه اندازه برای تصمیم گیران اقتصادی در ایران به عنوان اطلاعات مهم تلقی می شود؟

دیانت پی

با عنایت به وضعیت سیاسی فعلی و تحریمهای سخت کشور، یکی از

این خصوص و سایر اطلاعات موثر جهت تصمیم‌گیری ذینفعان، بخشهای مختلف گزارش تفسیری مدیریت را تشکیل می‌دهد.

سازش

ریسکهای مهم که در شرایط فعلی ایران شرکتها با آن روبه‌رویند کدامست؟

دیانت‌پی

ریسک بازار، ریسک نرخ ارز، ریسک نقدینگی، منازعات سیاسی، تورم بالا و بحرانهای مالی، از مهمترین ریسکهای حوزه کسب‌وکار در ایران می‌باشد.

سازش

ارائه دیدگاه مدیریت درباره آینده واحد تجاری چه کمکی به جامعیت صورتهای مالی می‌کند؟

دیانت‌پی

بدون وجود استراتژی و چشم‌انداز، یک سازمان محکوم به شکست است. بر همین اساس آشنایی با دیدگاه مدیریت یک سازمان در خصوص چشم‌انداز آتی سازمان به استفاده‌کنندگان در رفتارهای خود در تصمیم‌گیری کمک شایانی خواهد کرد.

سازش

از مشارکت شما در این گفتگو ممنون و سپاسگزاریم.

کمیته ریسک، استقرار نظام مدیریت ریسک و تحلیل و ارزیابی ریسکهای شرکتها و توجه به ریسکهای محیطی، مانند ریسک مالی، ریسک بازار، ریسک نرخ ارز، ریسک نقدینگی و ... و ارائه نتایج به‌دست‌آمده تحت قالب یک گزارش مجزا و یا قسمتی از گزارش تفسیری مدیریت به ذینفعان، برای تصمیم‌گیران اقتصادی بسیار مهم است.

سازش

اطلاعات گزارش تفسیری مدیریت چه تفاوت مهمی با اطلاعات صورتهای مالی یا گزارش هیئت‌مدیره دارد؟

دیانت‌پی

صورتهای مالی تمام اطلاعات مورد نیاز استفاده‌کنندگان را جهت اتخاذ تصمیمات اقتصادی فراهم نمی‌آورد، زیرا صورتهای مالی به‌طور عمده بیانگر آثار مالی رویدادهای گذشته است و دربرگیرنده معیارهای غیرمالی عملکرد، یا چشم‌اندازها و برنامه‌های آتی نیست. گزارش تفسیری مدیریت، این فرصت را برای مدیران ارشد فراهم می‌آورد تا به تشریح راهبردهای خود جهت دستیابی به اهداف تعیین‌شده بپردازند. تشریح چشم‌اندازها و اهداف آتی، اشاره به ریسکها و راهکارهای مدیریت آن، تشریح عملکرد مدیران ارشد و ارزیابی آن، تطبیق برنامه‌ها با واقعیتهای موجود، تشریح استراتژیها و منابع مورد نیاز جهت دستیابی به اهداف، تشریح روند انجام پروژههای شرکت و ارائه پیش‌بینی در

مسائل محیطی و

اجتماعی

و تاثیر آنها بر وضعیت و

عملکرد مالی شرکتها

در ایران نیز

بسیار حائز اهمیت

می‌باشد

مدیریت ه تفسیری گزارش در پاگرد کسب و کار

مثال نمایشی

مدل، ریسک، راهبرد و محیط عملیاتی کسب و کار
اطلاعات کیفی و کمی درباره:
• وضعیت عملیاتی کسب و کار
• عوامل موثر بر پیشرفت آینده آن

مثال نمایشی:
• «۱۰ درصد فروش ما از روابط با پیمانکاران اصلی حاصل می شود...»
• «... برای استفاده از این موقعیت، در نظر داریم ابزار فرمز را به همه مشتریان ابزار آبی بفروشیم.»
• «قدرت رقابتی ما در دانش مهندسان است. حفظ آنها یک اولویت است.»

تحلیل مالی سال جاری
• توضیح عملکرد و وضعیت مالی سال جاری
• تحلیل مالی اضافی / غیر اصول پذیرفته شده حسابداری

مثال نمایشی:
• «کل مخارج سرمایه ای شامل ... میلیون دلار برای ارتقای فروشگاه های موجود است.»
• «رشد درآمد محصولات طبیعی، بعد از دنبال کردن موضوع ... به ... درصد رسید.»
• «سود ناخالص به دلیل مسایل عملیاتی پائین آمد.»

تفسیر و تحلیل اطلاعات مالی تاریخی

توضیح این که چگونه کسب و کار ارزش تولید می کند و عواملی که انتظار می رود در کوتاه مدت و دراز مدت به صورت عمده بر آن تاثیر بگذارد

منبع:

• Introduction to The Management Commentary, IFRS Foundation, March 2018

گزارش تفسیری مدیریت؛ رفع تکلیف!

گفتگو با: کوروش امانی

کارشناس رسمی دادگستری و حسابدار رسمی (غیر شاغل)

سازش

آیا تهیه گزارش تفسیری مدیریت، با کیفیتی که در راهنمای به کارگیری آن که به وسیله سازمان بورس اوراق بهادار منتشر شده، برای شرکتهای ایرانی امکانپذیر است؟ گزارشهایی که در دوسال اخیر منتشر شده در پاسخ به انتظار یادشده چگونه بوده است؟

امانی

تهیه گزارش تفسیری مدیریت برای شرکتهای ایرانی امکانپذیر است. تجربه دوسال اخیر نشان داده است که انتشار گزارش تفسیری مدیریت از سوی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، در واقع، در بیشتر موارد، انعکاسی از گزارشهای هیئت مدیره یا یادداشتهای همراه صورتهای مالی است.

سازش

آیا گزارش تفسیری مدیریت منتشر شده به وسیله شرکتها، اطلاعات سودمندی برای تصمیمگیری سرمایه گذاران، فراتر از آنچه در صورتهای مالی وجود دارد، فراهم کرده است؟

امانی

تهیه گزارش تفسیری مدیریت توسط شرکتها به الزام بورس اوراق بهادار بوده و به نظر می رسد در غیاب این الزام، شرکتها تمایلی به انتشار گزارش تفسیری دوره ای و سالانه ندارند. این گزارش، بار اطلاعاتی فراتر از آنچه که صورتهای مالی و یادداشتهای همراه و همچنین گزارش فعالیت هیئت مدیره برای بازار سرمایه دارند، فراهم نمی سازد.

سازش

رهنمود تهیه گزارش تفسیری مدیریت، که تکالیف گزارشگری زیادی برای واحدهای گزارشگر

وجود ندارد. آنها هر دو به یک اندازه به اطلاعات نزدیک هستند و به آن دسترسی دارند و مهمتر آن که آنها براساس اطلاعات تصمیم‌گیری نمی‌کنند. خلاصه آن‌که در چنین اوضاع و احوالی انتشار اطلاعات در حوزه مسایل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری درواقع کاری بی‌بهره و تنها جهت رفع تکلیف خواهد بود.

سازمان

در تجربه شما، برخورد حساب‌رسان با موضوع گزارش تفسیری مدیریت و تکلیف تعیین شده به‌وسیله سازمان بورس برای آنان، چگونه بوده است؟

امانی

استاندارد حسابرسی ۷۲۰ باعنوان «سایر اطلاعات مندرج در گزارشهای حاوی صورتهای مالی حسابرسی‌شده» درباره چگونگی برخورد حساب‌رس با گزارش هیئت‌مدیره هیچ‌گونه رهنمودی ارائه نکرده است. از این‌رو، حساب‌رس در مورد سایر اطلاعات همراه صورتهای مالی، ازجمله گزارش تفسیری مدیریت، مسئولیت اطمینان‌بخشی ندارد و درباره آن اطلاعات به‌طور اطمینان‌بخش اظهارنظر نمی‌کند.

سازمان

واحد‌های گزارشگر به‌طور معمول چه اطلاعاتی را درباره ریسکها در گزارش تفسیری ارائه می‌کنند؟

امانی

با توجه به فعالیت هر شرکت و محیطی که شرکت در آن فعالیت می‌کند، شرکتها با ریسکهای مختلفی مواجه می‌شوند.

سرمایه‌گذاران

به اطلاعات مربوط به حوزه

مسئولیت اجتماعی شرکتها

واکنش بااهمیتی

از خود نشان نمی‌دهند

دارد و انتظار سازمان بورس اوراق بهادار این است که حساب‌رس درباره آن اظهارنظر کند، به‌وسیله سازمان بورس اوراق بهادار منتشر شده است. استقبال مدیران مالی از این رهنمود چگونه بوده است؟

امانی

انتشار رهنمود تهیه گزارش تفسیری مدیریت توسط سازمان بورس و اوراق بهادار حکایت از دخالت این سازمان در وظایف سازمان حسابرسی به‌عنوان مرجع استانداردگذار دارد. تصور می‌کنم سازمان بورس اوراق بهادار اقدام به رقابت با سازمان حسابرسی کرده است. این در حالی است که وظیفه سازمان بورس اوراق بهادار نظارت بر شرکتهای پذیرفته‌شده است. این سازمان باید استانداردهای حسابداری و حسابرسی و گزارشهای مورد نیاز را به‌کمیته تدوین استانداردهای حسابداری سازمان حسابرسی پیشنهاد دهد تا این کمیته نسبت به تدوین استانداردهای مورد نیاز سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام کند.

سازمان

از دیدگاه هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) گزارشگری مسایل محیطی، اجتماعی، و راهبری بخش مهمی از گزارش تفسیری مدیریت را تشکیل می‌دهد. این نوع گزارشگری در ایران چه اهمیتی دارد؟

امانی

در ایران، گزارشگری درباره مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی و راهبری در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان بیرونی به‌ویژه سهامداران کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. تجربه نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران خرد به‌جای اطلاعات مالی به اطلاعات غیرمالی نظیر اطلاعات سیاسی و اقتصادی جامعه و همچنین شایعات واکنش نشان می‌دهند. شواهد و مطالعات انجام‌شده در حوزه بازار سرمایه بیانگر آن است که سرمایه‌گذاران به اطلاعات مربوط به حوزه مسئولیت اجتماعی شرکتها واکنش بااهمیتی از خود نشان نمی‌دهند.

در بازار سرمایه، سهامداران عمده، به‌طور عمده دولتی یا شبه‌دولتی بوده و مدیران این شرکتها نیز منصوب دولت و نهادهای شبه‌دولتی هستند. به‌عبارت دیگر، تفکیک مالکیت از مدیریت در بازار سرمایه ایران به‌طور محتوایی مشاهده نمی‌شود. بنابراین تضاد منافع میان مدیر و سهامداران عمده

گزارشهای تفسیری

مدیریت در ایران

بیشتر توجیه و

مشروعیت بخشیدن به

عملکرد هیئت مدیره شرکت

است

توضیح دهد. به عنوان یک نمونه دیگر، با انتشار ویروس کرونا بعضی از کسب و کارها با رکود مواجه شده اند و سودآوری آنها تحت تاثیر قرار گرفته است و مدیریت باید آثار همه گیری بر شرکت را به نوعی در گزارش تفسیری مدیریت لحاظ کند و نظر خود درباره آثار آن بر شرکت را توضیح دهد.

سازش

طبق رهنمود سازمان بورس اوراق بهادار، مدیریت باید دیدگاه خود درباره چشم انداز آینده واحد تجاری را در گزارش تفسیری مدیریت ارائه کند. چنین اطلاعاتی، تا چه اندازه ممکن است برای تصمیم گیری مربوط و اتکاپذیر باشد؟

امانی

ارائه دیدگاه مدیریت درباره چشم انداز آینده واحد تجاری از لحاظ نظری ضروری و کمک کننده است. اما آن چیزی که در واقع در گزارشهای تفسیری مدیریت در ایران دیده می شود، بیشتر توجیه و مشروعیت بخشیدن به عملکرد (فعالیت) هیئت مدیره شرکت است و در این راستا، مدیریت سعی دارد تا بدین طریق به اهدافی که مدنظرش می باشد، از جمله کاهش فشارهای سیاسی و حفظ موقعیت شغلی، دست یابد.

سازش

سپاسگزاریم که دعوت ما را پذیرفتید و به پرسشهای ما

پاسخ دادید.

به عنوان نمونه، ریسک دعاوی حقوقی محیط زیستی شرکتی که در صنعت سیمان فعالیت می کند با ریسک دعاوی حقوقی زیست محیطی شرکتی که در صنعت فناوری اطلاعات فعالیت می کند، متفاوت است. بنابراین تعیین و ارزیابی ریسکها با توجه به فعالیت شرکتها باید انجام شود. به نظر می رسد افشای ریسکهای تجاری و مالی و ریسکهای مربوط به مسئولیت اجتماعی شرکت در راستای مفهوم پایداری شرکت الزامی است.

سازش

آیا گزارش تفسیری مدیریت جایگزینی برای گزارش هیئت مدیره است؟

امانی

در اکثر شرکتها گزارش تفسیری از نظر محتوا برگرفته از اطلاعات یادداشت های همراه صورتهای مالی و گزارش فعالیت هیئت مدیره می باشد، اما در مواردی می توان گفت که گزارش تفسیری در ارتباط با موضوعات مسئولیت پذیری اجتماعی و ... تاکید بیشتری در مقایسه با گزارشهای هیئت مدیره دارد. تصور می کنم گزارش تفسیری مدیریت می تواند جایگزین گزارش فعالیت هیئت مدیره شود که البته برای این کار باید مفاد قانون تجارت به نحو مقتضی اصلاح شود.

سازش

در شرایط کنونی چه ریسکهایی از دیدگاه سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان مهم است و می توان انتظار داشت که در گزارش تفسیری مدیریت شرکتها مطرح شود؟

امانی

ریسکهایی که برای سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان مهم بوده و در گزارش تفسیری باید افشا شوند شامل ریسکهای تجاری و مالی، اقتصادی، و سیاسی با توجه به شرایط کشور است. به عنوان نمونه افزایش نقدینگی در اقتصاد باعث ورود نقدینگی به بازار سرمایه شده و در نتیجه تقاضا برای خرید سهام افزایش یافته و این موضوع باعث افزایش کاذب قیمت خواهد شد و بعد از مدتی ممکن است قیمتها به شدت سقوط کند و سرمایه گذاران متضرر شوند. در این زمینه مدیریت شرکت باید تجزیه و تحلیل خود را از اوضاع و احوال اقتصادی و پیامدهای آن برای صنعت، به نحو مقتضی در گزارش تفسیری افشا کند و دلایل افزایش و کاهش ارزش سهام شرکت را

گزارش تفسیری مدیریت ۶ در پاگرد کسب و کار

مثال نمایشی ۲

اطلاعات غیرمالی

اطلاعات پیش مالی و توضیحاتی که بینش در باره مسایل زیر فراهم می آورد:

- پیشرفت کسب و کار
- آثار مترتب بر عملکرد مالی آینده
- پوشش دهنده منابع و روابطی که برای خلق ارزش اهمیت اصلی دارند.

مثال نمایشی:

- کوتاه مدت:
- سفارشات فروش ثبت شده
- کاهش نیروی انسانی
- دراز مدت:
- به دست آوردن و حفظ مشتریان
- پیشرفت ارتقای فروشگاهها
- سنجش های کیفیت محصول
- حفظ کارکنان تحقیق و توسعه

صورتهای آینده نگر

توضیح صورتهای پیش بینی و انتظارات مالی و غیرمالی هدف (اگر انجام شده باشد)

مثال نمایشی:

- کوتاه مدت:
- پیش بینی رشد فروش ... درصد
- دراز مدت:
- "ضریب نفوذ هدف برای بازار ابزار قرمز تا سال ۲۰۲۰ معادل ۲۰ درصد"
- "هدف گذاری برای ۵۰ درصد کاهش در انتشار گاز کربن برای رعایت تغییر ممکن در مقررات"

اطلاعات غیرمالی تاریخی مربوط برای درک عملکرد و وضعیت مالی آینده در کوتاه مدت و دراز مدت، هر دو

دیدگاه مدیریت درباره پیامدهای آینده شامل عواملی که انتظار می رود محرک آنها باشد

منبع:

• Introduction to The Management Commentary, IFRS Foundation, March 2018

گزارش تفسیری مدیریت؛ جایگزین اطلاعات مالی آتی

گفتگو با:
ولی‌الله جعفری

رئیس اداره نظارت بر ناشران گروه شیمیایی و
غذایی سازمان بورس و اوراق بهادار

سازش

ارائه اطلاعات مربوط و اتکاپذیر درباره وضعیت و عملکرد ناشران، از چالشهای مهم سازمان بورس و اوراق بهادار است. تهیه و ارائه گزارش تفسیری مدیریت یکی از کوششهای چشمگیر سازمان بورس در این زمینه است. به کارگیری ضوابط انتشار گزارش تفسیری مدیریت با چه چالشهایی روبرو بوده است؟ آیا بازخوردی دریافت کرده‌اید؟

جعفری

دریافت بازخورد از ذینفعان به منظور بررسی کارایی دستورالعملها و ضوابط مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، به صورت یک فرایند مستمر انجام و همواره نظرات ذینفعان دریافت می‌شود. در خصوص گزارش تفسیری مدیریت نیز این موضوع مصداق دارد. یکی از هدفهای الزام ناشران به ارائه گزارش تفسیری مدیریت، ارائه اطلاعاتی بود که بتواند جایگزین مناسبی برای اطلاعات مالی آتی (پیش‌بینی درآمد هر سهم) باشد. جهت نیل به این هدف، حداقل در دو مقطع نسبت به بازخوردهای دریافت‌شده، واکنش نشان داده شده است.

در مقطع اول پس از بازخوردهای دریافت‌شده از تحلیلگران، در سال ۱۳۹۷ جدولی تحت عنوان «خلاصه اطلاعات گزارش تفسیری مدیریت» به فرمهای صنایع مختلف در سامانه کدال اضافه شد؛ همان جدولی که ناشر باید در زمان ارائه صورتهای مالی میان دوره‌ای و یا سالانه آنها را نیز تکمیل و ارائه کند. این جدول به این منظور گنجانده شده است تا اطلاعات مورد نیاز تحلیلگران را جهت برآورد اقلام صورت سود و زیان ناشر فراهم سازد. برای طراحی این جداول از نظرات برخی از تحلیلگران دارای مجوز از سازمان نیز اقدام شده است و جلسات مشترکی با آنها برگزار شد.

گزارش تفسیری مدیریت بود که در دسامبر سال ۲۰۱۰ از سوی هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری منتشر شده بود. بررسیهای انجام‌شده حاکی از آن بود که عناصر ارایه‌شده در این چارچوب مفهومی (۵ عنصری که هم‌اکنون در گزارش تفسیری مدیریت بدان اشاره می‌شود و شامل محیط کسب‌وکار و ... می‌باشد) می‌تواند اطلاعات مورد نیاز استفاده‌کنندگان را در اختیار آنها قرار دهد و جایگزین مناسبی نیز برای اطلاعات مالی آنی باشد.

سازمان

حسابرسان، که طبق الزام سازمان بورس باید درباره گزارش تفسیری مدیریت منتشرشده به‌وسیله ناشران اظهارنظر کنند، چه واکنشی نشان داده‌اند؟

جعفری

در خصوص رهنمود اظهارنظر نسبت به گزارش تفسیری مدیریت این نکته حایز اهمیت است که رهنمود مذکور و استفاده از استاندارد حسابرسی بین‌المللی ۷۲۰ با عنوان «سایر اطلاعات مندرج در گزارشهای حاوی صورتهای مالی حسابرسی‌شده» به‌منظور اظهارنظر نسبت به این گزارش، با بررسی استانداردهای حسابرسی ملی و بین‌المللی و نحوه عمل در کشورهای دیگر با توجه به مطالعات تطبیقی صورت‌گرفته، تهیه و در کمیته استانداردها و آموزش سازمان بورس و اوراق بهادار با حضور نمایندگان حرفه مورد بررسی و تصویب قرار گرفت. در این خصوص در کمیته مذکور تصمیمگیری شد که استفاده از استاندارد حسابرسی بین‌المللی ۷۲۰، بهترین نحوه عمل بوده و این موضوع مورد تایید کمیته فنی سازمان حسابرسی نیز قرار گرفته است.

بررسیهای صورت‌گرفته در خصوص نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل و بازرس قانونی در خصوص این گزارش، نشان‌دهنده این است که اغلب حسابرسان طبق رهنمود مذکور عمل می‌کنند و بنابراین رهنمود سازمان بورس مورد تایید حسابرسان نیز بوده است و گواه این است که حسابرسان نیز از دانش حرفه‌ای لازم در این خصوص برخوردار بوده و دید حرفه‌ای به این موضوع داشته‌اند.

سازمان

چه اطلاعات مهمی در گزارش تفسیری مدیریت، بیش

در مقطع دوم نیز پس از بازخوردهای دریافت‌شده از ناشران، سازمان اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشی برای ناشران (طی سه مرحله در شهریور سال ۱۳۹۸) جهت آشنایی بیشتر ناشران با نحوه تهیه گزارش تفسیری مدیریت کرده است. ذکر این نکته ضروری است که آموزشهای مذکور علاوه بر «ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت» و «راهنمای به‌کارگیری ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت» می‌باشد که توسط سازمان تصویب و در اختیار ناشران قرار داده شده است.

سازمان

گزارشهای تفسیری مدیریت منتشرشده به‌وسیله ناشران در دو سال گذشته، تا چه اندازه انتظارهای مطرح‌شده در ضوابط سازمان بورس را پاسخ داده است؟ تاچه‌اندازه برای تصمیمگیری سرمایه‌گذاران سودمند بوده است؟

جعفری

گزارش تفسیری مدیریت که به‌همراه صورتهای مالی میان‌دوره‌ای و سالانه افشا می‌شود همواره از سوی کارشناسان مدیریت نظارت بر ناشران سازمان مورد بررسی و نظارت قرار می‌گیرد. یکی از نکاتی که مدنظر کارشناسان مدیریت نظارت بر ناشران می‌باشد این است که محتوای گزارش تفسیری مدیریت شامل مطالب تکراری، غیرمفید و کلیشه‌ای نباشد. با این حال، این فرایند (بررسی محتوای گزارش تفسیری مدیریت) به‌صورت یک جریان مستمر در حال انجام است تا اطمینان به‌دست آید که گزارشها برای تصمیمگیری سرمایه‌گذاران سودمند است.

سازمان

رهنمود هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری مبنای سازمان بورس در تهیه ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت بوده است. آیا مبنای یادشده با شرایط ناشران و سرمایه‌گذاران ایران مطابقت دارد؟

جعفری

سازمان بورس جهت تدوین ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت ضوابط و مقررات مرتبط را در برخی از بورسهای معتبر دنیا بررسی کرده بود. لکن مستند مبنای تدوین ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت توسط سازمان، چارچوب تهیه

گزارش تفسیری مدیریت

همواره از سوی کارشناسان سازمان

مورد بررسی و نظارت

قرار می‌گیرد

برای درک اهداف و راهبردهای مدیریت برای واحد تجاری ضروری است. ریسکها و ابهامهای اصلی واحد تجاری می‌تواند شامل ریسکهای داخلی یا خارجی باشد.

سازمان

نمونه‌های مهم ریسکهای اصلی در شرایط فعلی کدامند که شرکتها باید در گزارش تفسیری مدیریت افشا کنند؟

جعفری

همانگونه که در توضیحات قبلی اشاره شد، مدیریت شرکت باید ریسکهای جاری را تشریح و برنامه خود را جهت مقابله با آنها ارایه کند. به‌عنوان نمونه هم‌اکنون ناشران باید در خصوص ریسک ناشی از بیماری همه‌گیر، ریسک ناشی از نوسانات قیمت ارز، و یا ریسک ناشی از تحریمهای ظالمانه وضع‌شده بر کشور توضیحات کامل و مبسوطی را در گزارش تفسیری مدیریت ارایه کنند.

سازمان

آیا سازمان بورس به‌عنوان نهاد ناظر بر گزارشگری شرکتها ثبت‌شده، شرکتها را ملزم به افشای ریسکها یا عوامل ریسک خاصی که بر شرکتها موثرند، کرده است؟

جعفری

ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت و راهنمای به‌کارگیری آن شرکتها را در افشای اطلاعات مربوط به ریسکها راهنمایی

از آن چه ارائه آن در صورت‌های مالی انتظار می‌رود، ارائه می‌شود؟

جعفری

یکی از عناصر ۵ گانه گزارش تفسیری مدیریت، منابع، ریسکها و روابط مهم می‌باشد. در سرفصل ریسکها، مدیریت واحد تجاری باید ریسکهای بااهمیتی که واحد تجاری با آن روبه‌رو است را به‌تفصیل توضیح دهد. در جهت تهیه این سرفصل، به ناشران تاکید شده است که از ارایه اطلاعات تکراری و کلیشه‌ای خودداری کنند و اطلاعات مربوط به ریسکهای جاری را افشا سازند. به‌عنوان نمونه، هم‌اکنون از ناشران انتظار می‌رود در خصوص ریسک نوسان نرخ ارز و یا ریسک ناشی از بیماری همه‌گیر توضیحاتی را در گزارش تفسیری مدیریت افشا کنند.

سازمان

چه مطالبی در ارتباط با ارزیابی ریسکها و محیط بیرونی واحد تجاری باید افشا شود؟

جعفری

مطابق ضوابط تهیه گزارش تفسیری مدیریت، ناشر باید ریسکهای اصلی واحد تجاری و تغییرات در آن ریسکها، به‌همراه برنامه‌ها و راهبردهای خود برای مقابله یا کاهش این ریسکها، و همچنین میزان اثربخشی راهبردهای مدیریت ریسک خود را افشا کند. افشای این اطلاعات، به استفاده‌کنندگان کمک می‌کند تا ریسکهای واحد تجاری و همچنین پیامدهای مورد انتظار آنها را ارزیابی کنند. مدیریت باید به‌جای فهرست‌کردن تمام ریسکها و ابهامهای احتمالی، ریسکها و ابهامهای اصلی که واحد تجاری با آنها مواجه است را مشخص سازد.

همچنین مدیریت باید ریسکهای اصلی راهبردی، تجاری، عملیاتی و مالی خود را که ممکن است به‌طور درخور توجه راهبردها و ارزش‌آفرینی واحد تجاری را تحت تاثیر قرار دهد، افشا کند. توضیح درباره ریسکهای اصلی که واحد تجاری با آنها مواجه است، باید دربرگیرنده آسیب‌پذیری از پیامدهای منفی آنها و نیز فرصت‌های بالقوه پیش‌روی واحد تجاری باشد. گزارش تفسیری مدیریت، اطلاعات سودمندی را هنگام تشریح ریسکها و ابهامهای اصلی فراهم می‌کند که

«همانگونه که در یادداشت ۵ صورتهای مالی افشا شده است، فروش شرکت نسبت به سال قبل ۱۵ درصد افزایش یافته است. افزایش مبلغ فروش ناشی از افزایش مقدار فروش سیمان تیپ ۵ از ۱۰٫۰۰۰ تن به ۱۲٫۰۰۰ تن بوده است.

توضیح این که به علت بازاریابی گسترده در سال مالی گذشته، مقدار فروش سیمان تیپ ۵ به ۱۲٫۰۰۰ تن افزایش یافت. شایان ذکر است نرخ فروش محصول فوق نسبت به سال مالی قبل آن تغییری نداشته است. فروش سیمان تیپ ۵ به قیمت مصوب انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان صورت می پذیرد. این مدیریت انتظار دارد با توجه به میزان تقاضا در سال مالی گذشته و قیمت فعلی سیمان تیپ ۵، درآمد فروش سیمان مذکور در سال ۱۳۹۹ به مبلغ ۸۰۰ میلیون ریال تحقق یابد.

ارایه چنین اطلاعاتی می تواند به استفاده کننده کمک کند تا درآمدهای عملیاتی شرکت را برای سال مالی آتی پیش بینی کند. یا به مثال زیر در خصوص درآمدهای عملیاتی یک شرکت سرمایه گذاری نمونه توجه کنید:

«همانگونه که در یادداشت ۶ صورتهای مالی افشا شده است مجموع درآمدهای عملیاتی در پایان سال مالی ۱۳۹۸ نسبت به سال مالی قبل ۲۰ درصد کاهش یافته است. دلیل کاهش مذکور ناشی از عوامل زیر می باشد:

- ۱- کاهش درآمد سود سهام شرکتهای سرمایه پذیر.
- ۲- کاهش درآمد سود تضمین شده از مبلغ ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال به ۸٫۰۰۰ میلیون ریال.
- ۳- کاهش سود فروش سرمایه گذاریها.

درآمد سود سهام به علت کاهش سود تقسیمی شرکتهای سرمایه پذیر نسبت به سال قبل کاهش یافته است. این مدیریت پیش بینی می کند درآمد سود سهام در سال مالی آتی در حدود همین مبلغ تحقق یابد.

سازش

از شرکت شما در این گفتگو سپاسگزاریم.

می کند؛ از جمله این که ناشر باید همواره ریسکهای جاری و راههای مقابله با آن را تشریح کند. ضمن این که همواره تاکید شده است که واحد گزارشگر باید از ارایه اطلاعات قدیمی، تکراری و کلیشه ای خودداری کند.

سازش

به نظر شما ارایه دیدگاه مدیریت درباره چشم انداز آینده واحد تجاری تا چه اندازه ضروری، کمک کننده و امکان پذیر است؟

جعفری

اتفاقا این سرفصل به این منظور گنجانده شده است که بتواند جایگزین خوبی برای اطلاعات مالی آتی باشد. گزارش تفسیری مدیریت باید دربرگیرنده توصیفی روشن از عملکرد مالی و غیرمالی واحد تجاری باشد، و این که تا چه حد این عملکرد ممکن است نشان دهنده عملکرد آتی واحد تجاری و ارزیابی مدیریت از چشم انداز آتی واحد تجاری باشد. افشای اطلاعات سودمند در مورد این مسائل، می تواند به استفاده کنندگان در ارزیابی عملکرد، وضعیت، پیشرفت و چشم انداز واحد تجاری کمک کند.

مدیریت شرکت باید

ریسکهای جاری را

تشریح و برنامه خود را

جهت مقابله با آنها

ارایه کند

به مثال زیر در خصوص سرفصل درآمدهای عملیاتی برای یک شرکت سیمانی نمونه، در صورتهای مالی سال مالی منتهی به پایان اسفند ۱۳۹۸ نگاه کنید:

گزارش تفسیری مدیریت؟ استاندارد و آموزشی؟

منصور شمس احمدی
حسابدار رسمی

ارائه گزارش تفسیری مدیریت در سال ۱۳۹۶، در شرایطی از طرف بورس الزام آور شد که گزارش پیش بینی سودوزیان به دلیل انحرافات عمده اقلام واقعی با پیش بینی، گمراه کننده، و در نتیجه از لیست الزامات بورس خارج شده بود.

اظهار نظر حسابرسان نسبت به صورت سودوزیان پیش بینی شده (استاندارد ۳۴۰ قبلی) همزمان با اجرای استاندارد بین المللی ۳۴۰۰، بدون این که رهنمود خاصی برای آن تدوین شده باشد، الزامی شد. این در حالی است که در اکثر کشورها رهنمود استاندارد ۳۴۰۰ تصویب شده است و حسابرسان در گزارش خود اعلام می دارند که صورتهای مالی پیش بینی شده طبق آن رهنمود تهیه شده است.

گزارش تفسیری مدیریت و اظهار نظر حسابرس نسبت به آن گزارش هم، دچار سرنوشتی مشابه شد. گزارش حسابرس نسبت به بودجه حذف شد و اظهار نظر حسابرس نسبت به گزارش تفسیری الزامی شد.

گزارش تفسیری مدیریت قاعدتاً باید شامل موارد زیر باشد:

- اطلاعات در مورد وضعیت و عملکرد شرکت به نحوی که بیانگر اطلاعات تکمیلی در خصوص خلق ارزش و توانایی شرکت در ایجاد وجه نقد در آینده باشد. بنابراین در گزارش تفسیری باید عوامل موثر در ارزیابی عملکرد تشریح و با پیش بینیها مقایسه شود.
- یکی از مباحثی که در گزارش تفسیری مدیریت باید جامع و کامل بوده و توسط شخص یا گروه متخصص تهیه شود، موضوع ریسکهای شرکت و برنامه ریزی مدیریت برای کاهش آن ریسکهاست. آن چه در حال حاضر اتفاق افتاده است، این است که مطالب مندرج در گزارش فعالیتهای هیئت مدیره با تغییراتی به عنوان گزارش تفسیری مدیریت ارائه می شود. موارد متعددی مشاهده شده است که در خصوص ریسکها، فقط عناوین آنها، ریسک نقدینگی، ریسک اعتباری و ... درج می شود و هیچ توضیحی در مورد ریسکهایی که شرکت با آنها روبه روست، ارائه نمی شود.

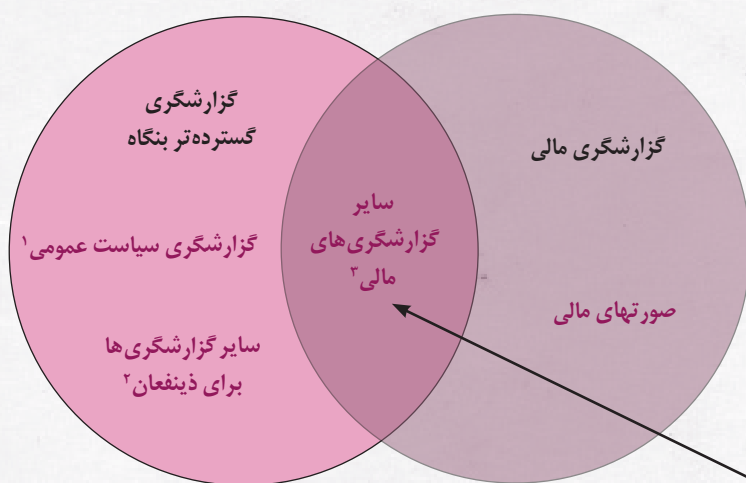
- اظهار نظر حسابرس نسبت به گزارش تفسیری هم، براساس رهنمود سازمان بورس صادر می شود، حال آن که اظهار نظر حسابرس باید براساس استاندارد حسابرسی ۷۲۰ ارائه شود. جمله بندی الزام شده در رهنمود سازمان بورس با متن استاندارد ۷۲۰ مطابقت ندارد. این اولین باری است که شاهد تصویب یک رهنمود قبل از تصویب استاندارد مربوط هستیم. افزون بر آن، طبق استاندارد ۷۲۰، اظهار نظر نسبت به گزارش تفسیری مدیریت فقط در مورد صورتهای مالی حسابرسی شده صادق است. حال آن که براساس رهنمود بورس، این استاندارد برای گزارشهای بررسی اجمالی نسبت به صورتهای مالی میان دوره ای نیز اجبار شده است.

- روند تغییرات گزارش تفسیری، همان طور که از **بیانیه حرفه ای ۱ (PS 1)** مستفاد می شود، توجه به مسائل محیطی، اجتماعی و راهبری و به عبارت دیگر اهداف و برنامه های شرکت در رابطه با توسعه پایدار است. در حال حاضر جامعه اقتصادی ما به دو گونه استاندارد نیاز دارد، استانداردهای **ارزشیابی (Valuation)**، و **استانداردهای توسعه پایدار (GRI)**، که متولی هم ندارد. ضروری است نهادهای این مسئولیت را به عهده بگیرد و استانداردهای مربوط تدوین و رهنمودها و برنامه های آموزشی لازم نیز تهیه شود.

بدون وجود استاندارد و آموزش، گزارش تفسیری، چه در شکل کنونی و چه در سطح پیشرفته آن، به صورت کاملاً شکلی و نه محتوایی، ارائه خواهد شد که به هیچ وجه اطلاعات جامع و کاملی را به استفاده کننده نخواهد داد.

دامنه گزارشگری موردنظر هیئت استانداردهای بین المللی حسابداری

سایر اطلاعات مالی:

اطلاعات بیرون از صورتهای مالی که در تفسیر مجموعه کامل صورتهای مالی کمک می کند یا توانایی استفاده کنندگان در گرفتن تصمیم اقتصادی بهتر را بهبود می بخشد.

گزارش تفسیری مدیریت:

گزارش توصیفی که اطلاعات مالی و غیرمالی سودمند برای استفاده کنندگان گزارشهای مالی فراهم می کند.

۱- گزارشگری برای پشتیبانی از هدفهای سیاست عمومی

۲- سایر چارچوبها (برای مثال استانداردهای گزارشگری ابتکار جهانی گزارشگری (GRI))، و مقرراتی که به نیازهای جامعه گسترده تر استفاده کنندگان گزارش می پردازند.

۳- چارچوب بین المللی گزارشگری یکپارچه (IIRF) و چارچوبهای ملی گزارشگری توصیفی، در کنار تعدادی موضوع گزارشگری (برای مثال هیئت استانداردهای افشای کربن (CDSB)) و چارچوبهای مبتنی بر بخش اقتصادی (برای مثال هیئت استانداردهای حسابداری پایداری (SASB))، نیز این فضا را نشانه می گیرند.

منبع:

- Introduction to Management Commentary, IFRS Foundation, March , 2018

پروژه گزارش تفسیری مدیریت هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری

عنوان «گزارش تفسیری مدیریت» تشکیل جلسه داد. هیئت، درباره ریسکها و محیط بیرونی واحد تجاری بحث کرد.

هیئت به‌طور آزمایشی تصمیم گرفت در هدفهای افشا مشخص کند که گزارش تفسیری مدیریت باید برای کمک به سرمایه‌گذاران و بستانکاران در فهم مطالب زیر، اطلاعات و تحلیل ارائه کند:

الف- ریسکهایی که ممکن است در عناصر واحد تجاری به‌شرح زیر، **درهم‌ریختگی**^۲ ایجاد کند:

- مدل تجاری؛
- راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه مدل یادشده؛
- منابع و روابط؛ و
- ب- چگونگی تاثیر محیطی که واحد تجاری در آن عمل می‌کند، بر موارد زیر:
- مدل تجاری؛
- راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه مدل یادشده؛
- منابع و روابط؛ و
- ریسکها.

در نوامبر ۲۰۱۷، هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) پروژه‌ای را برای بازنگری بیانیه حرفه‌ای ۱ (PS 1) با عنوان «گزارش تفسیری مدیریت» به دستورکار خود افزود. در انجام این پروژه، هیئت این موضوع را در نظر می‌گیرد که چگونه گزارش‌شگری مالی گسترده‌تر^۱ ممکن است صورتهای مالی تهیه‌شده با به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارش‌شگری مالی (IFRS) را کامل کند.

هیئت یک دور مقدماتی مشورتخواهی با مراجع مشورتی خود را کامل کرده است، شامل گروه مشورتی گزارش تفسیری مدیریت (MCCG)، و اکنون در حال بحث است که چه رهنمودی در بیانیه حرفه‌ای بازنگری‌شده باید ارائه شود. هیئت در صدد است پیش‌نویس پیشنهادی را در نیمه دوم ۲۰۲۰ منتشر کند.

آخرین تصمیمهای هیئت

هیئت در ۲۰ ماه مه ۲۰۲۰ برای گفتگو درباره هدفهای افشا و رهنمود پشتیبانی‌کننده برای منظورکردن در بیانیه حرفه‌ای ۱ با

• توضیح ریسکها و قراردادن واحد تجاری در معرض آن ریسکها؛ و

• مدیریت واحد تجاری چگونه آن ریسکها را نظارت و مدیریت می‌کند، و درهم‌ریختگی را اگر رخ می‌داد، ممکن بود کاهش دهد؛ و

ب- عوامل و روندهای اصلی در محیط بیرونی، و موارد زیر را پوشش دهد:

• توضیح عوامل و روندها؛

• این عوامل و روندها چگونه بر واحد تجاری تاثیر می‌گذارند؛

• مدیریت واحد تجاری چگونه به آن عوامل و روندها واکنش نشان می‌دهد.

سبزه عضو هیئت با تصمیمهای گرفته شده درباره هدف افشا برای ریسکها، و همه چهارده عضو هیئت با تصمیم گرفته شده درباره هدف افشا برای محیط بیرونی موافقت کردند. هیئت همچنین به طور آزمایشی تصمیم گرفت مشخص کند که:

الف- ریسکهای اصلی ریسکهایی هستند که ممکن است باعث درهم‌ریختگی توانایی واحد تجاری برای خلق ارزش و ایجاد جریانهای نقد شوند. دوازده عضو از چهارده عضو با این تصمیم موافق بودند.

ب- عوامل و روندهای اصلی در محیط بیرونی، عوامل و روندهایی هستند که بر توانایی واحد تجاری در خلق ارزش و ایجاد جریانهای نقد تاثیر می‌گذارند. تمام چهارده عضو هیئت با این تصمیم موافق بودند.

هیئت مایل است که در بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده، به روشنی نشان دهد که ریسکهای اصلی و عوامل و روندهای اصلی در محیط بیرونی، ریسکها، روندها و عواملی هستند که مدیریت واحد تجاری بر آنها نظارت و مدیریت می‌کند.

پانوشته‌ها:

- 1- Broader Financial Reporting
- 2- Disruption

منبع:

<https://www.ifrs.org/projects/work-plan/management-commentary,June 2020>

هیئت به طور آزمایشی تصمیم گرفت در هدفهای افشا مشخص کند که سرمایه‌گذاران و بستانکاران اطلاعات و تحلیل مندرج در گزارش تفسیری مدیریت را برای ارزیابی موارد زیر استفاده می‌کنند:

الف- در ارتباط با ریسکها:

• بزرگی و احتمال درهم‌ریختگی آینده بر توانایی واحد تجاری برای خلق ارزش و ایجاد جریانهای وجه نقد در آینده؛ و

• مدیریت واحد تجاری چگونه به طور موثر ریسکها را شناسایی و مدیریت می‌کند؛ و

هیئت استانداردهای بین‌المللی

حسابداری

پروژه‌ای را برای بازنگری

بیانیه حرفه‌ای ۱ (PS 1) با عنوان

گزارش تفسیری مدیریت

در دستورکار دارد

ب- در ارتباط با محیط بیرونی واحد تجاری:

• عوامل و روندهای محیط بیرونی چگونه بر واحد تجاری اثر می‌گذارند؛ و

• مدیریت واحد تجاری چگونه به طور موثر این عوامل و روندها را نظارت و به آنها واکنش نشان می‌دهد.

هیئت به طور آزمایشی تصمیم گرفت در هدفهای افشا مشخص کند که اطلاعات و تحلیل مندرج در گزارش تفسیری مدیریت بر موارد زیر متمرکز شود:

الف- ریسکهای اصلی، و موارد زیر را پوشش دهد:

گزارش تفسیری مدیریت راهبرد واحد تجاری

شناسایی جنبه‌های اصلی راهبرد

در ژوئیه ۲۰۱۹ هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) به‌طور آزمایشی رهنمودی را درباره انجام قضاوت بااهمیت در تهیه گزارش تفسیری مدیریت^۱ تصویب کرد. به‌طور کلی، اطلاعات زمانی بااهمیت قلمداد می‌شود که به‌طور معقول بتوان از آن انتظار داشت که بر ارزیابی سرمایه‌گذاران و بستانکاران از چشم‌انداز آینده جریانهای نقد و مباشرت مدیریت از منابع اقتصادی واحد تجاری تاثیر بگذارد.

رهنمود یادشده برای تمام اطلاعات مندرج در گزارش تفسیری مدیریت به‌کار می‌رود. برای کمک به تهیه‌کنندگان گزارش تفسیری مدیریت در به‌کارگیری رهنمود هیئت در شناسایی اطلاعات بااهمیت درباره راهبرد مدیریت^۲، بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده^۳ باید برای شناسایی جنبه‌های اصلی راهبرد مدیریت، که اطلاعات درباره آنها به‌احتمال زیاد برای ارزیابی سرمایه‌گذاران و بستانکاران بااهمیت است، رهنمود ارائه کند.

سرمایه‌گذاران و بستانکاران برای انجام ارزیابی از چشم‌انداز واحد تجاری برای جریانهای نقد و مباشرت مدیریت، لازم است راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه توانایی واحد تجاری در ایجاد جریانهای نقد در آینده را درک کنند. در نتیجه، بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده باید مشخص کند که جنبه‌های اصلی راهبرد مدیریت آنهاست که به‌طور عمده بر توانایی واحد تجاری برای ایجاد جریانهای نقد در آینده اثر می‌گذارد.

بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده باید رهنمودی ارائه کند که به تهیه‌کنندگان گزارش تفسیری در شناسایی آن جنبه‌های اصلی کمک کند. با توجه به ارزیابی اصلی که انتظار می‌رود سرمایه‌گذاران و بستانکاران بر مبنای اطلاعات درباره راهبرد واحد تجاری انجام دهند، مثالهایی از جنبه‌های اصلی و ممکن راهبرد واحد تجاری عبارتند از:

- هدفهای مهم درازمدت که توضیح می‌دهند چگونه واحد تجاری می‌خواهد توانایی واحد تجاری برای ایجاد جریانهای نقد را پایدار سازد و توسعه دهد، برای مثال، چگونه واحد تجاری می‌خواهد برتری رقابتی در خورتوجهی ایجاد کند یا فرصت خاصی را به‌دست آورد؛

می‌کند، به بحث گذاشته شود، برای مثال فرصتهای ناشی از:

○ محیط عملیاتی واحد تجاری؛
روندها و دیگر عوامل بازار ممکن است به فرصتها زمینه بروز دهند.

○ طرحهای مدیریت کردن/کاهش دادن یک ریسک خاص؛
طرحهای کاهش ریسک خاص ممکن است منجر به فرصتهایی شود اگر مدیریت تصمیم بگیرد ریسک را با نوآوری کاهش دهد که منجر به برتری رقابتی شود.

در افشای فرصتها و هرگونه ریسک همراه با آنها، اطلاعات زیر ممکن است در گزارش تفسیری مدیریت ارائه شود:

○ توصیف فرصت (و ریسک همراه با آن اگر لازم بود) و منطق واحد تجاری برای دنبال کردن فرصت؛

○ چگونه فرصت بیانگر یک یا چند هدف بیان شده مدیریت است (یعنی این که مدیریت در درازمدت به چه چیزی می‌خواهد دست پیدا کند)؛ و

○ توصیف گویای فرایند مدیریت برای شناسایی چنان فرصتهایی (و ریسکهای همراه با آنها).

• **مقصود:** واژه «مقصود» به این معنی به کار رفته است که توصیف واحد تجاری در این باره را نشان دهد که چرا واحد تجاری وجود دارد. اگر واحد تجاری یک مقصود بیان شده خاص داشته باشد، آن مقصود به طور معمول بیانگر راهبرد مدیریت است. در نتیجه، گزارش تفسیری مدیریت باید پیوند بین مقصود بیان شده واحد تجاری و راهبرد مدیریت را توضیح دهد. به طور مشخص، گزارش تفسیری مدیریت باید توضیح دهد که چگونه مقصود واحد تجاری تحقق خواهد یافت و چگونه جنبه‌های مختلف راهبرد مدیریت، شامل هدف، طرحها و مزایای مدیریت با مقصود بیان شده واحد تجاری همسو هستند.

• **فرضیات انجام شده در تعیین راهبرد مدیریت:** در تعیین راهبرد، لازم است مدیریت این موارد را پیش‌بینی کند: تغییرات در محیط عملیاتی (برای مثال، رقابت و تقاضای مشتری)، چگونه این تغییرات ممکن است بر واحد تجاری اثر بگذارد و ارزیابی این که آیا واحد تجاری برای برخورد با آن تغییرات مجهز است. چنین فرضیاتی ممکن است مبتنی باشد

• **منزلگاههای^۴ مهم** در جهت دستیابی به هدفهای درازمدت؛

• طرحهای مهم که اولویتهای اقدام را منعکس می‌سازند و به واحد تجاری امکان می‌دهند که به هدفها و منزلگاههای مهم دست یابد؛

• تخصیص منابع برای پشتیبانی از انجام هدفهای درازمدت؛ یا

• سامانه تشویقی برای پشتیبانی از انجام هدفهای درازمدت.

در گزارش تفسیری مدیریت

ممکن است

انواع گوناگون فرصتهایی که

مدیریت برای دنبال کردن انتخاب می‌کند

به بحث گذاشته شود

اطلاعاتی که باید درباره راهبرد ارائه شود

آنچه راهبرد مدیریت را به پیش می‌راند

در توصیف آنچه راهبرد مدیریت را به پیش می‌راند، شامل هرگونه تغییر در راهبرد در طول دوره گزارشگری، مدیریت ممکن است موارد زیر را پوشش دهد:

• **فرصتها:** سرمایه‌گذاران بر اهمیت بحث درباره فرصتهایی که مدیریت برای دنبال کردن انتخاب می‌کند، و منطق وی برای چنین کاری، تاکید کرده‌اند. چنین اطلاعاتی برای ارزیابی مباشرت مدیریت در منابع اقتصادی واحد تجاری و ارزیابی این که چگونه دنبال کردن چنان فرصتهایی ممکن است عملکرد مالی آینده واحد تجاری و جریانهای نقد آینده آن را شکل دهد. در گزارش تفسیری مدیریت ممکن است انواع گوناگون فرصتهایی که مدیریت برای دنبال کردن انتخاب

بر، برای مثال، شاخصهای پذیرفته شده عمومی در صنعت واحد تجاری. در نتیجه، ممکن است لازم باشد که گزارش تفسیری مدیریت توضیح دهد چه فرضیاتی به کار رفته است (و مبنای چنین فرضیاتی) و چنین فرضیاتی به کدام افق زمانی مربوط می شوند.

گزارش تفسیری مدیریت

باید توصیف کند که

مدیریت چگونه در نظر دارد

به هدفها برای حفظ و گسترش

مدل کسب و کار واحد تجاری

دست یابد

آنچه مدیریت در درازمدت در صدد دستیابی است هدفها به آن چیزهایی مربوط است که مدیریت در نظر دارد در درازمدت به دست آورد- هدفها ممکن است در ماهیت مالی یا غیرمالی باشند و به طور معمول سطح بالا و جهت دهنده هستند. هدفها ممکن است مربوط باشند به، برای مثال، ایجاد یک وضعیت رقابتی متمایز، به دست آوردن شهرت به خاطر کیفیت، یا ایجاد تخصص در یک رشته جدید یا توسعه یک راهبرد محیطی پیشرو برای پرداختن به تغییر آب و هوا. قصد از این وضعیت مربوط به آینده، ایجاد اطمینان است که توانایی واحد تجاری در ایجاد جریانهای نقد پایدار است و در درازمدت گسترش می یابد. ضرورتی ندارد که بیانیه حرفه ای بازنگری شده مفهوم درازمدت را تعریف کند. گرچه، ممکن است لازم باشد مدیریت در گزارش تفسیری مدیریت افق زمانی به کار رفته در تنظیم هدفهای درازمدت واحد تجاری را

توضیح دهد.

در بحث هدفهای اصلی، گزارش تفسیری مدیریت ممکن است:

- هدف را توصیف کند؛
- توضیح دهد که هدف چگونه قرار است توانایی واحد تجاری در ایجاد جریانهای نقد در درازمدت را حفظ کند یا گسترش دهد؛
- توضیح دهد که افق درازمدت مشخص واحد تجاری چیست، در صورت امکان با ارجاع به چرخه سرمایه گذاری یا کسب و کار واحد تجاری؛ و
- توصیف کوتاهی از فرایند مدیریت برای تنظیم هدفها را شامل شود.

هدفها، در مجموع، بینشی درباره راهبرد مدیریت برای پایداری و گسترش توانایی واحد تجاری در ایجاد جریانهای نقد در درازمدت فراهم می سازند.

برنامه مدیریت برای دستیابی به هدفهای درازمدت گزارش تفسیری مدیریت باید توصیف کند که مدیریت چگونه در نظر دارد به هدفها برای حفظ و گسترش مدل کسب و کار واحد تجاری دست یابد. برنامه ها بر مبنای هدفهای واحد تجاری تعیین و به وسیله منزلگاههای هدف پشتیبانی می شوند.

در تنظیم هدفهای درازمدت، مدیریت ممکن است منزلگاههای کمی و کیفی را شناسایی کند که به کمک آن در نظر دارد پیشرفت به سوی دستیابی به هدف را اندازه گیری کند. منزلگاهها، سنجشهای اصلی موفقیت واحد تجاری در دستیابی به هدفهای خود است. وقتی واحد تجاری تعدادی از برنامه ها را کامل کرده باشد، به یک منزلگاه خاص دست پیدا می کند، در نتیجه، مقصود از منزلگاهها پیوند دادن هدفها و برنامه ها و مشخص کردن نقاط اصلی پیشرفت است.

توصیف منزلگاهها و برنامه ها در گزارش تفسیری مدیریت ممکن است شامل موارد زیر باشد:

- نگاهی گذرا به مشخصات مدل کسب و کار که مدیریت در نظر دارد به منظور دستیابی به هدفهای درازمدت تغییر دهد؛
- توصیف منابع و برنامه های تخصیص منابع برای پشتیبانی از پیاده کردن هدفهای مدیریت؛

به منزلگاه‌های مهم، درباره پیشرفت در دستیابی به هدفهای درازمدت بینش فراهم سازد.

گزارش تفسیری مدیریت همچنین ممکن است توضیح دهد که چگونه در نظر دارد با استفاده از سنجه‌های عملکرد کمی و کیفی موفقیت در کامل کردن برنامه‌ها و منزلگاه‌ها را پایش و اندازه‌گیری کند.

به علاوه، گزارش تفسیری مدیریت ممکن است اطلاعات و تحلیل سودمند از قبیل اطلاعات درباره موارد زیر را شامل شود:

• **عملکرد انباشته:** عملکرد انباشته در دستیابی به یک هدف درازمدت، در طول چند سال، اطلاعاتی مربوط برای عملکرد است و ممکن است در طول دوره پایش و افشا شود.

• **روندها:** اطلاعات و تحلیل روند برای درک پیاده‌سازی راهبرد مدیریت مهم است. اگر تغییراتی در هدفهای راهبردی یا شاخصهای اصلی عملکرد (KPIs) وجود داشته باشد، آنها نیز ممکن است لازم باشد در گزارش تفسیری مدیریت توضیح داده شوند.

• **اطلاعات انحرافات:** عملکرد بالاتر و پایینتر در برابر انحرافات اصلی باید توضیح داده شود.

در نهایت، گزارش تفسیری مدیریت با پیوند زدن بحث مزایای مدیریت به هدفها، منزلگاه‌ها و برنامه‌های واحد تجاری، ممکن است نشان دهد که موفقیت چگونه پایش می‌شود. این موضوع یکی از الزامات موجود بیانیه حرفه‌ای است و اهمیت این اطلاعات در پژوهش کارشناسان هیئت و نظرخواهی تأیید شده است.

پانوشته‌ها:

- 1- Management Commentary
- 2- Management Strategy
- 3- Revised Practice Statement
- 4- Milestones

منبع:

• IASB, Staff Paper, **Management Commentary; Strategy**, IFRS Foundation, April 2020

• توضیح این که چگونه هر برنامه و منزلگاه به یک یا تعدادی از هدفهای بیان‌شده و به هر افق زمانی خاص و مربوط واحد تجاری، یعنی کوتاه‌مدت، میان‌مدت، و درازمدت پیوند دارد؛

• توصیف کوتاه فرایند مدیریت برای شناسایی چنین برنامه‌ها و منزلگاه‌هایی.

در توصیف برنامه‌های مدیریت برای دستیابی به هدفهای درازمدت، توصیف افق زمانی و منابع و تخصیص سرمایه به‌ویژه مهم هستند.

افق زمانی

گزارش تفسیری مدیریت باید توضیح دهد که کدامیک از برنامه‌های مدیریت و منزلگاه‌های همراه با آن، به دوره‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت، و درازمدت مربوط هستند. گزارش تفسیری مدیریت همچنین ممکن است توصیف کند که چگونه واحد تجاری دوره‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت، و درازمدت را با ارجاع به چرخه‌های تجاری (و سرمایه‌گذاری) واحد تجاری و راهبردهای همراه با آن شناسایی می‌کند.

برنامه‌های تخصیص سرمایه و منابع

پژوهش کارشناسان هیئت و نظرخواهی، نشان داد که اطلاعات درباره تخصیص سرمایه و منابع برای تحلیل سرمایه‌گذاران و بستانکاران مهم است.

واحد تجاری ممکن است توضیح دهد که برای دستیابی به هدفهای خاص چگونه منابع تخصیص می‌یابند.

در هر حال، سرمایه‌گذاران تأکید خاصی بر تخصیص سرمایه قرار می‌دهند که اشاره‌ای است بر منابع مالی واحد تجاری و هر دوی راهبردهای سرمایه‌گذاری و تأمین مالی را دربر می‌گیرد. رویکردهای تخصیص سرمایه، ادغام و تحصیل، سرمایه‌گذاری در رشد سازمانی، خرید سهام خودی، بازپرداخت بدهی و پرداخت سود سهام را شامل می‌شود. در نتیجه، به‌منظور پاسخ به نیازهای اطلاعاتی بیان‌شده سرمایه‌گذاران و بستانکاران، گزارش تفسیری مدیریت لازم است به برنامه‌های واحد تجاری برای تخصیص سرمایه بپردازد.

پایش و اندازه‌گیری موفقیت به‌وسیله مدیریت

گزارش تفسیری مدیریت ممکن است با بحث درباره دست‌یافتن

گزارش تفسیری مدیریت محیط بیرونی واحد تجاری

شناسایی عوامل و روندهای اصلی

در ژوئیه ۲۰۱۹ هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) به‌طور آزمایشی رهنمودی را درباره انجام قضاوت بااهمیت در تهیه گزارش تفسیری مدیریت^۱ تصویب کرد. به‌طور کلی، اطلاعات زمانی بااهمیت قلمداد می‌شود که به‌طور معقول بتوان از آن انتظار داشت که بر ارزیابی سرمایه‌گذاران و بستانکاران از چشم‌انداز آینده جریانهای نقد و مباشرت مدیریت از منابع اقتصادی واحد تجاری تاثیر بگذارد.

رهنمود یادشده برای تمام اطلاعات مندرج در گزارش تفسیری مدیریت به‌کار می‌رود. برای کمک به تهیه‌کنندگان گزارش تفسیری مدیریت در به‌کارگیری رهنمود هیئت در شناسایی اطلاعات بااهمیت درباره محیط بیرونی واحد تجاری^۲، بیانیه حرفه‌ای بازنگری‌شده^۳ باید برای شناسایی عوامل و روندهای اصلی^۴ در محیط واحد تجاری، که اطلاعات درباره آنها به‌احتمال زیاد برای ارزیابی سرمایه‌گذاران و بستانکاران بااهمیت است، رهنمود ارائه کند.

در بحث درباره خصوصیت‌های مدل کسب‌وکار واحد تجاری، جنبه‌های اصلی راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه مدل، و منابع و روابط اصلی واحد تجاری، هیئت نتیجه گرفت که اقلام اصلی آنهایی است که به توانایی واحد تجاری برای خلق ارزش و ایجاد جریانهای نقد مربوط است. این تعریف، با نگاه سرمایه‌گذاران و بستانکاران در مورد چشم‌انداز جریانهای نقد آینده، از جمله در درازمدت، سازگاری دارد. به‌نظر می‌رسد اصول مشابهی به‌همان اندازه در مورد محیط بیرونی مناسب است و در بیانیه حرفه‌ای بازنگری‌شده باید عوامل و روندهای اصلی محیط بیرونی واحد تجاری تعریف شود زیرا آنها بر توانایی واحد تجاری برای خلق ارزش و ایجاد جریانهای نقد تاثیر دارند.

به‌علاوه، بیانیه حرفه‌ای بازنگری‌شده ممکن است مثالهایی از چنین روندها و عوامل اصلی ارائه کند. سرمایه‌گذاران و بستانکاران بر این تمرکز دارند که چگونه محیط واحد تجاری بر مدل کسب‌وکار واحد تجاری، راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه مدل، منابع و روابط واحد تجاری^۵ و ریسک‌های آن تاثیر می‌گذارد. در نتیجه، مثالهای ممکن از عوامل و روندها در محیط واحد تجاری، شامل آنهایی است که بر موارد زیر اثر گذاشته است یا ممکن است بگذارد:

مثال تشریح چگونگی تاثیر روندها و عوامل خاص بر بازارها و صنایع واحد تجاری. برای مثال، همه‌گیری سال ۲۰۲۰ عامل کلان اجتماعی است که به افزایش خرید و فروش برخط کمک کرده است، برخلاف زمینه روندی که در صنایع خاص از قبیل توزیع مواد غذایی و صنعت مد وجود داشت.

سرمایه‌گذاران می‌خواهند بدانند که

مدیریت تا چه اندازه به‌طور موثر

عوامل و روندهای موجود در

محیط واحد تجاری را

پایش می‌کند و پاسخ می‌دهد

در بحث پیرامون عوامل و روندهای محیط واحد تجاری، سودمند است که این موارد به‌گونه‌ای توصیف شود که درک سرمایه‌گذاران و بستانکاران از پیشرفت در طول زمان را آسان سازد. برای مثال:

• مدیریت ممکن است توصیفی از فضای نامناسب سرمایه‌گذاری در کشورهای خاص ارائه دهد که بر رشد صنعت واحد تجاری در آن حوزه‌های جغرافیایی در گذشته و در نتیجه بر خود واحد تجاری تاثیر گذاشته است.

• در توصیف محیط با نرخ بهره کم در یک دوره درازمدت، مدیریت ممکن است در این باره بحث کند که آیا احتمال دارد بر الگوهای استقراض مشتریان واحد تجاری تاثیر درازمدت داشته باشد.

به‌طور کلی، در توصیف عامل یا روند، در گزارش تفسیری مدیریت لازم است نیم‌رخ جاری عامل یا روند و هرگونه تغییر که در دوره گزارشگری رخ داده است، هر دو، توضیح

• مدل کسب‌وکار واحد تجاری (برای مثال، عوامل سیاسی یا اجتماعی ممکن است بر توانایی واحد تجاری برای فعالیت در محلهای خاص تاثیر بگذارد)؛

• راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه مدل کسب‌وکار واحد تجاری (برای مثال، اشخاص جدیدی که توان ورود به بازار را دارند ممکن است بر راهبرد تاثیر بگذارند)؛

• روابط و منابع واحد تجاری (برای مثال، تغییر اولویتها و تقاضای مشتریان ممکن است بر وفاداری مشتریان تاثیر بگذارد)؛

• فرصتها و ریسکهای واحد تجاری (برای مثال، افزایش سیاستهای حمایتی در بازارهای جهانی ممکن است زنجیره تامین جهانی را تهدید کند یا تغییر آب‌وهوا ممکن است ریسکها و فرصتهایی برای بعضی از شرکتها در انتقال به اقتصاد کم‌کربن ایجاد کند).

اطلاعاتی که درباره محیط بیرونی باید ارائه شود

توضیح عوامل و روندها در محیط بیرونی

بر اساس بررسیهای انجام‌شده به‌وسیله کارشناسان هیئت، توصیف عوامل و روندها در محیط واحد تجاری ممکن است به دو جنبه زیر اشاره داشته باشد:

• محیط بلافصل واحد تجاری که ممکن است شامل صنایع و بازارهای واحد تجاری، وضعیت رقابتی واحد تجاری در آن بازارها، و همچنین سطوح عرضه و تقاضا باشد؛ و

• محیط اقتصاد کلان واحد تجاری که دربرگیرنده، برای مثال، محیط قانونی و مقرراتی، محیط سیاسی، ملاحظات فناوری، محیط طبیعی، فضای اجتماعی و فرهنگی است. محیط کلان به عوامل و روندهایی مربوط است که در اقتصاد در کل، و نه در صنعت و ناحیه خاص، وجود دارد.

به‌نظر کارشناسان هیئت، تفکیک قایل‌شدن در رهنمود گزارش تفسیری مدیریت بین توصیف محیط بلافصل واحد تجاری و توصیف محیط کلان واحد تجاری سودمند است زیرا این جنبه‌های محیط تفاوت ماهیتی دارند. به‌علاوه، در گزارش تفسیری مدیریت تاکید بر روابط بین روندها و عوامل خاص در محیط واحد تجاری سودمند است، برای

داده شود. در بعضی حالتها، ممکن است سودمند باشد که قرینه‌ای از طول مدتی که انتظار می‌رود عامل یا روند وجود داشته باشد، در گزارش منظور شود. همچنین، ممکن است نیاز باشد که مدیریت فرضیات خود در رابطه با عامل یا روند را بحث کند، اگر این اطلاعات مبنای تصمیم‌های مدیریت درباره تعدیلات مدل کسب‌وکار، هدفهای راهبردی، کاهش ریسک یا تخصیص منابع واحد تجاری باشد.

بیش از آن، در بحث عامل یا روند، ممکن است نیاز باشد که مدیریت منبع اطلاعات استفاده‌شده برای شناسایی یا نظارت بر عامل یا روند یا ارزیابی آثار آنها بر واحد تجاری یا فراهم‌ساختن اطلاعات کمی یا کیفی استخراج شده از آن منبع را، توصیف کند. برای مثال، ممکن است لازم باشد که مدیریت نشان دهد که آیا آمارهای بیرونی یا مشارکت ذینفعان بیرونی برای نظارت بر عامل یا روند استفاده شده است، و همچنین تاریخی را که اطلاعات به آن مربوط است مشخص کند.

درنهایت، در توصیف عامل یا روند، گزارش تفسیری مدیریت باید پیوندی با خصوصیت مدل کسب‌وکار، جنبه راهبرد مدیریت، منبع، رابطه یا ریسکی که عامل یا روند بر آن تاثیر می‌گذارد، فراهم سازد.

تاثیر عوامل و روندهای محیط بیرونی بر واحد تجاری

سرمایه‌گذاران و بستانکاران نه تنها باید با نوع عوامل و روندهای موثر بر واحد تجاری بلکه همچنین باید با چگونگی تاثیر آنها بر واحد تجاری آشنا شوند. علاوه بر آن، آنها باید بفهمند که چگونه اطلاعات پیرامون عوامل و روندهای موجود در محیط واحد تجاری با اطلاعات موجود در دیگر عرصه‌های متن گزارش تفسیری مدیریت ارتباط دارد. در نتیجه، لازم است مدیریت بحث کند که چگونه عامل یا روند بر موارد زیر تاثیر گذاشته یا ممکن است بگذارد:

- راه‌اندازی مدل کسب‌وکار واحد تجاری (برای مثال، مقررات جدید ممکن است واحد تجاری را ملزم کند ساختار خود را بازسازی و مدل تجاری خود را اصلاح کند)؛
- راهبرد مدیریت (برای مثال، پدید آمدن راه‌حلهای جایگزین برای برآوردن نیازهای مشتری ممکن است بر طرحهای مدیریت برای توسعه گزاره ارزش واحد تجاری^۶ تاثیر

بگذارد)؛

- روابط و منابع واحد تجاری (برای مثال، تقاضای فزاینده برای نیروی کار ماهر ممکن است بر توانایی واحد تجاری در حفظ کارکنان اصلی تاثیر بگذارد)؛ و
- ریسکهای واحد تجاری (برای مثال، جنگ تجاری ممکن است برای زنجیره عرضه واحد تجاری ریسک درهم‌ریختگی^۷ به وجود آورد).

در توصیف این که چگونه یک عامل یا روند بر واحد تجاری اثر می‌گذارد، ممکن است لازم باشد گزارش تفسیری مدیریت نه تنها نشان دهد که چه چیزی زیر تاثیر قرار گرفته یا ممکن بود بگیرد، بلکه علاوه بر آن باید نشان دهد که آن آثار چه بوده است. به طور خاص، ممکن است لازم باشد گزارش تفسیری مدیریت توضیح دهد که آیا آن آثار مثبت بوده‌اند یا منفی و ممکن است همچنین لازم باشد پیامدها در دوره گزارشگری یا دامنه پیامدهای ممکن در آینده را توضیح دهد.

برای مثال، پیامدهایی که ممکن است لازم باشد در گزارش تفسیری مدیریت بحث شود، شامل موارد زیر است:

- فرصتهای جدیدی که مدیریت در نظر دارد دنبال کند (اثر مثبت)؛

- ریسک جدید شناسایی شده یا بالا رفتن ریسکی که پیش از آن شناسایی شده بود (اثر منفی)؛
- پایین آمدن ریسکی که پیش از آن شناسایی شده بود (اثر مثبت)؛

• پیامدهای نشان‌دهنده این که آیا مدل کسب‌وکار واحد تجاری همان طور که انتظار می‌رفت کار می‌کند یا این که آیا راهبرد مدیریت اثربخش بوده است (اثر مثبت یا منفی).

بعضی عوامل و روندها در محیط بیرونی ممکن است موجب ایجاد ریسک و فرصت، هردو، برای واحد تجاری شوند (برای مثال، برای شرکت دخانیات توجه فزاینده جمعیت به سبک زندگی سالم موجب ایجاد ریسک در تداوم تقاضا و فرصت توسعه گزینه‌های کمتر ناسالم می‌شود).

در توضیح این که چگونه عوامل و روندها بر واحد تجاری اثر گذاشته‌اند یا ممکن بود بگذارند، گزارش تفسیری مدیریت ممکن است لازم باشد:

- اطلاعات کمی و کیفی، هردو را، فراهم کند. برای مثال، در

و دنبال کردن فرصتها یا مدیریت کردن ریسکها. در نتیجه، گزارش تفسیری مدیریت ممکن است این موضوع را بپوشاند که مدیریت چگونه به عوامل یا روندها پاسخ داده است یا در نظر دارد پاسخ دهد و این که پاسخهای گذشته مدیریت تا چه اندازه موفق بوده است، از جمله اطلاعات درباره این که مدیریت چگونه موارد زیر را اصلاح کرده است:

- مدل کسب و کار واحد تجاری (برای مثال، یک کسب و کار برون سپاری ممکن است تغییر الگوی درخور توجهی در راهبرد خرید مشتریان اصلی خود شناسایی کند و توضیح دهد که چگونه در نظر دارد برای ادامه عملیات، مدل تجاری خود را اصلاح کند)؛

- راهبرد مدیریت (برای مثال، یک واحد تجاری در صنعت استخراج معدن ممکن است توضیح دهد که در حال ایجاد یک راهبرد پیشرو برای پرداختن به چالشهای مطرح شده به وسیله تغییر آب و هواست)؛

- استفاده از منابع و روابط (برای مثال، یک شرکت طراح فناوری ممکن است توضیح دهد که رقابتی فزاینده از جانب محصولات جایگزین شناسایی کرده است و طرح مدیریت را توضیح دهد که چگونه واحد تجاری به تامین نیازهای مشتریان اصلی خود ادامه خواهد داد)؛ و

- مدیریت ریسکهای واحد تجاری (برای مثال، یک کسب و کار رتبه بندی اعتباری ممکن است پیشرفتهای قانونگذاری حريم خصوصی داده ها را توضیح دهد و این که شرکت چگونه در نظر دارد کنترل های خود را بر امنیت داده ها ارتقا دهد).

پانوشته:

- 1- Management Commentary
- 2- Entity's External Environment
- 3- Revised Practice Statement
- 4- Key Factors and Trends
- 5- Key Resources and Relationships
- 6- Entity's Value Proposition
- 7- Disruption

منبع:

- IASB, Staff Paper, Management Commentary: External Environment, IFRS Foundation, May 2020

در گزارش تفسیری مدیریت

لازم است نیمرخ جاری

عامل یا روند

و هرگونه تغییر

که در دوره گزارشگری

رخ داده است

هر دو

توضیح داده شود

توضیح این که چگونه عامل یا روند بر کار مدل کسب و کار واحد تجاری در دوره گزارشگری اثر گذاشته است، مدیریت ممکن است لازم باشد به بحث عملکرد، وضعیت و پیشرفت واحد تجاری اشاره کند.

- درباره هر دو بحث کند که چگونه عامل یا روند بر واحد تجاری اثر گذاشته و چگونه ممکن است بر واحد تجاری در آینده، از جمله در طول کوتاه مدت، میان مدت، یا درازمدت اثر بگذارد. عوامل و روندهای خاص از قبیل نوسانهای قیمت ارز و کالا ممکن است اثر درخور توجهی در کوتاه مدت داشته باشند ولی نتایج دیرپا نشان ندهند. دیگر عوامل و روندها از قبیل تغییر آب و هوا ممکن است آثار آبی محدود داشته باشند اما ممکن است بر واحد تجاری در درازمدت تاثیر درخور توجه به جای بگذارند.

- هرگونه ابهام مرتبط با عوامل و روندها را توصیف کند (برای مثال، نامشخص است که آیا روندهای مرگ و میر در چند دهه گذشته برای دهه های آینده ادامه خواهند داشت).

چگونگی واکنش مدیریت به عوامل و روندهای موجود در محیط بیرونی

سرمایه گذاران می خواهند بدانند که مدیریت تا چه اندازه به طور موثر عوامل و روندهای موجود در محیط واحد تجاری را پایش می کند و پاسخ می دهد، برای مثال از طریق شناسایی

گزارش تفسیری مدیریت ریسکهای اصلی

شناسایی ریسکهای اصلی

در ژوئیه ۲۰۱۹ هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) به‌طور آزمایشی رهنمودی را درباره انجام قضاوت بااهمیت در تهیه گزارش تفسیری مدیریت^۱ تصویب کرد. به‌طور کلی، اطلاعات زمانی بااهمیت قلمداد می‌شود که به‌طور معقول بتوان از آن انتظار داشت که بر ارزیابی سرمایه‌گذاران و بستانکاران از چشم‌انداز آینده جریانهای نقد و مباشرت مدیریت از منابع اقتصادی واحد تجاری تاثیر بگذارد.

رهنمود یادشده برای تمام اطلاعات مندرج در گزارش تفسیری مدیریت به‌کار می‌رود. برای کمک به تهیه‌کنندگان گزارش تفسیری مدیریت در به‌کارگیری رهنمود هیئت در شناسایی اطلاعات بااهمیت درباره ریسکها، **بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده**^۲ باید برای شناسایی ریسکهای «اصلی»، که اطلاعات درباره آنها به‌احتمال زیاد برای ارزیابی سرمایه‌گذاران و بستانکاران بااهمیت است، رهنمود ارائه کند. هیئت، در بحث درباره خصوصیت‌های مدل کسب‌وکار واحد تجاری، جنبه‌های اصلی راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه مدل، و منابع و روابط اصلی واحد تجاری، نتیجه‌گرفت که اقلام اصلی آنهایی است که به توانایی واحد تجاری برای خلق ارزش و ایجاد جریانهای نقد مربوط است. این تعریف، با نگاه سرمایه‌گذاران و بستانکاران در مورد چشم‌انداز جریانهای نقد آینده، از جمله در درازمدت، سازگاری دارد. به‌نظر می‌رسد اصول مشابهی در مورد ریسک کاربرد دارد و بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده باید ریسکهای اصلی را آنهایی شناسایی کند که ممکن است موجب **درهم‌ریختگی**^۳ توانایی واحد تجاری برای خلق ارزش و ایجاد جریانهای نقد شوند.

بیش از آن، بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده، برای کمک به تهیه‌کنندگان گزارش تفسیری در شناسایی ریسکها، باید رهنمود ارائه کند. سرمایه‌گذاران و بستانکاران بر این موضوع تمرکز می‌کنند که چگونه ریسکها بر مدل کسب‌وکار، راهبرد مدیریت برای پایداری و توسعه مدل، و منابع و روابط واحد تجاری تاثیر می‌گذارند. در نتیجه، مثالهای ممکن درباره ریسکهای اصلی، آنهایی است که ممکن است موجب درهم‌ریختگی موارد زیر شوند:

- یکی از خصوصیت‌های مدل کسب‌وکار واحد تجاری، مانند ریسک‌هایی که ممکن است موجب از دست رفتن برتری رقابتی واحد تجاری شوند؛

واحد تجاری برای جریانهای نقد آینده و مباشرت مدیریت از منابع واحد تجاری، اثرگذار باشد.

بررسیهای انجام شده نشان می دهد که اطلاعات درباره ریسکهایی که در درازمدت در برابر واحد تجاری قرار دارد، برای سرمایه گذاران و بستانکاران مهم است. بنابراین، سودمند است که در بیانیه حرفه ای بازنگری شده مشخص شود که ریسکی که ممکن است منجر به درهم ریختگی مهم شود، لازم است در گزارش تفسیری مدیریت بحث شود حتی اگر امکان درهم ریختگی تنها ممکن باشد که در درازمدت اتفاق بیفتد. در این حالت، برای در نظر گرفتن این که آیا به طور معقول انتظار می رود که اطلاعات درباره ریسک ممکن است بر ارزیابی سرمایه گذاران و بستانکاران از چشم انداز آینده واحد تجاری برای جریانهای نقد آینده و مباشرت مدیریت، اثرگذار باشد، مدیریت لازم است زمانبندی پیامد و تاثیر ارزش زمانی پول را در نظر بگیرد.

بعضی از حوزه های گزارشگری واحدهای تجاری را ملزم می کنند که فهرستی جامع از ریسکها یا عوامل ریسک موثر بر واحد تجاری را ارائه کنند، در نتیجه بعضی از این ریسکها ممکن است در به کارگیری رهنمود یاد شده اصلی قلمداد نشوند. در بیانیه حرفه ای بازنگری شده باید اشاره شود که ارائه اطلاعات در پاسخ به الزامات نظارتی، اگر چنین اطلاعاتی در کل موجب ابهام اطلاعات با اهمیت موجود در فضای گزارش تفسیری مدیریت نشود، ممنوع نیست. ممکن است در رهنمود مربوط به ریسکها، لازم باشد روشن شود که ریسکهای اصلی باید مشخص و از دیگر ریسکهایی که تنها برای مقاصد نظارتی و مقرراتی منظور می شوند، متمایز باشند.

اگر تعامل با سرمایه گذاران و بستانکاران مدیریت را آگاه سازد که آنان تصور ریسکی را دارند که تاثیری عمده بر واحد تجاری دارد، شاید به این خاطر که آن ریسک بر همپیشگان صنعت اثرگذار بوده است، یا اگر درباره اثربخشی اقدام مدیریت برای کاهش ریسک ابهام وجود داشته باشد، مدیریت باید اشاره به آن ریسک در گزارش تفسیری مدیریت را در نظر بگیرد حتی اگر مدیریت به این نتیجه رسیده باشد که آن ریسک، برای واحد تجاری ریسک اصلی نیست. در این حالت، دلایل

• یکی از جنبه های اصلی راهبرد مدیریت، مانند ریسکهایی که ممکن است برای دستیابی به **منزلگاه های**^۴ مهم مانع ایجاد کنند؛ یا

• یکی از منابع یا روابط اصلی، مانند ریسکهای مرتبط با شهرت واحد تجاری.

به علاوه، سرمایه گذاران و بستانکاران نیازمند اطلاعاتی درباره ریسکهایی هستند که وجود واحد تجاری را تهدید می کند. در نتیجه، مثال دیگر از ریسک اصلی، **ریسک موجودیت**^۵ است که ممکن است به خاطر مشکلات نقدینگی یا تسویه تعهدات موجب شود واحد تجاری نتواند به حیات ادامه دهد، یا موجب شود مدل کسب و کار به این خاطر، برای مثال، که محصول اصلی در اثر تغییر مقررات غیرقانونی شود، دیگر دوام پذیر نباشد.

این موضوع مورد توجه هیئت بوده است که آیا لازم است بعضی جنبه های رهنمود درباره اهمیت، در ارتباط با شناسایی ریسکهای اصلی بیشتر توضیح داده یا روشن شود. به طور مشخص هیئت به صورت آزمایشی تصمیم گرفت که رهنمود درباره اهمیت باید مدیریت را ترغیب کند که در انجام قضاوت درباره اهمیت احتمال رخداد یک موضوع، و نه فقط بزرگی اثر آن را، در نظر بگیرد، بیانیه حرفه ای بازنگری شده باید موارد زیر را توضیح دهد:

• به طور معمول، اطلاعات درباره یک موضوع به احتمال بیشتر ممکن است با اهمیت قلمداد شود اگر هم احتمال رخداد موضوع و هم بزرگی اثر احتمالی آن، هر دو، بالا باشد؛ اما

• در بعضی موارد، حتی اگر احتمال رخداد موضوع پایین باشد، ممکن است لازم باشد مدیریت اطلاعاتی درباره موضوع ارائه کند، برای مثال، وقتی که اثر احتمالی خیلی بالا باشد.

این موضوع برای شناسایی ریسکهای اصلی که باید در گزارش تفسیری مدیریت بحث شود، مهم است زیرا ریسکی که ممکن است منجر به درهم ریختگی مهم شود شاید نیاز باشد در گزارش تفسیری مدیریت بحث شود حتی اگر احتمال آن درهم ریختگی پایین باشد، اگر به نظر مدیریت به طور معقول بتوان انتظار داشت که اطلاعات درباره ریسک ممکن است بر ارزیابی سرمایه گذاران و بستانکاران از چشم انداز آینده

مدیریت برای اصلی قلمداد نکردن ریسک ممکن است در گزارش تفسیری مدیریت توضیح داده شود.

اطلاعاتی که درباره ریسک باید ارائه شود

توضیح ریسکها و چگونگی تاثیر آنها بر واحد تجاری
برای آشنایی با ریسکهای اصلی که واحد تجاری با آنها روبروست، سرمایه‌گذاران و بستانکاران به اطلاعاتی نیاز دارند که چه ریسکهایی و چگونه ممکن است بر واحد تجاری تاثیر بگذارند.

رهنمود احتمالی برای توصیف این که چه ریسکهایی اصلی هستند، ممکن است توضیح دهد که گزارش تفسیری مدیریت ممکن است لازم باشد دربرگیرنده اطلاعاتی درباره موارد زیر باشد:

• **ماهیت ریسک**- توصیف ریسک که نشان دهد که ریسک ممکن است منجر به کدام درهم‌ریختگی شود، برای مثال، ریسک درهم‌ریختگی زنجیره تامین یا ریسک شهرت. توصیف ریسک باید خاص واحد تجاری و بر پایه طبقه‌بندی داخلی واحد تجاری باشد. بیانیه حرفه‌ای ممکن است نشان دهد که رهنمود درباره ریسکهای اصلی و مثالهای ریسکهای اصلی ارائه‌شده در آن رهنمود ممکن است به واحدهای تجاری در شناسای ریسکها کمک کند، اما نوع ریسکهایی که باید در گزارش تفسیری مدیریت توصیف شود را شناسایی نمی‌کند.

• **علل ممکن ریسک**- توصیف عوامل، رخدادها یا موقعیتها که ممکن است منجر به رخ دادن پیامدهای منفی شود. بعضی علتها داخلی هستند، مانند مشکلات در راه‌اندازی مدل کسب‌وکار یا در گزینش یا اجرای راهبرد، که به‌طور معمول در کنترل مدیریت است. بعضی علتها ممکن است قسمتی یا درکل بیرونی باشند، مانند آنهایی که مربوط به دسترسی به منابع محدود، یا متوقف شدن یک رابطه، یا آنهایی که مربوط به روندها و عوامل موجود در محیط بیرونی هستند. ممکن است سودمند باشد که در گزارش تفسیری مدیریت نشان داده شود که درهم‌ریختگی ممکن است ناشی از چه مواردی باشد:

- یک رخداد موردی یا نادر اما در مقیاس بزرگ، مانند یک فاجعه طبیعی یا یک حمله سایبری وسیع؛
- یک روند دائمی یا پیوسته که به‌طور معمول به موقعیت‌های

دارای استمرار مربوط است تا این که یک رخداد منفرد، برای مثال، درجه حرارت درحال افزایش. گرچه، بعضی روندها ممکن است در پی یک رخداد پدید آیند، برای مثال، تغییرات الگوهای سفر ناشی از همه‌گیری؛ یا

○ ترکیبی از رخدادها یا موقعیتها- یک رشته رخدادهای نامرتب یا یک مجموعه از موقعیت‌هایی که درمجموع منجر به تمرکز ریسکها و پیامدهای منفی می‌شوند، حتی اگر چنین رخدادها یا موقعیتها به تنهایی ممکن نباشند که مهم قلمداد شوند. برای مثال، ریسک نقدینگی، در نتیجه ترکیبی از تاخیر یا نکول پرداخت به‌وسیله مشتریان، تغییرات شرایط اعتباری به‌وسیله تامین‌کنندگان، و تغییرات قوانین مالیاتی که منجر به تعهداتی برای انجام پرداختهای مالیاتی سنگین می‌شود، ممکن است افزایش یابد.

رهنمود ممکن برای توصیف چگونگی تاثیر ریسکهای اصلی بر واحد تجاری ممکن است توضیح دهد که گزارش تفسیری مدیریت ممکن است لازم باشد برای کمک به سرمایه‌گذاران و بستانکاران برای آشناسدن درباره موارد زیر اطلاعاتی را دربرگیرد:

• **بزرگی تاثیر** اگر پیامد منفی رخ دهد- اطلاعات کیفی یا کمی ممکن است نیاز باشد تا مقیاس درهم‌ریختگی ممکن در نتیجه پیامد منفی را نشان دهد. این اطلاعات ممکن است شامل برآوردی از دامنه پیامدهای ممکن یا برآوردی از بدترین پیامد ممکن باشد. مدیریت همچنین ممکن است بخواهد تحلیل نمایشنامه‌ای اضافه کند؛ اگر وی چنین تحلیلی تهیه کرده باشد و اگر فکر کند چنین تحلیلی ممکن است به سرمایه‌گذاران و بستانکاران در ارزیابی کمک کند. در بعضی حالتها، ممکن است تعیین مقدار درهم‌ریختگی ممکن، دشوار باشد که در این حالت برای کمک به سرمایه‌گذاران و بستانکاران در انجام ارزیابی، ممکن است نیاز باشد مدیریت اطلاعات کیفی فراهم کند.

• **احتمال رخ دادن یک پیامد منفی**- در گزارش تفسیری، به‌ضرورت لازم نیست مقدار احتمال رخ دادن یک پیامد منفی تعیین شود زیرا همیشه ممکن نیست که انجام برآوردهای معقول از احتمال امکانپذیر باشد. گرچه، گزارش تفسیری مدیریت باید برای کمک به سرمایه‌گذاران و بستانکاران در برآورد احتمال رخ دادن یک پیامد منفی دربرگیرنده اطلاعات

دیگر به عنوان ریسک اصلی قلمداد نمی‌شود.

چگونگی پایش و مدیریت ریسکها به وسیله مدیریت، و

چگونگی کاهش درهم‌ریختگی اگر رخ دهد

یکی از ارزیابی‌هایی که سرمایه‌گذاران و بستانکاران در ارتباط با ریسکها انجام می‌دهند، این است که مدیریت تاجه اندازه به‌طور موثر ریسکها را شناسایی و مدیریت می‌کند. انتظار نمی‌رود که گزارش تفسیری مدیریت دربرگیرنده اطلاعات تفصیلی درباره چگونگی شناسایی ریسکها به وسیله مدیریت باشد. سرمایه‌گذاران و بستانکاران می‌توانند وجود ریسک را از اطلاعات ارائه‌شده در سایر بخشهای متن گزارش تفسیری مدیریت استنتاج و ارزیابی کنند که مدیریت تاجه اندازه به‌طور موثر ریسکها را با استفاده از اطلاعات افشاشده در گزارش تفسیری مدیریت درباره ریسکها، شناسایی کرده است.

به‌ویژه، اطلاعات درباره این که مدیریت چگونه روندها و عوامل موجود در محیط بیرونی را پایش می‌کند و پاسخ می‌دهد، برای این ارزیابی کمک‌کننده خواهد بود. گرچه، در بعضی موارد مدیریت ممکن است تصمیم بگیرد که جنبه‌های خاص فرایندهای داخلی واحد تجاری را برای شناسایی ریسکها توصیف کند، اگر به این نتیجه برسد که چنین اطلاعاتی ممکن است در ارزیابی سرمایه‌گذاران و بستانکاران به آنها کمک کند. به‌نظر می‌رسد اطلاعات درباره دیگر جنبه‌های مدیریت ریسکهای اصلی، یعنی درباره پایش ریسکها، که احتمال رخ‌دادن یک پیامد منفی را به‌کمترین حد می‌رساند، و درهم‌ریختگی را کاهش می‌دهد، لازم است در گزارش تفسیری مدیریت ارائه شود. رهنمود احتمالی در بیانیه حرفه‌ای بازنگری‌شده ممکن است توضیح دهد که گزارش تفسیری مدیریت ممکن است لازم باشد اطلاعات زیر را دربر گیرد:

- پایش ریسک- توصیف این که چگونه مدیریت عواملی را که بر ریسک اثر می‌گذارند پایش می‌کند، شامل احتمال رخ‌دادن یک پیامد منفی، بزرگی اثر احتمالی آن، و زمانبندی درهم‌ریختگی احتمالی. این توصیف ممکن است شامل موارد زیر باشد:

- مدیریت از چه شاخصهایی برای پایش ریسک استفاده می‌کند (برای مثال، آمارهای بیرونی یا سنجه‌های داخلی

گزارش تفسیری مدیریت

باید برای کمک به

سرمایه‌گذاران و بستانکاران

در برآورد احتمال رخ‌دادن

یک پیامد منفی

دربرگیرنده اطلاعات باشد

باشد زیرا بر ارزیابی آنها از ابهام جریانهای نقد آینده واحد تجاری تاثیر دارد. چنین اطلاعاتی ممکن است شامل موارد زیر باشد:

- اطلاعات در مورد روندها یا آمار گذشته درباره رخ‌دادن یک رخداد، برای مثال یک رخداد یکبار در ۵۰ سال؛
- این که اگر پیامد منفی رخ دهد آیا واحد تجاری نفوذی بر آن دارد، و در نتیجه آیا ممکن است اقدامی انجام دهد که احتمال آن را به کمترین حد برساند. واحدهای تجاری به‌طور معمول کمتر ممکن است بر علت‌های بیرونی ریسک نسبت به علت‌های درونی نفوذ داشته باشند؛ یا

- این که آیا عوامل کاهش‌دهنده یا تشدیدکننده که احتمال پیامدهای منفی را کاهش یا افزایش دهند وجود دارند، از قبیل اقدام دولت یا فشار به وسیله گروه‌های دارای منافع.

- زمانبندی درهم‌ریختگی ممکن- گزارش تفسیری مدیریت ممکن است نشان دهد که آیا انتظار می‌رود ریسک بر واحد تجاری در کوتاه‌مدت، میان‌مدت، یا درازمدت تاثیر بگذارد.

- تغییر در وضعیت ریسک- گزارش تفسیری مدیریت لازم است آشکار سازد که آیا ریسک جدید است، یا در دوره‌های گزارشگری پیشین بحث شده است: که آیا در احتمال رخ‌دادن پیامد منفی، یا زمانبندی آن، تغییری وجود داشته است. به‌علاوه، گزارش تفسیری مدیریت ممکن است توضیح دهد که چرا ریسکی که در دوره گزارشگری پیش توصیف شده بود،

استفاده شده برای اندازه‌گیری میزان در معرض ریسک بودن) و چه کنترل‌هایی برای شناسایی تغییرات درخور توجه در زمانبندی و احتمال پیامد منفی برقرار بوده، و تعیین این که آیا نیازی برای اقدام کاهش‌دهنده مدیریت وجود داشته است. ○ توصیف جنبه‌های فرایندهای داخلی برای پایش ریسک-

بیانیه حرفه‌ای بازنگری شده باید

ریسک‌های اصلی را

آنهايي شناسایی کند که

ممکن است موجب درهم‌ریختگی

توانایی واحد تجاری

برای خلق ارزش و

ایجاد جریانهای نقد

شوند

مدیریت ممکن است بخواهد مشخص کند که چه کسی برای پایش ریسک مسئول است، برای مثال، آیا یک کمیته مشخص برای پایش ریسک سایبری تشکیل شده است، یا آیا مدیر ارشد اجرایی مسئولیت نظارت بر ریسک را به عهده گرفته است. این موضوع، ممکن است اطلاعات سودمندی در ارتباط با دیدگاه مدیریت در اختیار سرمایه‌گذاران و بستانکاران قرار دهد که این ریسک تاچه اندازه برای واحد تجاری درخور توجه است (که به علاوه ممکن است نشانه‌ای از بزرگی تأثیر احتمالی آن ارائه کند). مدیریت همچنین ممکن است در نظر بگیرد که درباره دوره زمانی پایش و در این باره که چگونه رتبه ریسک را در اولویت‌های خود تعیین می‌کند، اطلاعات ارائه دهد.

○ چگونگی پایش و اندازه‌گیری موفقیت اقدام مدیریت در مدیریت ریسک- مدیریت می‌تواند از شاخصهای اصلی عملکرد (KPI) برای پایش و اندازه‌گیری علل ریسک استفاده

کند. برای مثال، تعداد تصادفات مربوط به سلامتی و ایمنی ممکن است یک معیار موفقیت مدیریت در مدیریت کردن یکی از علل ریسک شهرت باشد. دیگر شاخصهای اصلی عملکرد ممکن است به آن چه به وسیله ریسک زیر تأثیر قرار می‌گیرد مربوط باشد، از قبیل معیارهای عملکرد مالی یا رضایت کارکنان، که روند مثبت ممکن است نشان‌دهنده آن باشد که ریسک مرتبط به خوبی مدیریت شده است.

• به کمترین حد رساندن احتمال رخ دادن یک پیامد منفی- توصیف اقدامی که مدیریت برای کاهش شانس رخ دادن پیامد منفی انجام می‌دهد یا دوری کردن از تمرکز ریسکها از طریق، برای مثال، سرمایه‌گذاری در فناوری جدید یا کاهش اتکا به تأمین‌کننده خاص.

• کاهش بزرگی درهم‌ریختگی اگر رخ دهد- توصیف اقدام مقدماتی برای آمادگی که مدیریت انجام داده است یا اقدامی که مدیریت در نظر دارد انجام دهد تا درهم‌ریختگی را اگر رخ دهد، کاهش دهد. مثالها از اقدامی که مدیریت انجام داده ممکن است شامل شرکت در عملیات مصون‌سازی برای کاهش ریسکهای ارزی یا تهیه طرحهای تداوم کسبوکار برای حوادثی از قبیل آتش‌سوزی، انفجار یا حوادث طبیعی اثرگذار بر کارخانه باشد. مثالها از اقدامی که مدیریت در نظر دارد انجام دهد تا درهم‌ریختگی را اگر رخ دهد، کاهش دهد، ممکن است شامل استفاده از تأمین‌کنندگان جایگزین باشد که با آنها هم‌اکنون رابطه ایجاد شده یا انتقال به کار از راه دور اگر دسترسی به دفاتر کار ناممکن شود. ✓

پانوشتها:

- 1- Management Commentary
- 2- Revised Practice Statement
- 3- Disruption
- 4- Milestone
- 5- Entity's Existence

منبع:

- IFRS, Staff Paper, Management Commentary Project; Risks, May 2020

در پاکرد کسب و کار

گزارش تفسیری مدیریت؛ عناصر

عناصر گزارش تفسیری مدیریت

گرچه تمرکز خاص در گزارش تفسیری مدیریت بستگی دارد به حقایق و شرایط واحد تجاری، گزارش تفسیری مدیریت باید اطلاعاتی را دربرگیرد که برای درک موارد زیر ضروری است:

۱- ماهیت کسب و کار؛

۲- هدفهای مدیریت و راهبردهای مدیریت برای رسیدن به آن هدفها؛

۳- درخور توجه ترین منابع، ریسکها و روابط واحد تجاری؛

۴- نتایج عملیات و چشم انداز؛ و

۵- سنجها و نمایشگرهای مهم عملکرد که مدیریت برای ارزیابی عملکرد واحد تجاری نسبت به هدفهای بیان شده، به کار می برد.

منبع:

• IASB, Staff Paper, Management Commentary: Risks, IFRS Foundation, May 2020

مقررات اتحادیه اروپا شرکت‌های بزرگ را ملزم می‌سازد که گزارش‌های منظم درباره آثار اجتماعی و محیطی فعالیت‌هایشان منتشر کنند. این رویکرد به سرمایه‌گذاران، مصرف‌کنندگان، سیاست‌گذاران و دیگر ذینفعان کمک می‌کند عملکرد غیرمالی شرکت‌های بزرگ را ارزیابی کنند و این شرکت‌ها را ترغیب می‌کند تا رویکردی مسئولانه نسبت به کسب‌وکار داشته باشند.

رهنمود^۱ اتحادیه اروپا- که رهنمود گزارشگری غیرمالی (NFRD) نیز خوانده می‌شود- مقررات مربوط به افشای اطلاعات غیرمالی و تنوع را در گزارش‌های سالانه از سال ۲۰۱۸ به بعد تعیین می‌کند.

مقررات اتحادیه اروپا درباره گزارشگری غیرمالی تنها به شرکت‌های بزرگ با منافع عام با تعداد کارکنان بیش از ۵۰۰ نفر تسری دارد. این مقررات به تقریب ۶۰۰۰ شرکت بزرگ و گروه را در سراسر اتحادیه اروپا شامل می‌شود، از جمله:

- شرکت‌های پذیرفته شده در بورس،

- بانک‌ها،

- شرکت‌های بیمه،

- شرکت‌های دیگری که به وسیله مراجع ملی به عنوان واحدهای با منافع عام تشخیص داده شده‌اند.

طبق رهنمود اتحادیه اروپا، شرکت‌های بزرگ باید درباره سیاست‌هایی که در ارتباط با موضوعهای زیر اعمال می‌کنند گزارش منتشر سازند:

- حفظ محیط زیست،

- مسئولیت اجتماعی و نحوه برخورد با کارکنان،

- احترام به حقوق بشر،

- مقابله با فساد و رشوه،

- تنوع هیئت مدیره (از نظر سن، جنسیت، سابقه تحصیلی و حرفه‌ای).

رهنمود اتحادیه اروپا انعطاف در خورتوجهی به شرکت‌ها می‌دهد که به روشی اطلاعات مربوط را افشا کنند که فکر می‌کنند بیشتری

سودمندی را دارد. شرکت‌ها می‌توانند رهنمودهای بین‌المللی، اروپایی یا ملی را برای تهیه گزارش خود به کار بگیرند- برای مثال،

شرکت‌ها می‌توانند به مقررات زیر اتکا کنند:

احتمال دارد که چالشهای محیطی، اجتماعی، و راهبری مشابهی داشته باشند، برای مثال، به خاطر منابعی که ممکن است برای تولید کالا یا خدمت به آنها اتکا داشته باشند، یا تاثیری که ممکن است بر مردم، جامعه، یا محیط داشته باشند.

عواملی که ممکن است در زمان ارزیابی اهمیت اطلاعات به حساب گرفته شود، موارد زیر را شامل می‌شود:

- مدل کسب‌وکار، راهبرد، ریسکهای اصلی،
- مسایل مهم مربوط به بخش اقتصادی،
- منافع و انتظارات ذینفعان مربوط،
- آثار فعالیتها،
- پیش‌رانه‌های سیاست عمومی و مقررات نظارتی،

• **منصفانه، متوازن، و درک‌پذیر** - مطلب غیرمالی باید توجه منصفانه‌ای به جنبه‌های مساعد و نامساعد داشته باشد، و اطلاعات باید بدون جانبداری ارائه و ارزیابی شود. مطلب غیرمالی باید باتوجه به نیازهای اطلاعاتی ذینفعان مربوط، تمام دروندادهای اتکاپذیر و دردسترس را در نظر بگیرد. مطلب غیرمالی باید به صورت روشن حقایق را از دیدگاه‌ها و تفسیرها تفکیک کند. از شرکتها انتظار می‌رود توصیف کنند که چگونه مباحث غیرمالی به راهبرد درازمدت، ریسکها و سیاستهای اصلی آنها مربوط می‌شود. مطلب غیرمالی تنها ارائه فهرستی از **شاخصهای اصلی عملکرد (KPI)** نیست. برای درک مناسب پیشرفت، عملکرد، وضعیت، و آثار، هم اطلاعات مالی و هم اطلاعات غیرمالی، هر دو، باید افشا شود. ترکیبی از گزارشگری تشریحی، اطلاعات مقداری، و نمایشهای دیداری، انتقال اطلاعات را موثرتر و شفافتر می‌سازد.

• **جامع اما مختصر** - شرکتها باید در گزارش مدیریت دست‌کم اطلاعات بااهمیت درباره گروه‌های مشخصی از مباحث که به‌طور صریح در رهنمود آمده است افشا کنند:

- موضوعهای محیطی، اجتماعی، و مربوط به کارکنان،
- رعایت حقوق بشر،
- موضوعهای ضدفساد و رشوه،

عمق اطلاعاتی که درباره هر مبحث مشخص گزارش می‌شود بستگی به اهمیت دارد. شرکت باید آن وسعت و عمق اطلاعات را مورد توجه قرار دهد که به ذینفعان در درک پیشرفت، عملکرد، وضعیت، و آثار فعالیتهايش کمک می‌کند.

• پیمان جهانی سازمان ملل متحد^۲

• رهنمودهای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۳ برای شرکتهای چندملیتی،
• ایزو ۲۶۰۰۰^۴.

در ژوئن ۲۰۱۷ اتحادیه اروپا رهنمودهای کمک به شرکتها در افشای اطلاعات محیطی و اجتماعی^۵ را منتشر ساخت. این رهنمودها، الزام آور نیستند و شرکتها بسته به ویژگیها یا محیط کسب‌وکار خاص خود می‌توانند تصمیم بگیرند که از رهنمودهای ملی، بین‌المللی یا اروپایی استفاده کنند.

در ژوئن ۲۰۱۹ کمیسیون اروپا رهنمودهای گزارشگری اطلاعات مرتبط با آب‌وهوا^۶ را منتشر ساخت که درواقع دربرگیرنده مکمل تازهای برای رهنمودهای موجود درباره گزارشگری غیرمالی است که کماکان کاربردی‌پذیرند.

کمیسیون اروپا، در ۱۱ دسامبر ۲۰۱۹، در اطلاع‌رسانی درباره پیمان سبز اروپایی، تعهد کرد که رهنمود گزارشگری غیرمالی را به‌عنوان بخشی از راهبرد تقویت پایه‌های سرمایه‌گذاری پایدار، در سال ۲۰۲۰ بازنگری کند. همسو با تعهد یادشده، کمیسیون اروپا در فوریه ۲۰۲۰ یک مشورتخواهی عمومی درباره بازنگری رهنمود گزارشگری غیرمالی راه‌اندازی کرد. قرار بود که ذینفعان تا ماه مه ۲۰۲۰ دیدگاه‌های خود درباره بازنگری ممکن در مقررات رهنمود گزارشگری غیرمالی را ارائه کنند.

اصول اصلی

رهنمود سال ۲۰۱۷ اتحادیه اروپا با هدف کمک به شرکتها در افشای اطلاعات غیرمالی (محیطی، اجتماعی، و مرتبط با راهبری) باکیفیت، مربوط، سودمند، یکنواخت و مقایسه‌پذیرتر است به‌گونه‌ای که رشد و اشتغال پایدار و انعطاف‌پذیر را رونق می‌دهد، و شفافیت برای ذینفعان فراهم می‌سازد. اصول اصلی رهنمود یادشده عبارتند از:

• **افشای اطلاعات بااهمیت** - شرکتها باید در گزارش مدیریت یک مطلب غیرمالی منظور کنند که دربرگیرنده اطلاعات درحدی باشد که برای درک پیشرفت، عملکرد، وضعیت و آثار فعالیت شرکت لازم است. آثار فعالیت شرکت، در زمان افشای اطلاعات غیرمالی، موضوعی مربوط و درخور توجه است. آثار ممکن است مثبت یا منفی باشند. شرکتهایی که در یک صنعت قرار می‌گیرند

برتریهای ذینفع فردی یا غیرمعمول، یا کسانی با درخواستهای غیرمعقول اطلاعات، نباشند.

• **یکنواخت و منسجم**- مطلب غیرمالی باید با دیگر عناصر گزارش مدیریت سازگار باشد. گزارش مدیریت باید به صورت یک مجموعه اطلاعات منفرد، متوازن، و منسجم دیده شود. محتوای مطلب غیرمالی باید در طول زمان یکنواخت باشد. این رویکرد به استفاده کنندگان اطلاعات امکان می دهد که آن را درک و با تغییرات گذشته و حال در پیشرفت شرکت مقایسه کنند. یکنواختی در انتخاب و روش شناسی شاخصهای اصلی عملکرد مهم است تا اطمینان به دست آید که مطلب غیرمالی درک پذیر و اتکاپذیر است. از شرکتها انتظار می رود هرگونه تغییر در سیاست با روش شناسی گزارشگری، دلایل تغییر آنها، و آثار آنها را توضیح دهند.

محتوای گزارش

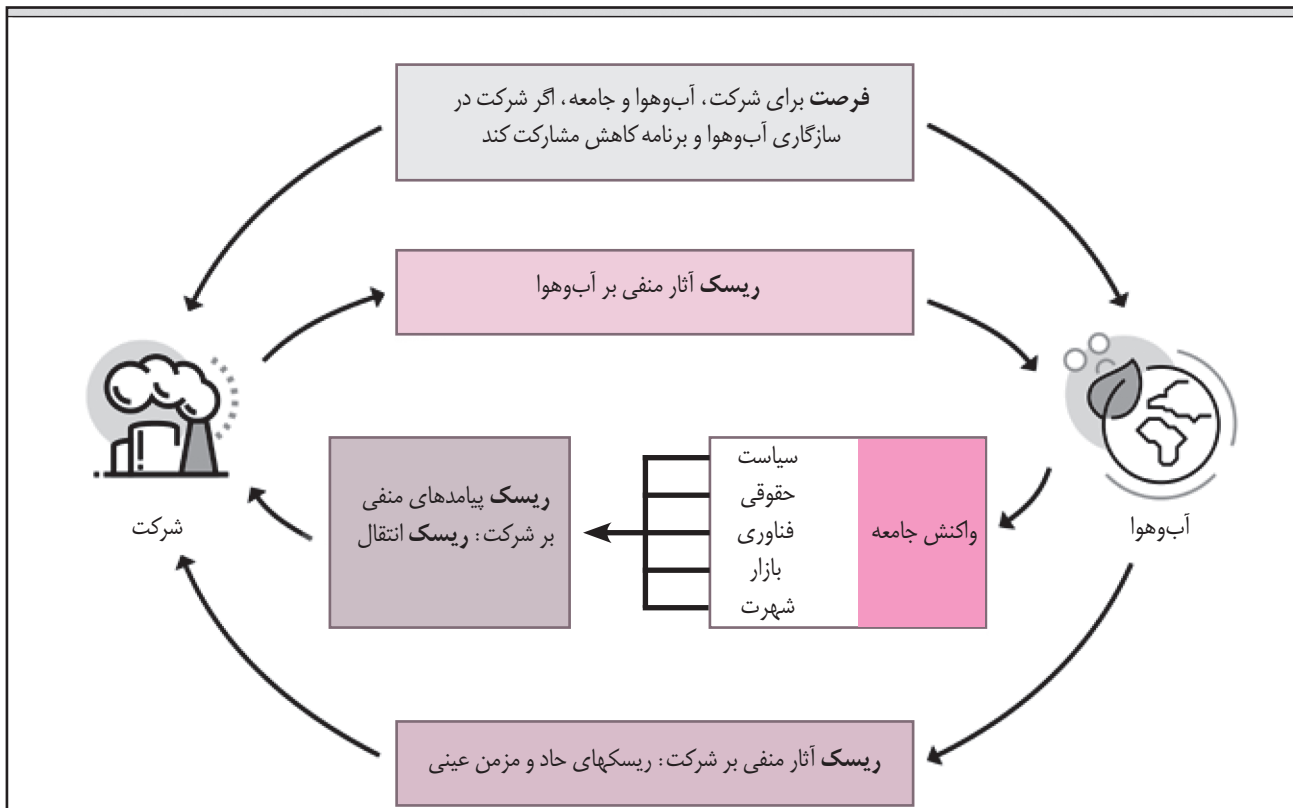
از شرکتها انتظار می رود که جنبه های موضوعی خاص و

انتظار این است که اطلاعات غیرمالی مختصر و مفید، و دور از اطلاعات بی اهمیت باشد. اطلاعات تکراری و معمولی که با اهمیت نیست باید کنار گذاشته شود. مطالب غیرمالی ممکن است از ارجاع داخلی به سایر مطالب گزارش مدیریت استفاده کند تا به این ترتیب مختصر و بدون تکرار باشد.

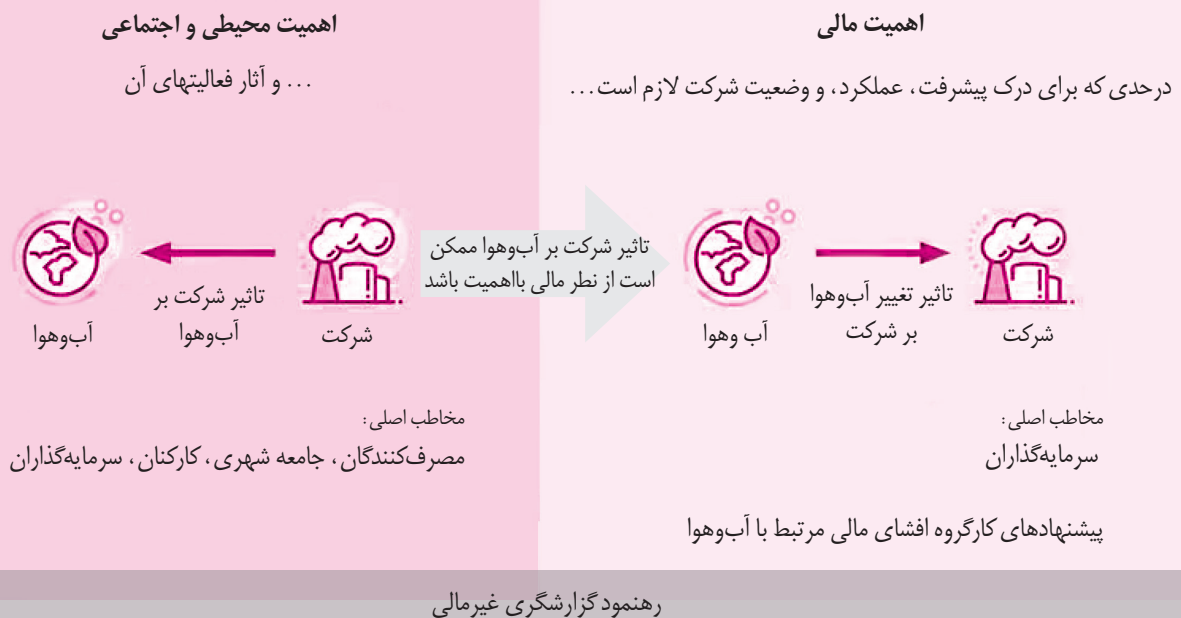
• **راهبردی و آینده نگر**- انتظار این است که مطلب غیرمالی درباره مدل کسب و کار، راهبرد و استقرار آن، بینش فراهم کند، و پیامدهای کوتاه مدت، میان مدت، و درازمدت اطلاعات گزارش شده را توضیح دهد. شرکت از طریق افشای اهداف، معیارها و تعهدات ممکن است به سرمایه گذاران و دیگر ذینفعان کمک کند که عملکرد خود را در مقابل آنان قرار دهد. اطلاعات آینده نگر به استفاده کنندگان از اطلاعات امکان می دهد که پیشرفت شرکت به سمت دستیابی به هدفهای درازمدت را اندازه گیری کنند.

• **متماثل به ذینفع**- شرکتها باید بر نیازهای اطلاعاتی ذینفعان به عنوان یک گروه یکجا، تمرکز کنند و به فکر نیازها یا

این شکل روابط بین ریسکهای مرتبط با آب و هوا و فرصتها را نشان می دهد

این شکل دیدگاه دوگانه رهنمود گزارشگری غیرمالی را در فضای گزارشگری اطلاعات مرتبط با آب و هوا توضیح می‌دهد

اهمیت مالی در این جا نه تنها در معنی اثرگذاری سنجه‌های مالی شناخته شده در صورتهای مالی بلکه در معنی وسیع اثرگذاری بر ارزش شرکت

- نتایج سیاستها،
- ریسکهای اصلی و مدیریت آنها،
- شاخصهای اصلی عملکرد،
- جنبه‌های موضوعی - شامل مسایل محیطی، مسایل اجتماعی و کارکنان، رعایت حقوق بشر، مسایل ضدفساد و رشوه

پانوشتها:

- 1- Directive 2014/95/EU
- 2- UN Global Compact
- 3- OECD
- 4- ISO 26000
- 5- Guidelines to Help Companies Disclose Environmental and Social Information
- 6- Guidelines on Reporting Climate-related Information
- 7- Due Diligence Process

منابع:

- EC, Non-financial Reporting, EU Website, June 2020
- EC, New Guidelines On Reporting Climate-related Information, eur-lex.europa.eu

اطلاعات با اهمیت را که باید در در موارد افشای آنها منظور شود، به صورتی منصفانه، متوازن، و جامع شناسایی کند؛ از جمله، از طریق شرکت دادن ذینفعان مربوط. اطلاعات در مطلب غیرمالی، به هم مرتبط است. برای مثال، نتایج نه تنها کاری را منعکس می‌کنند که شرکت انجام می‌دهد (از طریق مدل کسب و کار، سیاستها، و راهبردها)، بلکه علاوه بر آن شرایط و ریسکهای خاص شرکت، و این که شرکت در مدیریت ریسکها تا چه اندازه موثر است را نشان می‌دهد. توضیح پیوندها و بستگیهای درونی اصلی، کیفیت گزارش را بهبود می‌دهد. ماده ۱ رهنمود تعیین می‌کند که مطلب غیرمالی شامل اطلاعات زیر است:

- مدل کسب و کار - توضیح مختصر و مفید مدل کسب و کار شرکت (شامل محیط کسب و کار، سازمان و ساختار، بازار محل فعالیت شرکت، هدفها و راهبردها، عوامل و روندهای اصلی که ممکن است بر پیشرفت آینده موثر باشد)،
- سیاستها و فرایند بایستگی - توضیح سیاستهایی پیگیری شده به وسیله شرکت در ارتباط با آن موضوعها، شامل فرایند بایستگی^۷ استقرار یافته،

بررسی کفایت سرمایه بانکها

گزارش کوتاه

مرتضی اسدی
عباس محمدی

این نوشتار چکیده‌ای است از پژوهش انجام‌شده در رابطه با نسبت کفایت سرمایه در بانکها از جنبه نظری و مقرراتی و وضعیت استانداردها و الزامات کفایت سرمایه بانکها در ایران (دستورالعمل‌های نظارتی موجود بانک مرکزی) و مقایسه اجمالی با استانداردهای بین‌المللی بانکداری متعارف. پس از جمع‌بندی نتایج و آسیب‌شناسی وضعیت فعلی کفایت سرمایه در بانکهای ایران، پیشنهادهایی به‌منظور بهبود آرایه شده است. مقاله کامل پژوهش در مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی حسابرس صفحه «ضمیمه حسابرس» در دسترس است.

بین‌المللی (کمیته نظارت بانکی بال) و دیگر نهادهای بین‌المللی، تقویت سرمایه بانکها برای حفظ سلامت نظام بانکی یک الزام بین‌المللی محسوب شده و کشورها برای حفظ اعتبار نظام بانکی خود در سطح بین‌المللی، خود را به رعایت مقررات و استانداردهای مربوط ملزم کرده‌اند. در پژوهش انجام‌شده با عنوان «کفایت سرمایه بانکها» وضعیت استانداردها و الزامات کفایت سرمایه بانکها در ایران (دستورالعمل‌های نظارتی موجود بانک مرکزی) با استانداردهای بین‌المللی بانکداری متعارف به‌طور اجمالی مقایسه شده و در انتها پس از جمع‌بندی نتایج و آسیب‌شناسی وضعیت فعلی، پیشنهادهایی به‌منظور بهبود آرایه شده است. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد با وجود این‌که حداقل نسبت

سرمایه مناسب و کافی یکی از شرایط لازم برای حفظ سلامت نظام بانکی است و هریک از بانکها و موسسات اعتباری برای تضمین ثبات و پایداری فعالیت‌های خود باید همواره نسبت مناسبی را میان سرمایه و ریسک موجود در دارایی‌های خود برقرار نمایند. کارکرد اصلی این نسبت حمایت از بانک در برابر زیان‌های غیرمنتظره و نیز حمایت از سپرده‌گذاران و اعتباردهندگان است. به‌دلیل حفاظتی که این نسبت در برابر زیان‌های وارده ایجاد می‌کند، حفظ و نگهداری سرمایه کافی و متناسب با مخاطرات موجود، منبع اصلی اعتماد عمومی به هر بانک به‌طور خاص و نظام بانکی به‌طور عام است. در دهه‌های اخیر، با توجه به مقررات بانک تسویه

پیاده‌سازی مناسب و اثربخش

الزامات و استانداردهای بانک مرکزی

نیازمند فراهم کردن

زیرساخت‌ها و پیش‌نیازهای ضروری

است

رفع تناقض‌های دستورالعمل‌های بانک مرکزی با استانداردهای مذکور.

فارغ از پیامدهای بحران مالی ناشی از ویروس همه‌گیر کووید ۱۹ بر صنعت بانکی کشور و آثار آتی بر بخش‌های مختلف اقتصاد که ابعاد آن تاکنون مشخص نشده است، به دلیل سیاست‌های اقتصادی گذشته، کیفیت دارایی‌های بانک‌های بزرگ کشور روند نزولی داشته و در حال حاضر سرمایه نظارتی بانک‌ها در شرایط نامطلوب و در برخی موارد منفی است. نبود شفافیت و واقع‌بینی در خصوص نحوه و محل تامین منابع مالی بانک‌ها که در راستای کمک‌های دولت برای مقابله با بحران‌های مختلف و از جمله بحران ناشی از کووید ۱۹ و تصمیم‌گیری در خصوص امهال‌های چندباره تسهیلات به دلیل آسیب‌پذیری بالای بانک‌ها از ریسک اعتباری و نقدینگی در شرایط فعلی و پیش‌بینی تداوم رکود و بالارفتن ریسک نکول تسهیلات اعطایی بانک‌ها، می‌تواند علاوه بر افزایش مخاطرات منافع سپرده‌گذاران، منجر به خطر سرایت بحران از سوی بانک‌ها به بخش واقعی اقتصاد گردد.

منبع:

• مرتضی اسدی، عباس محمدی، کفایت سرمایه بانک‌ها، نشریه اینترنتی حسابرس، شماره ۱۰۸، ۱۳۹۹
 به آدرس www.hesabras.org

کفایت سرمایه بانک‌ها ۸ درصد تعیین گردیده (پایینتر از الزامات حداقلی کمیته بال)، عملکرد شبکه بانکی (۲۳ بانک انتخابی) نشان می‌دهد اغلب بانک‌ها از نسبت کفایت سرمایه کافی برخوردار نیستند.

بررسی بندهای گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی بانک‌ها در سنوات اخیر نشان می‌دهد در صورت تعدیل حساب‌ها از این بابت به دلیل افزایش زیان انباشته، سرمایه لایه کاهش قابل توجه خواهد داشت. بنابراین نظارت موثر و کارآمد بر حد نظارتی اشاره شده در بخشنامه‌های بانک مرکزی بدون در نظر گرفتن آثار بندهای گزارش حسابرس مستقل بانک‌ها علاوه بر کاهش شفافیت منجر به گمراهی ذینفعان این نسبت از جمله سهامداران، سپرده‌گذاران و ناظرین برون سازمانی خواهد شد.

شکل‌گیری بیانیه‌های بال در خصوص الزامات کفایت سرمایه، اقدامی پیشگیرانه در مقابله با بحران‌های مالی بین‌المللی است. پیاده‌سازی مناسب و اثربخش الزامات و استانداردهای بانک مرکزی که در راستای همگرایی و هماهنگی بیشتر با شاخص‌های جهانی (تدوین شده کمیته نظارت بانکی بال) تصویب و جهت اجرا ابلاغ گردیده است، نیازمند فراهم کردن زیرساخت‌ها و پیش‌نیازهای ضروری است، از جمله:

- توسعه سازوکار اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری مستقل،
- تعامل سازنده بین ناظران (به‌ویژه بانک مرکزی) و بانک‌ها،
- شفاف‌سازی و اعمال آثار بندهای گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی بانک‌ها در صورتهای مالی آنها،
- الزام بانک‌های دولتی به رعایت ضوابط ناظر بر حداقل استانداردهای شفافیت و انتشار عمومی اطلاعات توسط موسسات اعتباری دولتی،
- پیش‌بینی الزامات سپر ضد چرخه‌ای و سپر سرمایه حفاظتی در دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی بانک مرکزی،
- الزام سرمایه‌ای بالاتر، حداکثر معادل ۲۰۵ درصد برای بانک‌های مهم سیستمی،
- تدوین و به‌کارگیری مدل نظارتی اثربخش،
- توجه بیشتر به الزامات استانداردهای حسابداری به‌روزرسانی شده، به‌منظور تامین نیازهای اطلاعاتی ذینفعان و

طرح راهکار برای پیشرفت حسابداری و حسابرسی

تقویم حسابرسی

ارسال مقاله

آخرین شماره نشریه

صدمین شماره

آرشیو ضمیمه حسابرسی

موضوعات محوری

ورود اعضا

شناسه، ایمیل یا موبایل

گذرواژه

☐ مرا به خاطر بسپار

ورود

- ثبت نام در سایت
- گذرواژه را فراموش کرده اید؟

فراتر از اخبار

کتاب به بورس خوش آمدید منتشر شد

کتاب به بورس خوش آمدید در انتشارات سازمان بورس منتشر شد.

۲ تیر ۱۳۹۹ ۱۵:۳۷

سمینارها و دوره‌های آموزشی

دهمین وبینار آموزشی استانداردهای جدید حسابداری ایران، 11 تیر 1399

چهارمین جشنواره ملی بورس و رسانه، 19 تیرماه 1399

چهارمین کنفرانس بین المللی ترفندهای مدرن مدیریت، حسابداری، اقتصاد و بانکداری با رویکرد رشد کسب و کارها، 15 تیر 1399

برگزاری دوره آموزشی، 3 تیر 1399

ادامه رویدادها را ببینید

منابع جدید

Auditor Reporting in the Current Evolving Environment Due to COVID-19 (IAASB)

ضمیمه حسابرسی

کووید 19: گزارشگری مالی و افشا

ترجمه: حسن حاجیان

بیانیه شورای گزارشگری مالی انگلستان برای حسابرسان

ترجمه: حسن حاجیان

وضعیت پاندمیک و حسابرسی از راه دور

ترجمه: حسن حاجیان

شماره آینده حسابرسی

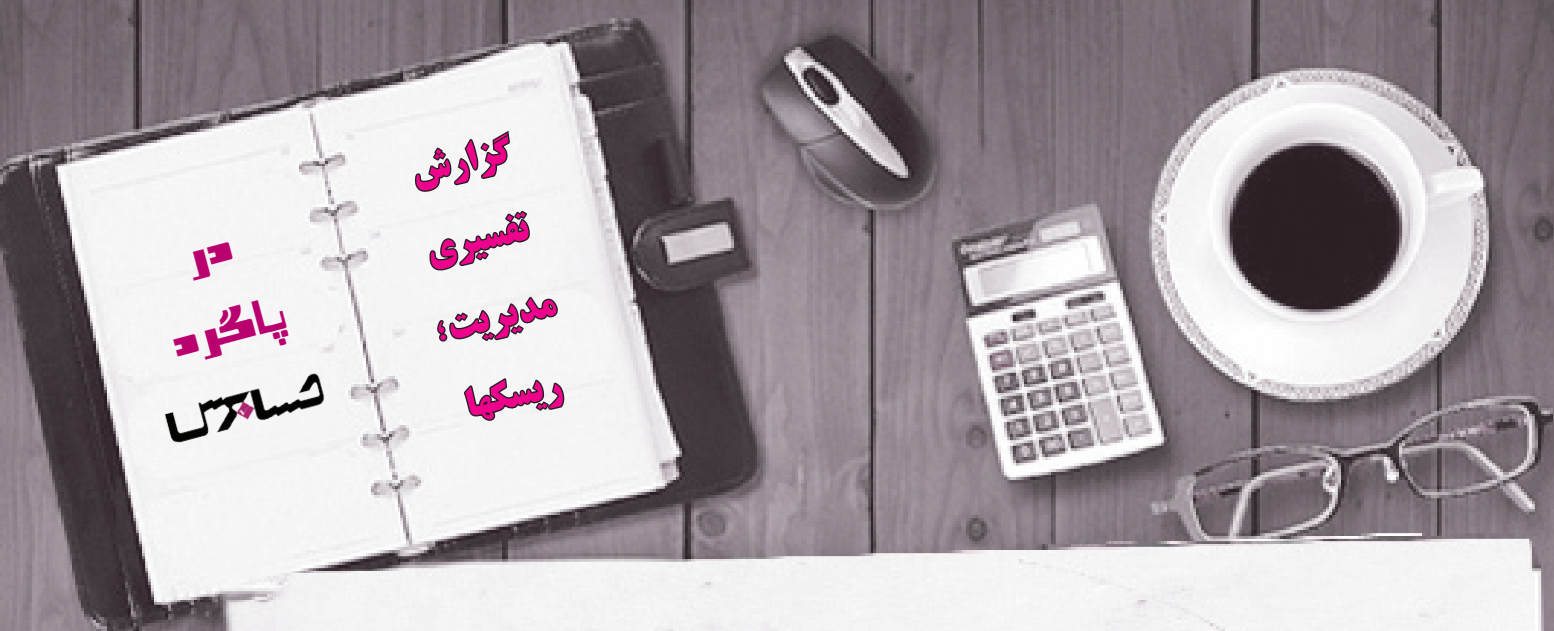

شماره آینده حسابرسی

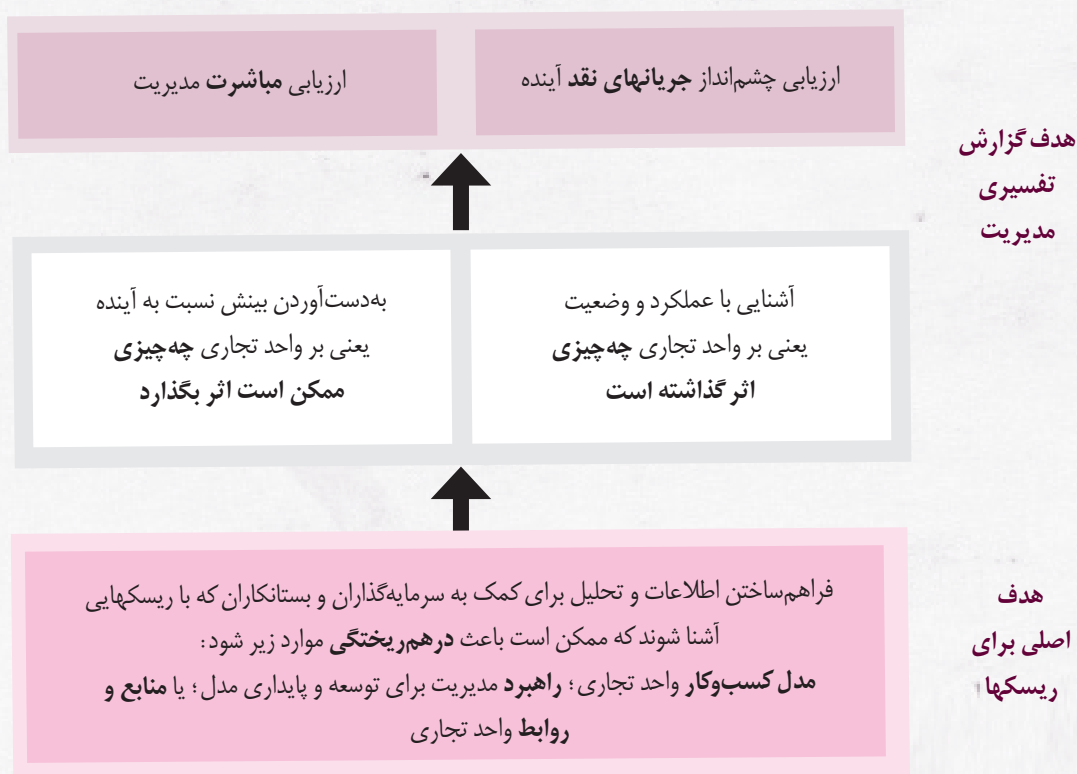
آخرین شماره نشریه حسابرسی

آخرین شماره نشریه حسابرسی

رابطه بین هدف افشای اصلی برای ریسکها و هدف کلی گزارش تفسیری مدیریت

• IASB, Management Commentary, Risks, IFRS Foundation, May 2020

گزارشگری پایداری و ارتباط آن با بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

ترزاکو (Teresa Ko) عضو هیئت امنای بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRSF) در نشست افتتاحیه کمیته هماهنگی نمایندگی متقابل برای امور مالی پایدار و سبز که در ماه مه به صورت مجازی برگزار شد، سخنرانی کرد. این گروه به وسیله مرجع پولی هنگ کنگ (HKMA) و کمیسیون اوراق بهادار و قراردادهای آتی (SFC) تأسیس شده تا مدیریت ریسکهای آبوهوا و زیست محیطی برای بخش مالی در هنگ کنگ را هماهنگ کند. وی در صحبت‌هایش نقشهای ممکن را مطرح می‌سازد که بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ممکن است در آینده در حمایت از پیشرفت در مسیر توسعه استانداردهای گزارشگری پایداری^۲ با کیفیت و شناخته شده در سطح بین‌المللی ایفا کند.

از اشلی الدر (Ashley Alder) و ادی یو (Eddie Yue) روسای مشترک کمیته هماهنگی برای دعوت من به پیوستن به نشست مجازی امروز تشکر می‌کنم. می‌خواهم در این باره صحبت کنم که بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چگونه شکل گرفت، آنها تاکنون چه کرده‌اند و چرا من فکر می‌کنم وضعیتی اجباری برای بنیاد وجود دارد تا در کمک به توسعه مجموعه‌ای از استانداردهای بین‌المللی دارای مقایسه‌پذیری جهانی در گزارشگری پایداری، که احتمالاً با افشای ریسک مربوط به آبوهوا شروع می‌شود، نقش ایفا کند. ابتدا باید اضافه کنم که امروز من به عنوان یک عضو هیئت امنای، از جانب خودم صحبت می‌کنم، نه از طرف بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی. همه دیدگاه‌ها و نظرهایی که بیان می‌کنم، نظر شخصی من هستند. خب، بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چگونه شکل گرفت؟ باید شما را کمی به عقب برگردانم، به رونق جهانی اقتصاد و پیدایش شرکتهای چندملیتی پس از جنگ جهانی دوم. در آن زمان، درحالی‌که جریان سرمایه بین‌مرزی رو به افزایش بود، بیشتر کشورها الزامات گزارشگری (مالی) ملی خود را داشتند، و این به دلیل تفاوت کیفیت، منجر به هزینه، ریسک و پیچیدگی فزاینده برای سرمایه‌گذارانی شد که به طور بین‌المللی سرمایه‌گذاری می‌کردند.

هر حسابداری درمیان شما باشد می‌داند که طی ۱۰ سال گذشته، بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی با معرفی آخرین تغییرات مهم در حسابداری ابزار مالی، شناخت درآمد، اجاره و قراردادهای بیمه، کیفیت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را ارتقا داده است.

در حال حاضر ۱۴۴ حوزه گزارشگری استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را برای همه یا بیشتر شرکتهای پذیرفته‌شده در بورس اجباری کرده‌اند، و ۱۲ حوزه دیگر استفاده از این استانداردها را مجاز اعلام کرده‌اند. حتی در ایالات متحد، تفاوت‌های بین استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و اصول پذیرفته‌شده حسابداری ایالات متحد (US GAAP) به میزان درخور توجهی کاهش یافته است. بیش از ۵۰۰ شرکت بین‌المللی در امریکا که سهام خود را در دو بورس عرضه کرده‌اند، گزارش‌های خود را با استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه می‌کنند.

استانداردهای ملی چین به‌طور اساسی با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی همگرا شده‌اند. شرکتهای چینی که بیش از ۳۰ درصد از کل سرمایه بازار محلی را نمایندگی می‌کنند، در نتیجه عرضه سهام خود در هنگ‌کنگ و دیگر بازارهای بین‌المللی، صورتهای مالی مطابق با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه می‌کنند.

بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی یک ساختار سه‌لایه دارد، که در آن هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری نهاد مستقل استانداردگذار است. هیئت امنای بنیاد مسئولیت هدایت راهبردی، راهبری و نظارت بر هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری را بر عهده دارد و خود اعضای هیئت امنای به‌نوبه خود به هیئت نظارت (Monitoring Board) پاسخگو هستند، که از نمایندگانی از مراجع انتظام‌بخشی بورسها و مراجع همگانی در سراسر جهان تشکیل شده است.

با این پیشینه، من به‌طور کامل احساس می‌کنم که امروز گزارشگری پایداری در موقعیتی به‌سر می‌برد مشابه با آنچه گزارشگری مالی پیش از تشکیل بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری در آن قرار داشت.

در سال ۱۹۷۳، نهادهای حسابداری از کشورهایی از جمله استرالیا، کانادا، فرانسه، آلمان، ژاپن، مکزیک، هلند، بریتانیا/ ایرلند و ایالات متحد به هم پیوستند تا کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) را تاسیس کنند و توافق کردند که استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IAS) را برای شرکتهای پذیرفته‌شده در بورس کشورهای دیگر به‌کار بگیرند.

سال ۱۹۹۳ نقطه عطف بود، زمانی که رئیس کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری، سازمان بین‌المللی بورسهای اوراق بهادار (IOSCO) را بر آن داشت تا استانداردهای بین‌المللی حسابداری را در عرضه‌های اوراق بهادار و پذیرش شرکتهای خارجی در بورس، به‌کار بگیرد. این اتفاق سرانجام در سال ۲۰۰۰ رخ داد، وقتی که کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری با تجدیدسازمان، تبدیل به هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) شد که زیر نظارت اعضای هیئت امنای مستقل فعالیت می‌کرد و به این ترتیب، بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شکل گرفت.

پل والکر (Paul Voleker) اولین رئیس هیئت امنای دیوید توئیدی (David Tweedie) رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بود. اکنون که بیست‌سال از آن زمان می‌گذرد، بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تبدیل به تابلوی گزارشگری مالی جهانی شده است.

بنیاد همچنان یک سازمان غیرانتفاعی باقی مانده است که بر توسعه یک مجموعه واحد از استانداردهای حسابداری باکیفیت، قابل فهم، تاییدپذیر و پذیرفته‌شده در سطح جهان، که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS Standards) نامیده می‌شود، تمرکز دارد و همچنان به تمرکز بر به‌کارگیری و کاربرد یکنواخت آنها ادامه خواهد داد.

بنیاد استانداردهای بین‌المللی حسابداری با دفتر مرکزی در کاناری وارف (Canary Wharf) در لندن، با دفتری در آسیا و اقیانوسیه که در توکیو قرار دارد، و ۱۵۰ کارمند با ۳۹ ملیت، فکر می‌کنم سازمانی با این اندازه، از این بیشتر نمی‌تواند بین‌المللی باشد.

این را می‌گوییم زیرا در سمت عرضه، تعداد زیادی از استانداردها و چارچوبهای گزارشگری پایداری را می‌بینیم که در مراحل مختلفی از توسعه یا تکامل قرار دارند.

در نظر ندارم مورد مشخصی را مطرح کنم، اما به نقل از **فایننشال تایمز (FT)**، دست‌کم ۲۳۰ نوآوری در استانداردهای پایداری بنگاه در میان بیش از ۸۰ بخش اقتصادی وجود دارد. فایننشال تایمز معمولاً اشتباه نمی‌کند، اما شنیده‌ایم که در واقع بیش از ۶۵۰ سنجه متفاوت برای شرکت‌هایی در دسترس است که در نظر دارند گزارشگری پایداری انجام دهند، بدون اشاره به نوآوریهای انجام‌شده به‌وسیله چندین دولت و سازمان بین‌المللی برای ترویج فقط گزارشگری تغییر آب‌وهوا.

هنوز هیچ استاندارد جهانی پدیدار نشده است، که ما همگی به آن نیاز داریم. روشن است که تنوع و ماهیت داوطلبانه این چارچوبهای افشا، چالش‌هایی پدید می‌آورد و ریسکها و زمینه‌ای برای گلچین‌کردن و تظاهر به دوستدار محیط‌زیست بودن فراهم می‌کند.

در سمت تقاضا، گروه‌های سرمایه‌گذار، رهبران کسب‌وکار، مراجع انتظام‌بخشی، بانکداران مرکزی و سیاستگذاران بر اهمیت یک چارچوب باکیفیت و مقایسه‌پذیر در سطح جهان برای گزارشگری **زیست‌محیطی، پایداری و راهبری**^۳ (ESG) - گزارشگری پایداری، با توافق فزاینده بر سر یکپارچگی در سراسر پهنه گزارشگری پایداری، تاکید می‌کنند. سرمایه‌گذاران به‌طور مشخص، بیشتر خواهان اطلاعات مقایسه‌پذیر و با قابلیت حسابرسی هستند تا شناور شدن در میان دریایی از داده و تحلیلهای توسعه‌نیافته درباره داراییهای با قابلیت سرمایه‌گذاری، به‌طور معمول بدون تخصص داخلی یا منبعی که به آنها کمک کند. این ممکن است منجر به پیامد ناخواسته دلسرد کردن سرمایه‌گذاری در این عرصه‌ها شود.

با این‌که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی الزامات مشخصی در زمینه گزارشگری پایداری ندارند، شرکت‌هایی که این استانداردها را به‌کار می‌گیرند باید در نظر بگیرند که آیا ممکن است سرمایه‌گذاران انتظار داشته باشند که ریسکهای نوپدید شامل ریسکهای مربوط به آب‌وهوا بتوانند بر مبالغ و موارد افشای گزارش‌شده در صورتهای مالی اثر بگذارند.

پیامدهای ممکن ناشی از ریسک مربوط به آب‌وهوا و دیگر ریسکهای نوپدید ممکن است کاهش ارزش داراییها شامل سرقفی، تغییر در عمر مفید داراییها و تغییر در تعیین ارزش منصفانه داراییها را دربر بگیرد.

خوشحالم که بگوییم هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری در رویارویی با پیشرفتهای سریع در قلمروی گزارشگری پایداری، بی حرکت نمانده است. در نوامبر ۲۰۱۷ هیئت تصمیم گرفت که **بیانیه حرفه‌ای ۱ (PS 1)** خود با عنوان **گزارش تفسیری مدیریت**^۴ که رهنمود هیئت برای شرکتها در این حوزه است را روزآمد کند.

برداشت من از این اقدام تا حدی این است که بپذیرم از آن‌جاکه صورتهای مالی اساساً گذشته‌نگر هستند، نمی‌توانند به‌طور کامل راهبرد درازمدت یک شرکت را توضیح بدهند، بنابراین گزارش تفسیری مدیریت تهیه می‌شود تا این شکاف را پر کند.

منظور این است که از گزارش تفسیری مدیریت برای توضیح این موضوع استفاده شود که چگونه چالشهای درازمدت ممکن است بر جریانهای نقد آینده که (هنوز) در صورتهای مالی ثبت نشده‌اند، اثر بگذارد.

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری دور اول مشورتخواهی را با نهادهای مشورتی به‌پایان رسانده و در حال حاضر مشغول گفتگو در این مورد است که در بیانیه حرفه‌ای بازنگری‌شده، چه رهنمودی فراهم کند. هیئت در نظر دارد در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ یک پیش‌نویس پیشنهادی منتشر کند.

در سطح هیئت امنا، بعضی از ما باور نداریم که برای تغییراتی که مشاهده می‌کنیم و تغییرات پیش‌رو، به‌اندازه کافی موفق بوده‌ایم. خود هیئت امنا، به تشویق درخواستهای غیررسمی از طرف موسسه‌ها و ذینفعان مهم، بررسی کرده‌اند که بنیاد چگونه می‌تواند در این پیشرفت فوری نقش ایفا کند. این زمان‌بندی با بازنگری در راهبرد و اساسنامه بنیاد که هر پنج سال یکبار انجام می‌شود و امسال شروع خواهد شد، همزمان شده است. ما همچنین در نظر داریم از آنجا که ریسک مربوط به آب‌وهوا ضروری‌تر است و همچنین با بازخوردهای ما سازگاری دارد، ابتدا به این موضوع بپردازیم.

شود که به تلفیق و تثبیت استانداردهای افشا در گزارشگری پایداری کمک کند، که مقایسه‌پذیر در سطح جهان بوده و باکیفیت و دارای قابلیت حسابرسی باشند، و این کار ممکن است با ریسکهای مربوط به آب‌وهوا شروع شود.

بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از مزیت اضافی ارتباط با گزارشگری مالی مطابق با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برخوردار است، و از آن‌جا که تمرکز بر شکلی از گزارشگری به‌قیمت رهاکردن دیگری کار درستی نیست، بنابراین توسعه مستمر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی باید همچنان مورد حمایت باشد و اثر مالی هرگونه استاندارد جهانی در زمینه گزارشگری پایداری به‌ویژه در زمینه ریسک مربوط به آب‌وهوا که ممکن است با آن روبرو شویم، باید در نظر گرفته شود و (اگر لازم باشد) در صورتهای مالی منعکس شود.

لازم به ذکر است که نظر شخصی من این است که دو مجموعه گزارشگری نباید هرکدام در فضای تهی خاص خود وجود داشته باشد. هر دو مجموعه باید به‌طور موازی توسعه یابند، اما سطح بالایی از همبستگی با یکدیگر، باید وجود داشته باشد، بنابراین سرمایه‌گذاران، و به‌طور کلی جهان، می‌توانند از ارقام، اطلاعات و داده‌های حاصل که مقایسه‌پذیر، با قابلیت حسابرسی و سودمند برای تصمیم‌گیری باشند، بهره‌مند شوند.

از شما بسیار سپاسگزارم.

پانوشته‌ها:

- 1- Green and Sustainable Finance Cross-Agency Steering Group
- 2- Standards for Sustainability Reporting
- 3- Environmental, Social, and Governance
- 4- Management Commentary

منبع:

- T. Ko, Sustainability Reporting and Its Relevance to the IFRS Foundation, May 2020.

از آن‌جا که صورتهای مالی اساسا

گذشته‌نگر هستند

نمی‌توانند به‌طور کامل راهبرد

درازمدت یک شرکت را

توضیح بدهند بنابراین

گزارش تفسیری مدیریت

تهیه می‌شود تا این شکاف را پر کند

یک کارگروه کوچک از اعضای هیئت امنا (که من عضو آن هستم) تاسیس شده است تا بررسی کند که بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چه نقشی می‌تواند ایفا کند.

دستاوردهایی که بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای بین‌المللی حسابداری تاکنون داشته‌اند، به جنبه‌های بسیاری نسبت داده شده است. این جنبه‌ها ساختار راهبردی بنیاد، پاسخگویی عمومی، تمرکز بر منافع همگانی، فرایند مشورتخواهی منصفانه و کامل، استقلال نهاد استانداردگذار، فرایند انجام کار دقیق، شفاف و مشارکتی، استانداردهای اطمینان‌بخشی که برای اطلاعات منتشرشده به‌کارگرفته می‌شوند، و یک فرایند مستحکم برای انتخاب موضوعهای جدید برای استانداردگذاری را در بر می‌گیرد.

بیست‌سال تجربه استانداردگذاری جهانی زیر بررسی موشکافانه تعداد بسیار زیاد ذینفعان، سرمایه‌ای گرانقدر از تجربه و منبعی گرانبها پدید آورده که معتقدم باید در تلاش جمعی برای مهار چالشهای مداوم گزارشگری پایداری، از آن استفاده کنیم.

بنابراین من باور دارم که یک وضعیت اجباری برای بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ممکن است ایجاد

آن چه گزارشگری پایداری ممکن است به آن دست یابد

سخنرانی رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری

هانس هوگروورست (Hans Hoogervorst) رئیس هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IASB) در کنفرانس گزارشگری مالی مربوط به آب‌وهوا در آوریل ۲۰۱۹ در دانشگاه کمبریج بریتانیا سخنرانی کرد. هوگروورست توضیح داد که چگونه گزارشگری با کمک به سرمایه‌گذاران در درک چگونگی اثرپذیری شرکتها از مسائل پایداری، گامی سازنده روبه‌جلو ارائه می‌کند، و نقشی را که هیئت در نظر دارد در این حوزه ایفا کند، تشریح کرد. در همان حال، وی درباره انتظارات اغراق‌آمیز از گزارشگری پایداری، به عنوان شتاب‌دهنده برای تغییر در غیاب سیاست و مداخله سیاسی، هشدار داد.

مقدمه

در ابتدا می‌خواهم از پروفسور **آلن جاگولینزر (Alan Jagolinzer)** از **کمبریج جاج بیزنس اسکول (CJBS)** برای سازماندهی این رویداد تشکر کنم. آلن همکار دانشگاهی حرفه در هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بوده است، بنابراین او را به خوبی می‌شناسیم. آلن نمونه‌ای زنده دال بر این است که حسابداران لزوماً اشخاص کسل‌کننده‌ای نیستند، زیرا وی به عنوان یک خلبان در نیروی هوایی **ایالات متحده (US)** شروع به کار کرد. تا جایی که می‌دانم، او هیچ وقت هدف قرار نگرفته و اسیر نشده است، بنابراین گمان می‌کنم این موضوع حتی تا حدودی از او یک قهرمان می‌سازد! مطمئناً ما در کنار خود به همه قهرمانان برای مبارزه با تغییر آب‌وهوا نیاز داریم. خوشحالم که امشب درباره گزارشگری مربوط به آب‌وهوا صحبت می‌کنم. ماموریت هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، توسعه استانداردهای حسابداری است که شفافیت، پاسخگویی و کارآمدی را برای بازارهای مالی در سراسر جهان به ارمغان بیاورد. استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی برای پاسخ به اطلاعات مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاران و دیگر شرکت‌کنندگان در بازار طراحی شده تا از تصمیمهای اقتصادی آنها پشتیبانی کند. تمرکز بر اطلاعات مالی مربوط برای سرمایه‌گذاران، در ذات هیئت جای گرفته و پیش‌زمینه ذهنی هیئت در هنگام توسعه استانداردها است.

۱۴۴ حوزه گزارشگری در سراسر جهان استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به کار گرفته‌اند. برخلاف روند جدید ضدجهانی شدن، تعداد کشورهایی که این استانداردها را به کار گرفته‌اند همچنان افزایش یافته است. مهمتر از این، بیشتر حوزه‌های گزارشگری در برابر

در یک دنیای آرمانی، هیچ نیازی به گزارشگری پایداری نخواهد بود. محصولات جانبی منفی مانند آلودگی، به طور مناسب مالیات بندی می شود، بنابراین قیمت یک محصول نشان دهنده هزینه ای است که به محیط تحمیل می کند. مالیات واقعی تر بر کربن، باعث می شود که صورتهای مالی صنایع دودزا هزینه های واقعی محصولات خود را منعکس کنند. اگر این هزینه ها یک فعالیت اقتصادی را امکان ناپذیر کند، آن گاه صورتهای مالی کاهش ارزش داراییهای مربوط را نشان خواهد داد. گزارشگری مالی و گزارشگری پایداری با هم یکی و مشابه خواهند بود.

همانطور که مثال من از صنعت هوانوردی نشان می دهد، ما از این دنیای آرمانی خیلی دور شده ایم. به همین دلیل است که بسیاری از افراد، گزارشگری تغییر آب و هوا یا گسترده تر از آن، گزارشگری پایداری را به عنوان یک شتاب دهنده مهم برای تغییر می دانند.

روش شناسی گزارشگری پایداری

بر اساس گزارش **فایننشال تایمز**^۱ (FT)، دست کم ۲۳۰ نوآوری بنگاه در استانداردهای پایداری در میان بیش از ۸۰ بخش اقتصادی وجود دارد. در این فزونی نوآوریهای پایداری، دو گرایش اصلی را می توان تشخیص داد.

اولین شاخه گزارشگری پایداری در گزارشگری **مسئولیت اجتماعی بنگاه** (CSR) گنجانده شده است. این نوع گزارشگری در پی آن است تا به وسیله الزام شرکتهای به نشان دادن این که چگونه با مشارکت در فعالیتهای پایداری زیست محیطی، به داشتن یک دنیای بهتر کمک می کنند، تغییر رفتاری را ترویج کند. این شاخه گزارشگری پایداری به سمت کالای مورد نیاز همگانی گرایش دارد و جامعه را درکل به عنوان مخاطب گزارشگری در نظر می گیرد.

اگرچه این شاخه در گزارشگری پایداری کاملاً قانونی است، اما دامنه آن متفاوت با دامنه استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی است. استانداردهای ما در نظر ندارند تا کمک یک شرکت به کالای مورد نیاز همگان را به تصویر بکشند، بلکه برای فراهم کردن اطلاعاتی طراحی شده اند که به سرمایه گذاران در تلاش برای پیش بینی جریانهای نقد آینده شرکت کمک کنند. بنابراین، آن شاخه گزارشگری پایداری که شبیه مسئولیت اجتماعی بنگاه است، به اهداف

و سوسه سازگارسازی استانداردها با شرایط محلی، مقاومت کرده اند. این موضوع، استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی را به احتمال، بدل به استانداردهایی کرده که بیشترین گستردگی به کارگیری در سراسر جهان را دارند.

پیش از این که دیدگاه هایم در مورد گزارشگری مربوط به آب و هوا را با شما در میان بگذارم، می خواهم اعتراف کنم. بعضی از شما شاید بدانید که من در گذشته زمان زیادی را به سیاست اختصاص داده ام. به عنوان یک سیاستمدار آزادیخواه متمایل به بازار آزاد، در ابتدا نسبت به تغییرات آب و هوایی بدبین شدم. این موضوع با من چندان سازگار نبود که بسیاری از افراد در جنبش محیطی در آن زمان، دارای برنامه کار مخالف بازار و مخالف جهانی شدن بودند. این موضوع، به خاطر کسانی که با آن همراهی می کردند، مسئله تغییر آب و هوا را تبدیل به مسئله ای مشکوک کرد.

طی سالها من به تدریج تغییر عقیده دادم. من تنها به بازارها معتقد نیستم، بلکه به علم نیز معتقدم و در حقیقت دیگر نمی توانستم تعداد فزاینده برندگان جایزه **نوبل** (Nobel) که درباره تغییر آب و هوا هشدار می دادند را نادیده بگیرم. افزون بر این، با وجود این که هنوز بر این باورم که سیاستهای بازار آزاد به طور کلی بهترین نتایج را دربر خواهد داشت، همچنین می پذیرم که برای خنثی کردن شکستهای بازار، به سیاست همگانی نیاز است.

تغییر آب و هوا - شکست بازار

تغییر آب و هوا نمونه ای کلان از چنین شکستهای بازار است. فقط به هوانوردی نگاه کنید. این صنعت یکی از منابع انتشار گازهای گلخانه ای است که دارای بیشترین سرعت رشد بوده و وابسته ترین شکل حمل و نقل به آب و هوا است. با وجود این، قیمت بلیتهای خطوط هوایی بین المللی به هیچ وجه محصولات جانبی منفی پرواز را نشان نمی دهد. مالیاتهای در خور توجه لازم است تا آثار محیطی نامناسب آن را پوشش دهد، اما در عوض، هوانوردی مشمول مالیات بر سوخت یا مالیات **بر ارزش افزوده** (VAT) نیست. این صنعت در مقایسه با دیگر قسمتهای اقتصاد، کمک هزینه بیشتری دریافت می کند. در نتیجه، یک پرواز از لندن به آمستردام که گاز فراوانی تولید می کند، ممکن است ارزانتر از یک تاکسی دوگانه سوز دوستدار اقتصاد به فرودگاه باشد! اقتصاد صنعت هوانوردی، شکستی برای بازار است، همراه با شکست سیاستهای همگانی.

گزارشگری مالی دست نمی‌یابد، اگر چه ممکن است در عمل کمی همپوشانی وجود داشته باشد.

با وجود این، شاخه دیگری از گزارشگری پایداری، با تاثیر فزاینده، وجود دارد که بیشتر بر تاثیر مسایل پایداری بر خود شرکت تمرکز دارد، تا بر کالای مورد نیاز همگان. این گزارشگری در پی آن است تا برای سرمایه‌گذاران اطلاعات در این باره فراهم کند که مسایل پایداری چگونه ممکن است بر عملکرد مالی شرکت در آینده اثر بگذارد. فعالیت نهادهایی از جمله **کارگروه افشای مالی مربوط به آب‌وهوا (TCFD)** زیرمجموعه **هیئت ثبات مالی (FSB)**، نمونه‌ای از چنین جهت‌گیری نسبت به سرمایه‌گذاران و ارزش‌آفرینی است. دامنه چنین چارچوب افشایی بسیار نزدیک به دامنه چارچوب افشای هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری است.

این موضوع من را به این پرسش می‌رساند که گزارشگری پایداری چگونه به گزارشگری مالی مربوط می‌شود و هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری چه نقشی ممکن است ایفا کند.

نقش هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری

ابتدا اجازه بدهید روشن کنم که من فکر نمی‌کنم هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری برای ورود مستقیم به زمینه گزارشگری پایداری مجهز باشد. تدوین استانداردهای گزارشگری پایداری، تخصصی را می‌طلبد که ما حقیقتاً نداریم. افزون بر این، در حال حاضر بیش از مقدار کافی در این زمینه استانداردگذار وجود دارد.

با وجود این، مسایل پایداری می‌تواند اثری داشته باشد که باید در گزارشگری مالی منعکس شود، همان‌طور که در حال حاضر این چنین است. **هیئت استانداردهای حسابداری استرالیا (AASB)** به‌تازگی یک سند بسیار جالب منتشر کرد که در این باره گفتگو می‌کند که چه زمانی افشای مربوط به آب‌وهوا با اهمیت است، و در نتیجه باید در صورتهای مالی مطابق با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی گنجانده شود.^۲

این سند اشاره می‌کند که در صنایع خاص، ارزش ثبت‌شده داراییها، مانند اموال، ماشین‌الات و تجهیزات و داراییهای شناسایی‌شده در ارتباط با منابع معدنی، می‌تواند بیش‌نمایی شود، اگر اثر ریسکهای مربوط به آب‌وهوا به‌طور مناسب در نظر

گرفته نشده باشد. وقتی ریسکهای مربوط به آب‌وهوا ممکن است اثر در خورتوجهی بر عملیات شرکت داشته باشد، اطلاعات مربوط به چگونگی به‌حساب‌گرفته‌شدن این اثر در محاسبات کاهش ارزش، برای کاربران صورتهای مالی مربوط خواهد بود. به‌عنوان نتیجه‌گیری، وقتی آثار تغییر آب‌وهوا چشمگیرتر شود، این آثار در صورتهای مالی بیشتر و بیشتر نمایان خواهد شد.

با این حال، بسیاری از مسایل پایداری ممکن است تنها در درازمدت پدیدار شوند. در چنین مواردی، این مسایل این خاصیت را دارند که از صورتهای مالی که به‌ضرورت گذشته‌نگر هستند، دور بمانند. اما حتی در چنین مواردی هم ما باور داریم که هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری، نقشی برای ایفا کردن دارد؛ به‌طور مشخص از طریق تلاش برای بهبود آن‌چه از آن با نام «گزارشگری مالی گسترده‌تر» یاد می‌کنیم. اجازه دهید در این باره منظورم را توضیح دهم.

گزارشگری مالی گسترده‌تر

با وجود این که گزارشگری مالی کلاسیک بنیاد کار هیئت خواهد ماند، هیئت همیشه محدودیتهای این گزارشگری را شناخته است. برای مثال، صورتهای مالی اطلاعات اندکی درباره مدل کسب‌وکار شرکت یا محیط اقتصادی که در آن فعالیت می‌کند، ارائه می‌کنند. همچنین، آنها شامل اطلاعات درباره همه روابط و منابع نامشهود که موفقیت کسب‌وکار را به‌پیش می‌رانند، نیستند. این اطلاعات به دلایل مناسبی از صورتهای مالی بیرون گذاشته شده‌اند. تلاش برای ثبت ارزش اقلام نامشهود، یک فعالیت به‌شدت ذهنی است که چالشهای بیشماری در زمینه شناخت و اندازه‌گیری پیش می‌آورد.

همچنین صورتهای مالی، اطلاعات آینده‌نگر محدودی را دربر می‌گیرد، از جمله درباره مسایل پایداری نوپدید. این موضوع، تشخیص این مسئله را خیلی سخت می‌کند که آیا شرکت به‌قیمت از دست‌دادن ارزش‌آفرینی درازمدت‌تر، به اهداف مالی کوتاه‌مدت اولویت داده است، زیرا این مسئله بلافاصله در صورتهای مالی شناسایی نمی‌شود. این، ممکن است منجر به جابه‌جایی سرمایه از شرکتهایی که راهبردهای درازمدت را دنبال می‌کنند، به شرکتهایی شود که به سودهای کوتاه‌مدت اولویت می‌دهند.

گزارش تفسیری مدیریت

باید به مدیریت کمک کند تا

مضمون گسترده تری برای

صورتهای مالی

فراهم کند

گزارشگری پایداری وجود دارد. این منجر به سردرگمیهای بسیار در میان کاربران و شرکتهای خواهد شد. برای مثال، تسلا (Tesla) از نظر شاخص پایداری **ام اس سی آی** (MSCI) بالاترین رتبه را دارد، در حالی که **اف تی اس یی** (FTSE) این شرکت را به عنوان بدترین تولیدکننده ماشین در سطح جهان از نظر مسایل زیست محیطی، پایداری و راهبری معرفی می کند. در عین حال یک موسسه دیگر این شرکت را جایی در میانه فهرست قرار می دهد^۳. مردم را نمی توان ملامت کرد اگر چیزی از این اطلاعات درک نکنند. افزون بر این، با داشتن تعداد زیادی از استانداردها، احتمال سرریز افشا بسیار زیاد است. روشن است که به تلفیق نیاز داریم. اولین قدم مفید، تلاشهای **گفتمان گزارشگری بنگاه**^۴ به ریاست همکار سابق من، **یان مکینتاش** (Ian Mackintosh) است که به منظور همسو کردن چارچوبهای استانداردهای مختلف در این حوزه انجام می شود. دوم، ما نباید درباره انتظارات از گزارشگری پایداری به عنوان نماینده ای برای تغییر، زیاده روی کنیم. اجازه بدهید فراموش نکنیم که شفافیت کامل برای مهار فزونی مزایای مدیران شرکتهای کار زیادی انجام نداد. همچنین ما نباید انتظار داشته باشیم که گزارشگری پایداری در واداشتن شرکتهای به اولویت دادن به سیاره زمین به جای سود، چندان موثر باشد.

در پاسخ به این نیاز، در سال ۲۰۱۰ سندی منتشر کردیم که آن را «بیانیه حرفه ای گزارش تفسیری مدیریت» می نامیم، که در اصل یک رهنمود غیرالزام آور برای چگونگی نوشتن مقدمه یک گزارش سالانه است. این بیانیه باید به مدیریت کمک کند تا مضمون گسترده تری برای صورتهای مالی فراهم کند، که به همین دلیل می خواهیم درباره اطلاعات مالی گسترده تر، صحبت کنیم.

از سال ۲۰۱۰ تاکنون، در این فضا اتفاقاتی بسیاری روی داده است. از آنجا که غولهای فناوری سرعت گرفته اند، توجه بیشتری به اثر اقلام نامشهود معطوف شده است. **شورای بین المللی گزارشگری یکپارچه** (IIRC) از چارچوب گزارشگری یکپارچه خود رونمایی کرد. همچنین نوآوریهای زیادی از حوزه های گزارشگری دیده ایم، مانند دستورالعمل گزارشگری غیرمالی **اتحادیه اروپا** (EU). و البته پیشرفتهای زیادی در فضای گزارشگری **زیست محیطی، پایداری و راهبری** (ESG) صورت گرفته که هیچکدام از آنها در بیانیه حرفه ای هیئت پیش بینی نشده اند. با وجود این، هیئت به گوش دادن به نگرانیهای سرمایه گذاران درباره کیفیت و تمرکز اطلاعاتی که دریافت می کنند، ادامه می دهد.

هیئت به این دلایل، کار برای اصلاح اساسی بیانیه حرفه ای را شروع کرد. بیانیه حرفه ای روزآمد شده، همچنان به طور عمده بر نیاز سرمایه گذاران به اطلاعات مالی گسترده تر متمرکز خواهد بود. هیئت از شرکتهای می خواهد که آنچه برایشان اهمیت راهبردی دارد را گزارش کنند، از جمله این که چگونه سیاستهای مزایای مدیران با اهداف درازمدت آنها همسو است. تمرکز بیشتری بر اقلام نامشهود معطوف خواهد شد.

و البته، شرکتهای باید اعلام کنند که چگونه مسایل پایداری از جمله تغییرات آب و هوا، ممکن است بر کسب و کار آنها اثر بگذارد، اگر این اثر با اهمیت باشد. فعالیت نهادهایی مانند کارگروه افشای مالی مربوط به آب و هوا ممکن است به خوبی به شرکتهای در برآوردن الزامات گزارش تفسیری مدیریت کمک کند.

اندیشه های گزارشگری پایداری

در آخرین بخش از سخنانم، می خواهم چند مشاهده عمومی از گزارشگری پایداری را برای شما بیان کنم.

ابتدا، حقیقتا استانداردها و نوآوریهای زیادی در فضای

تظاهر به دوستدار محیط زیست بودن فراگیر شده است. وقتی رسوایی انتشار گازهای گلخانه‌ای به وسیله شرکت فولکس واگن (VW) پیش آمد، این شرکت در بخش خودرو شاخص پایداری داوجونز (Dow Jones) پیش‌تاز بود، و آئودی (Audi) واحد فرعی این شرکت در حال پخش تبلیغات تلویزیونی بود که در آن قورباغه سبز این آواز را می‌خواند: "دوستدار محیط زیست بودن آسان نیست." به صنعت هوانوردی بازگردیم، ما به گزارشگری پایداری نیاز نداریم تا بدانیم که پرواز برای محیط زیست بسیار بد است. با این حال، همگی ما سفر بر فراز آسمان را دوست داریم و تعداد پروازها هر سال نسبت به سال قبل بیشتر می‌شود. در پایان، مشوقهای مالی همچنان در مبارزه با تغییر آب و هوا ضروری هستند. به همین دلیل، من به شدت باور دارم نویدبخش‌ترین شاخه گزارشگری پایداری شامل آن استانداردهایی است که بر سرمایه‌گذار و اثر مسایل پایداری بر بازدهی آینده شرکت تمرکز دارد. این، نوعی از گزارشگری پایداری است که با بیانیه حرفه‌ای گزارش تفسیری مدیریت به خوبی جور است، بیش از آن نوع گزارشگری که به طور عمده بر کمک شرکت به کالای مورد نیاز همگانی تمرکز دارد. در حالی که بعضی از سرمایه‌گذاران ممکن است مایل به سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی باشند که امتیاز خوبی برای مسئولیت بنگاه به دست آورده‌اند، در نهایت اثر مسایل پایداری بر بازدهی مالی آینده، اثر بزرگتری بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری خواهد گذاشت.

در این زمینه، هنوز کارهای بسیاری باید انجام شود. همین چند وقت پیش، اکونومیست (Economist) یک ماجرای تامل برانگیز با عنوان «حقیقت درباره نفت و تغییر آب و هوا» منتشر کرد. این ماجرا نشان داد با این که گزارش‌های سالانه شرکت‌های بزرگ انرژی از نظر مسایل زیست محیطی مثبت هستند، اما سرمایه‌گذاری در سوخت‌های فسیلی همچنان با قدرت رو به افزایش است و سرمایه‌گذاری را از مواد تجدیدپذیر دور می‌کند^۵. شرکت‌های نفتی می‌بینند که تقاضا برای انرژی زیاد است و هیچ دلیل فوری برای ترس از سنج‌های قدرتمند قیمت‌گذاری کربن در بسیاری از قسمتهای جهان نمی‌بینند. برای سرمایه‌گذاران، این شرکت‌ها همچنان جذاب هستند، با علم به این که چهار شرکت از ۲۰ شرکت بزرگ پرداخت‌کننده

سود سهام، شرکت‌های مهم نفتی هستند.

این نشان می‌دهد که الزامات گزارشگری پایداری با توجه به نیاز به سیاست‌های معتبر در زمینه تغییر آب و هوا، نمی‌تواند مسئولیت را از دوش سیاستمداران بردارد. این خوب است که گروه ۲۰ (G20) در حال ترویج افشای مربوط به آب و هواست؛ اما صدمبار بهتر خواهد بود اگر آنها می‌توانستند بر سر معرفی مالیات بر نفت سفید توافق کنند.

سخن پایانی

دلایلی برای امیدواری وجود دارد. از روزهای اولی که من یک منتقد تغییر آب و هوا بودم، مسئله تغییر آب و هوا قطعاً به جریان اصلی سیاست وارد شده است. ممکن است متوجه شده باشید که حتی منتقدین تغییر آب و هوا هم در واقع دیگر تغییر آب و هوا را رد نمی‌کنند. حقیقتاً شواهد زیادی وجود دارد؛ آنها می‌پذیرند که تغییر آب و هوا واقعی است. در عوض، آنها اکنون نمی‌پذیرند که این موضوع ساخته دست بشر است. دست‌کم آنها می‌دانند که باید علم کاذب خود را تعدیل کنند تا همچنان اعتبار اندک خود را حفظ کنند.

تغییر آب و هوا به صدر نگرانیهای مردم منتقل شده و این امر می‌تواند فضای بیشتری برای سیاست‌های همگانی مناسب در آینده فراهم کند. هر چه این سیاست‌ها گزنده‌تر باشند، گزارشگری پایداری مربوط‌تر خواهد شد. از توجه شما سپاسگزارم و امیدوارم ادامه کنفرانس برای شما مفید باشد.

پانوشته:

- 1- Financial Times, **Defective Data is a Big Problem for Sustainable Investing**, 2019
- 2- AASB, **Climate-related and Other Emerging Risks Disclosures: Assessing Financial Statement Materiality Using AASB Practice Statement**, 2018
- 3- Wall Street Journal, 17 September, 2018
- 4- Corporate Reporting Dialogue
- 5- Economist, **The Truth About Big Oil and Climate Change**, 2019

منبع:

- H. Hoogervorst, **What Sustainability Reporting Can and Cannot Achieve**, IFAC, April 2019

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

۲۸-۲۹ سپتامبر ۲۰۲۰

بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی

کنفرانس مجازی ۲۰۲۰

HESABRAS

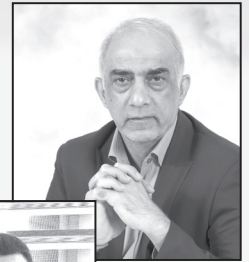
List of Contents:

Interview

- 10 ■ Management Commentary; Carefull Preparation
Talk to: A. Soheily Pour
- 16 ■ Management Commentary; At the Beginning of the Road
Talk to: F. Lotfollahi
- 24 ■ Management Commentary; Low Quality
Talk to: H. Assadzadeh, Ph.D.
- 30 ■ Management Commentary; Boilerplate and Generic
Talk to: H. Dyanatpay, Ph.D.
- 34 ■ Management Commentary; To Get Over With
Talk to: K. Amani
- 38 ■ Management Commentary; An Option for Forward Looking Financial Information
Talk to: Valiallah Jaferi

Articles

- 42 ■ Management Commentary? Needs Standard and Training
M. Shams Ahmady
- 44 ■ Management Commentary Project
- 46 ■ Management Commentary; Strategy
- 50 ■ Management Commentary; External Environment
- 54 ■ Management Commentary; Key Risks
- 60 ■ EC Non-Financial Reporting
- 64 ■ Bank Capital Adequacy; An Overview
M. Assadi, A. Mohammadi
- 68 ■ Sustainability Reporting and Its Relevance to the IFRS Foundation
- 72 ■ What Sustainability Reporting Can and Cannot Achieve

- با حضور در گروه مشترکان ارجمند مجله حسابرسی از دریافت به‌موقع و مطمئن مجله برخوردار شوید.
- با اشتراک و دریافت مرتب مجله حسابرسی، آرشیوتان را کامل کنید.
- هزینه پستی مشترکان بر عهده مجله حسابرسی است.
- استادان و دانشجویان دانشگاه‌ها با دریافت اشتراک مجله حسابرسی از تخفیف ویژه برخوردار خواهند شد.
- مشترکان مجله حسابرسی می‌توانند مطالب مجله را به‌صورت دیجیتال نیز دریافت کنند.

مشترک حقیقی	مشترک حقوقی
نام:	نام مشترک:
نام پدر:	وابسته به:
شغل:	نام شخص دریافت‌کننده:
میزان تحصیلات:	سمت:
شروع اشتراک از شماره:	شروع اشتراک از شماره:
تعداد درخواست از هر شماره:	تعداد درخواست از هر شماره:

نشانی	شهر:	استان:	کدپستی:	صندوق پستی:
	تلفن:	دورنویس:	پست الکترونیک:	
	نشانی:		تلفن همراه:	

شماره حساب: ۴۰۰۱۰۰۰۶۰۴۰۰۵۳۷۲ بنام سازمان حسابرسی

شماره شب: IR۵۱۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۰۰۰۶۰۴۰۰۵۳۷۲

شناسه واریز: ۳۷۹۰۰۰۶۷۴۲۶۷۵۰۰۰۱۰۰۱۰۱۰۱۱۳۶۳۳۲

آدرس: تهران - میدان فاطمی - خیابان چهلستون - نبش کوچه دوم - پلاک ۴۶

شماره فاکس: ۰۲۱-۸۸۹۵۱۲۰۹

شماره تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۵۳۱۱۹

مبلغ اشتراک (دوسال‌ونیم): ۱۰۰٫۰۰۰ تومان

شماره حساب: ۴۰۰۱۰۰۰۶۰۴۰۰۵۳۷۲ بنام سازمان حسابرسی

شماره شب: IR۵۱۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۰۰۰۶۰۴۰۰۵۳۷۲

شناسه واریز: ۳۷۹۰۰۰۶۷۴۲۶۷۵۰۰۰۱۰۰۱۰۱۰۱۱۳۶۳۳۲

آدرس: تهران - میدان فاطمی - خیابان چهلستون - نبش کوچه دوم - پلاک ۴۶

شماره فاکس: ۰۲۱-۸۸۹۵۱۲۰۹

شماره تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۵۳۱۱۹

مبلغ اشتراک (دوسال‌ونیم): ۱۰۰٫۰۰۰ تومان

اگر مجله جدید ظرف سه ماه از دریافت آخرین شماره، به دستتان نرسید، لطفاً با دفتر مجله تماس بگیرید.

HESĀBRAS

HESABRAS
(AUDITOR)

Bimonthly Publication

No: 108

Sept. 2020

Licence Holder
Audit Organization

Director
Akbar Soheily Pour

Editor
Yadollah Mokarami, Ph.D., CPA

No. 46, 2nd Alley, Chehel-soton St., Fatemi Sq., Tehran, IRAN

Postal Code: 14316-64141

Tel: 88953119

Fax: 88951209

Email: editor@hesabras.org

www.hesabras.org